

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinqve**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

Qvæst. XXXVIII. De Baptismo Ioannis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

hōmilia Cyrilli, & aliorum Patrum, in quibus Beata Virgini auxilium, & opem implorant. Et in 6. Synodo, actione decimo octava, Constantinus Imperator fidei subscribens ait: *sperare se salutem consequi à multorum munerum datore Deo intercessionibus sanctæ immaculatæ Deiparæ.* Et in 7. Synodo act. 6. tom. 6 cum relatus esset canon. 15. Conciliabuli Constantinopol. ubi anathema fertur in eum, qui Deiparæ intercessionem syncera fide non postulauerit: respondet Epiphanius totius sacrosanctæ synodi nomine: *In his firmata, & stabilita catholica Ecclesia, ab iis, qui aliter, quam dogmata, & traditiones eius habent, sentiunt, non vult confirmari.* Et Concil. Basiliense, sess. 43. Inter omnes, inquit, qui caelestem Regem pro nobis interpellant, præcipue ad gloriosissimam illam, & omni laude dignissimam Dei genitricem Mariam est recurrendum, quæ quanto alior existit, tanto humilior ad nos respicit, omnes ad se trahere cupiens, pro quibus in vtero gestauit Saluatorem. Denique Trident. sess. 25 generatim definit sanctorum inuocationem. Vnde his addi possunt omnia testimonia, quæ inuocationi Sanctorum communia sunt, quæ tanto efficacius conuincunt de Virgine, quanto ipsa excellentior est ipsis.

Præterea adiungi potest ratio similis illi, quæ sectione præcedenti facta est. Quia Beata Virgo orat, & intercedit pro nobis, & hoc modo nos adiuuat, cur ergo non expedit illam orare, vt hoc ipsum beneficium nobis præstet? Inter omnes enim non solum rogamus eum, qui rem optatam præstare potest: sed etiã eum, qui apud eum intercedere potest: quid ergo obstat potest, quin simili modo ad Virginem oremus? Neque enim timendum est, ne nostras orationes nõ agnoscat, quia (vt probauimus, & vniuersa Ecclesia sentit) res nostras cognoscit, & præcipue orationes, quæ maximè ad illius honorem, & statum beatificum, & ad nostram vilitatem pertinent. Deinde non obstat Christi honor, quia sicut ipsa Virgo per Christum orat, & sicut nos, cum Deum oramus, per Christum petimus, ita cum oramus Virginem, non aliud petimus, quam vt Christum ipsum pro nobis oret, vel Deum per Christum: & vt nostram indignitatem & infirmitatem suppleat, & ita totum redundat in gloriam Christi. Atque eadem ratione totum cedit in diuinam gloriam: quia hæc oratio ad Virginem prædicto modo, & sensu facta non ad cultum latriæ, sed ad cultum dulciæ, vel hyperdulciæ pertinet.

Obiectio: Dices, Nonne maior esset fiducia, maiorque Dei gloria, si immediate ad Deum accederemus? **Responsio.** Interdum hoc facere, bonum esse, ac expediens: tamen quod aliquando per Virginem accedamus, etiam est illi placitum, & per se conueniens. **Bernard.** Primo ob maiorem reuerentiam Diuinæ maiestatis, vt significauit Bernardus locis supra citatis. Secundo, propter matris honorem. Vt enim Deus amicos suos honoret, interdum per eos facit, quod sine illorum intercessionem non concedit, sicut legimus fecisse cum Abraham, & Abimelech, Genesis 20. & clarius cum Iob & amicis eius, Iob. 42. *Iob autem seruus meus orabit pro vobis, facie eius suscipiam.* Tertio, vt dignitas intercessoris suppleat inopiam nostram, vnde Virginem interpellare, non est de diuina misericordia diffidere: sed de propria indignitate, & indispositione timere. Vnde Bernardus dicta homilia in Missus est. Si (inquit) *crimen immunitate iactatus, &c.* & eodem sensu dixit in sermone de Natiuitate Mariæ: *Hæc peccatorum scala, hæc rotarum spei mee.* Et similia multa habent Petrus Damianus, Andreas Creten. & alij supra citati, & optime Richardus Victorinus, capitulo 23. in Cant.

Ex his sequitur, non solum esse à nobis Virginem orandam: sed etiam præ omnibus sanctis. Primo, eius oratio dignior est, & efficacior (vt ostendimus) & ipsa quo nos magis amat, humiliorque est prompior, & sollicitior pro nobis. Secundo, quia eius oratio

vnioersalior est, nam quidquid alij impetrant, aliquo modo per Virginem impetrant, (quia Bernardus dixit) illa est mediatrix ad mediatorem, & veluti collum, per quod influentiæ capitis ad corpus descendunt, & ideo epistola 174. monet Bernardus, vt quidquid Deo offerre volumus, per Mariam offeramus, *Vt eodem alueo ad largitorem gratia gratia redeat, quo fluxit,* & sermone *signum magnum.* Totum, inquit, nos habere voluit per Mariam. Et Germanus, sermone de Zona, *Nemo est, cui donum concedatur, nisi per te:* Et ideo vocant illam, *refugium nostrum, naufragantium portum,* & similibus encomijs, quæ passim in citatis sanctis reperientur. Et hinc ortum est, vt inter alios sanctos non vtamur vno vt intercessore ad alium, quia omnes sunt eiusdem ordinis: ad Virginem autem tanquam ad Reginam, & Dominam, alij adhibentur intercessores. Quo sensu Angelicam salutationem alij sanctis recitamus, vt nimirum eam pro nobis Virgini representent. Rursus, hinc etiam fit interdum, vt nonnullos sanctos ad hæc, vel illa specialia beneficia obtinenda singulares aduocatos habeamus, vt constat ex vsu Ecclesiæ, & indicauit Augustinus epistola 137. Virginem autem ad omnia habemus vniuersalem aduocatam, quia in omnibus est potentior, quam ceteri in singulis. Hinc denique ortum est vt Ecclesia sancta, & præstantioribus modis Virginem oret, eam vocando, *spem nostram, vitam dulcedinem, matrem misericordie, &c.* Et frequentius, ac instantius ad illam, quam ad reliquos sanctos oret. Nullus enim est dies, in quo non illi publicas orationes offerat, vel in horis canonicis, vel in Missæ sacrificio, vel signo publice dato semel, aut bis, aut ter in die, vt vniuersus populus Virginem deprecetur. De qua consuetudine nihil omnino certum reperire potui, quamuis in vita D. Bonauenturæ referatur, eius autoritate, & diligentia cepisse introduci consuetudinem præbendi signum in occasu Solis ad Virginem salutandam, quod in superioribus etiam tactum est. Præterea in concionibus etiam publicis orationem ad Virginem premitit: de qua consuetudine legi potest Arboreus 4. Theosophiæ, cap. 6. & Castro verbo, Oratio, hæresi. 4. Deinde ad eam inuocandam plures dies festos illi habet dicatos, vt supra late explicuimus. Sentit ergo Ecclesia Virginis intercessionem, & orationem præ omnibus alijs sibi esse vtilem ac necessariam, est ergo Beata Virgo à nobis præ omnibus oranda. Vt autem Bernardus dixit, ne oratio inefficax sit, post Deum est à nobis amanda, & imitanda.

QVÆSTIO XXXVIII

De Baptismo Ioannis in sex articulos diuisa.

De qua re disputant Doctores in 4. dist. 2. & expositores sanctarum Scripturarum Matth. 3.

Deinde considerandum est de Baptismo, quo Christus baptizatus est baptismo Ioannis: primo considerandum est de baptismo Ioannis in communi: secundo, de baptisatione Christi.

- Circa primum quaeruntur sex.
- Primo, vtum conueniens fuerit, quod Ioannes baptizaret.
- Secundo, vtum ille baptizatus fuerit à Deo.
- Tertio, vtum contulerit gratiam.
- Quarto, vtum alij præter Christum illo baptismo debuissent baptizari.
- Quinto, vtum baptizatus ille cessare debuerit Christo baptizato.
- Sexto, vtum baptizati baptismo Ioannis erant postea baptizandi baptismo Christi.

Voniam ab hac disputatione præcipuam iam nunc huius materie partem exordimur, in qua de mysterijs vite ac mortis Christi Domini, ac de eo præsertim tempore, quo sese hominibus publice manifestauit, ac prodidit: tractandum est, operæ pretium duximus à Ioanne Christi præcurfore initium sumere, quoniam & ad hoc præcipue est missus, vt de Christi aduentu publicum testimonium prædicaret, & ab illius baptisinate Christus cognosci, ac manifestari cepit. Dicemus ergo primo de ipso Ioanne, quis, qualisue fuerit, & ad quod munus à Deo assumptus, quibusque gratiæ donis, ac priuilegijs ornatus sit, deinde de baptismo eius in genere, actandem de Christo à Ioanne baptizato, & ab æterno patre inter Iordanis fluentia manifestato differemus.

SECTIO I.

Vtrum Ioannes Baptista fuerit præcurfor Messia in lege promissus.

Vo sunt præcipua in scripturis vaticinia, quibus futurus Messia præcurfor prædictus est. Primus est apud Isai. ca. 60. Vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite in solitudine semitas Dei nostri. Alterum est apud Malachiam c. 3. Ecce ego mitto Angelum meum, & preparabit viam ante faciem meam. Quæ testimonia (vt indicauit Iustinus Martyr dialogo cum Triphone, enarrans præsertim prius testimonium) si ante rem impletam considerentur, obscuram prophetiam, & ambiguum continere sensum videri possunt: postquam tamen manifestata veritas est, ac Ioannes Christum prædicauit, & post prædicationem eius lex, Prophetæque cessarunt, & in Christo impleta sunt omnia, quæ de Messia prædicta olim fuerant, satis aperte monstratum est prænunciari hæc in locis Messia præcurforem. Vnde Euseb. libr. 9. de Demonstr. cap. 5. & Prosper. de prædictionib. & promission. de par. 3. cap. 1. & Iustinus supra significant, inter alia signa quæ dicta sunt Iudæis ad cognoscendum Messia aduentum, id vnum fuisse, quod ante illum præcurfor quidam, tanquam publicus præco antecessurus esset, qui & hominum reseraret aures, & oculos illuminaret, vt venientem Messiam, & audire possent, & cognoscere. Quapropter merito huius præcurforis munus sub duplici metaphora in illis testimonijs significatur. Primo enim appellatur Vox. Quia (vt inquit Epiphanius. hæref. 69. circa mediū) vox est præparatiua aurius hominum, primum enim in articulasam vocem sonantem reddere solent, clamantes, è longinquo vocantes eos, qui ab ipsis aliquid audire debent. Et vbi illi vocem solam audierint, & mentem ad audiendum conuerterint, auresque præparauerint, tunc is qui sonantem vocem emisit, de cætero distinguit sermonem, quem dicere voluit. Sic etiam Ioannes vox fuit, aures hominum præparans, non enim ipse verbum, sed post ipsum venit verbum. Deinde appellatur Angelus, non natura (vt sentit Origenes, tom. 5. in Ioan. & eius tacito nomine Cyril. refert, li. 1. in Ioan. c. 7. & Beda Marc. 1.) sed munere & officio, vt iidem Patres tradunt. Quia nimirum præcurfor Domini futurus erat nuntius à Deo missus, qui clamaret, & aduentum Messia hominibus nuntiaret, sicque viam Domino præpararet. Vnde quasi ad euentum illum errorem dixit Ioan. capit. 1. Fuit homo missus à Deo, homo, inquit, propter naturam, sed missus à Deo, & ideo Angelus ministerio. Vt autem notauit Chrysof. in imperfecto in Matthæum, homil. 27. fin-

Isais 40.

Malach 3.

Iusti. Mart. Præcurfor Christi à Prophetis prædictus.

Euseb. Prosper. Iustin.

Epiphani.

Origen. Cyril. Beda.

Ioan. 1.

Chrysof.

Angulariter vocatus est Angelus, præcurfor Domini, & sanctitas eius, ac vite puritas, quæ tanto muneri necessaria erant, iudicantur. Puto, inquit, quod gloriosior est Ioannes, quia homo fuit, & propter virtutis meritum, Angelus est vocatus, quam si nomine Angelus, & natura fuisset. Angelus enim hoc ipso, quod Angelus non est virtutis premium, sed natura proprietas. Iste autem mirabilis est, qui in humana natura Angelicam sanctitatem transgressus est, & obtinuit quod non habuit natura, per gratiam.

Primum igitur omnium constat ex his testimonijs, promissum fuisse à prophetis quendam hominem Messia præcurforem, cuius id esset futurum munus: Præparare scilicet viam ante faciem Messie non solum nuntiando aduentum eius, (quod alijs quoque Prophetis commune fuit) sed etiam ostendendo illum præsentem, & quasi digito monstrando, & prædicatione sua homines disponendo, vt illum susciperent. Vnde Chrysofomus supra. Omnes Propheta venturum testati sunt, ille solus tam venisse monstrauit: Deinde alij Propheta missi sunt vt aduentum eius annuntiant: iste autem vt prepararet viam ipsius: aliud autem est aduentum eius annuntiare: aliud est viam præparare. Nuntiantibus aduentum eius prædicationis sermo commissus est: præparanti autem vias, humana correctionis opus iniunctum est.

Secundo constare ex his facile potest, has prophetias impleras esse in Ioanne, atque adeo illum fuisse præcurforem Messia à Deo promissum. Primo quidem, quia priorem prophetiam exposuit idem Ioannes de seipso Ioannes primo, vbi interrogatus à Iudæis, quisnam esset, cum negasset se Christum esse, Eliam, aut Prophetam, & ipsi vrgerent, dicentes. Quis es, & responsum demissus, qui miserunt nos? quid dicis de te ipso? ait. Ego vox clamantis in deserto dirigere viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta. Vbi clare affirmat esse se præcurforem Messia, illum, quæ sub nomine vocis Isaias ante prædixerat, & ita etiam exposuerunt Matthæus & Lucas capite tertio, & Marcus capite primo. Posterius autem testimonium, de ipso me Ioanne exposiuit Christus Matth. vndecimo dicens. Hic est de quo scriptum est, Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam. Secundo hoc patet ex confessione verborum vtriusque prophetæ cum rebus à Ioanne gestis, & in Ioanne. Primum enim vere is dicitur vox clamantis in deserto. Quia, vt Lucas dicit capite tertio, factum est verbum Domini super Ioannem Zacharia filium in deserto, & venit in omnem regionem Iordanis prædicans baptismum penitentia. Quin potius vniuersa eius vita appellari potest perpetua quædam vox clamantis in deserto, quia ab vtero matris cepit Christum in montanis Iudææ prædicare, ac diuulgare: & statim ac natus est, per patrem suum cepit de Christo prophetare, ac prædicare. Nam (vt dicit Ecclesia in hymno sancti Ioannis) per ipsum fuit vox Zachariæ restituta, & gratia prophetiæ communicata, qua Christi aduentum prædicauit, dicens. Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitauit & fecit redemptionem plebis suæ. Deinde statim ab infantia eremum inhabitare orsus (vt in fra dicemus) quamuis non verbis, factis tamen ac exemplo Christum virtutisque viam prædicare cepit. Inde tandem postea egressus, proprie, & vere fuit vox clamantis, seu, vox clamantis in deserto. Quod ad litteram (vt inquit Cyril. Cyrillus in Esaiam & Eusebius supra) intelligitur de deserto prope Iordanem, in quo penitentiam prædicare exorsus est. Per metaphoram vero (vt inquit Hieronymus Hieronymus) intelligitur Ecclesia solitudo, de qua Isaias 33. dicitur. Letare deserta sitiens, exuliet solitudo, & floreat quasi lilium. Hæc enim deserta erant notitia Dei, & ab idolis tenebatur. Verba item alterius prophetiæ optime in Ioannem conueniunt, qui & nuntius Dei fuit, & Angelicam in terris vitam agens, missus à Deo Patre est ante faciem suam, id est ante Verbum incarnatum, quod facies Patris dicitur, iuxta illud Psalmi 79. Domine DEVS virtutum conuerte nos, & ostende

Ioannes Baptistæ præcurfor Messia à Deo promissus. Ioan. 1.

Matth. 3. Luc. 3. Marc. 1. Matth. 11.

Luc. 3. Tota Ioannis vita vere vox clamantis in deserto.

Euseb. Hieronymus.

Isaias 33.

Psalm 79.

ostende faciem tuam, & salu erimus. Vel certe missus est ab ipso Verbo, ante faciem suam, id est, ante seipsum, iuxta communem phrasim Scripturæ. Vnde Zacharias Luc. 1. intelligens completam esse in filio suo hanc prophetiam, inquit; Tu puer propheta altissimi vocaberis; præcis enim antefaciem Domini, parare vias eius. Parauit autem viam Domini (vt in verâ prophetia prædictum erat) prædicando Christum iam venisse, & Rëgnum cælorum prope esse, & hortando omnes ad pœnitentiam, vt sese ad Christum, & spirituales eius fructus suscipiendos compararet. Est igitur manifeste in Ioanne impleta vtraque de præcursores Messie, prophetia: ipse ergo vtræ præcurfor à Deo promissus. De quo nonnulli patres etiam interpretantur illud Psalm. 131. Parauit lucernam Christo meo. Ita Cyrillus libro primo in Ioannem capite septimo, & Tertullianus libro contra Iudæos, capite nono, vbi sic inquit: Nec notum est Spiritui sancto, Angelos appellare eos, quos ministros sue virtutis Deus præfecit. Idem enim Ioannes non tantum Angelus Christi vocatus est, sed & lucerna lucens, ante Christum, Parauit enim, inquit, lucernam Christo meo, vt David prædicat. Quare ipse Christus veniens adimplere Prophetas, dicit ad Iudæos. Ille fuit lucerna ardens, & lucens, vt pote qui non tantum vias eius præparabat in eremo, sed & agrum Dei demonstrando, illuminabat mentes hominum præconio suo. Eandem expositionem, habent Idacius Clarus libro primo contra Varimadam Arianum non longe à principio, Aug. & Hieronym. eundem Psalmum exponentes.

SECTIO II.

Quodnam fuerit munus præcurforis.

In hoc munere explicando hæretici huius temporis mire allucinantur, & infinita mendacia constringunt. Dicunt enim Baptisæ ministerium fuisse abrogare Mosaicam legem, sicut de facto, inquit, & iure abrogauit, & cæremonias Mosaiicas abstulit, totumque statum religionis mutauit. Hinc præterea addunt ipsum nouum testamentum inchoasse, & baptismum in illo permanfurum instituisse, gentesque ad illum, & ad Ecclesiæ societatem manifestè recepisse, & alia similia, quæ late refert Canisius lib. de sancto Ioanne cap. 6. Ad hæc autem portenta asserenda solum nituntur verbis illis Christi Lucæ decimo sexto. Lex, & Prophetæ vsque ad Ioannem. Propter quæ nonnulli etiam Patres asseruerunt Ioannem fuisse antiquæ legis finem, & nouæ principium. Vnde Cyril. Ierosolymit. cat. 3. Veteris, inquit, Testamenti finis, & noui principium est baptismus. Ioannes erat dux eius, quo maior inter natos mulierum nullus, qui finis erat Prophetarum. Omnes enim Prophetæ & lex vsque ad Ioannem, & idem erat verum Euangelicarum principium, initium enim Euangelij Iesu Christi erat Ioannes baptizans. Et infra vocat Ioannes huius gratiæ ducem. Et sanctus Paulinus in natali 9. de sancto Felice, sic inquit:

Hic est præcurfor Domini, & Baptista Ioannes, Idem Euangelij sacra ianua, metaque legis.

Insuper Petrus Chrysologus sermone 91. de sancto Ioanne in hunc modum loquitur, Christi præconio arcantum Patris, filij nuntius, signifer superni Regis, peccatorum venia, Iudæorum correctio, vocatio gentium, & (vt proprie dicam) legis, & gratiæ sabula.

Sed horum hæreticorum sententia, & in Christum iniuriosa est, & nullo nititur apparenti fundamento. Dicendum igitur est, præcurforis munus illud dumtaxat fuisse, quod in prædictis Prophetarum testimonijs continetur, quodq; Zacharias Luc. 1. illis verbis complexus est. Tu puer propheta altissimi vocaberis; præcis enim antefaciem Domini parare vias eius, ad dandam scientiam salutis plebi eius. Hanc vero scientiam salutis, præcurforisq; ministerium apertius explanat Ioannes capite 1. dicens, Euis homo missus à

Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Primum ergo, ac præcipuum munus præcurforis fuit, vt testimonium de Christo perhiberet, prædicando ipsum esse Messiam in lege promissum, & vt populum præpararet, ac disponeret ad hoc testimonium de Christo suscipiendum. Quod partim fecit exemplo vitæ innocentissimæ, & integerrimæ, partim prædicando pœnitentiam, & ad hunc eundem finem (vt infra dicemus) ordinatus est baptismus eius, quo mediante multitudinem hominum congregabat, quibus Christum, ac Messiam annunciabat. Et ita exponunt hoc munus præcurforis Patres omnes exponentes prædicta Ioannis, & Lucæ testimonia, præsertim Augustinus Ambrosius, Chrysostomus, Cyrillus, & alij, quos statim referam. Cõfirmatur ex rationibus, quas sancti assignant, ob quas fuit necessarium hoc præcurforis munus: nimirum quoniam Christi aduentus futurus erat occultus, & in humilitate, ac paupertate, ideoque conueniens fuit, vt præter alia signa de Messia exhibita præcederet etiam quidam testis omni exceptione maior, qui illum veluti digito demonstraret, vt recte dicit Augustinus tractatu trigesimo quinto in Ioannem. Accedebat præterea, homines propter innumera peccata fuisse veluti obcæcatis ad videndum lumen Christi, quare expectiens idcirco erat, vt prædicatio Ioannis præcederet, qua homines ad pœnitentiam prouocaret, vt ablatis densissimis delictorum tenebris, splendidissimum iustitiæ solem intueri possent, vt Augustinus late profequitur homilia 20. & 21. de sanctis, & Origen. tom. 5. & Chrysost. homilia 5. in Ioannem, præcurforis ergo munus nullum aliud fuit, quam testimonium reddere Messie, & præparare homines ad illud testimonium suscipiendum.

Ex quo infero, & dico secundo, non pertinuisse ad munus præcurforis ferre legem gratiæ, aut nouum condere testamentum. Est de fide, & probatur primo, quia id non esset ante Christum præcurrere, sed munus potius ac dignitatem Christo præcipere. De illo enim solo scriptum erat Isaia 33. Dominus Rex noster, Dominus legiser noster, & Ioel. secundo. Filij Sion præcurforis exultate, & letamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis Doctorem iustitiæ. Quæ testimonia, aliaque similia fuisse explicuimus, & confirmauimus in præcedenti tomo, disputatione 47. sectione 2. sed omnia clarius explicuit Ioannes capite primo dicens. Non erat illis lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Et infra refert testimonium eiusdem præcurforis dicentis. De plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia, quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Sub gratia autem, quæ à veteri lege distinguitur, vniuersa lex gratiæ comprehenditur, in qua potissimum est gratia ipsa, & efficacia, quam ad illam conferendam habet. Propter quam ad Romanos octauo vocatur à Paulo, lex spiritus vitæ in Christo Iesu. Et confirmatur, quia nunquam æternus Pater iussit nobis, vt obediamus præceptis Ioannis, sed filij sui dicens. Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite Matth. & Luc. 9. & 2. Pet. 1. Neque Christus ipse præcepit nobis seruari mandata Ioannis, sed sua, Ioannis 13. Mandatum nouum do vobis, & capite 14. Mandata mea seruate. Et capite 15. Si præcepta mea seraueritis, manebitis in dilectione mea. Et Matthæi ultimo dicit Apostolis. Docete omnes gentes, docentes eos seruare omnia quæcumq; mandauit vobis. In tota autem Scriptura nullum est verbum, in quo insinnetur Ioannem fuisse legislatores: ergo hæreticis hoc asserentes & sibi ipsis contrarij sunt, qui nihil credendum existimant, nisi quod in scriptura habetur, & ipsi Scripturæ repugnant, quæ solum Christum facit legis gratiæ authorem. Et confirmatur secundo, nã præceptū de suscipiendo baptismo (quod

videtur

Luc. 1.

Ioannes Christi lucerna.

Psalm. 131. Cyril. Tertul.

Idacius Clarus. Augustin. Hieronym.

Canis.

Luc. 16.

Cyrl. Iero.

Paulin.

Pet. Chryf.

Præcurforis officium quod. Luc. 1.

Ioann. 1.

August. Ambros. Chrysost. Cyril.

August.

Origen. Chrysost.

Non in legem, aut testamentum condere non fuit munus noster, Dominus legiser noster, & Ioel. secundo. Filij Sion præcurforis exultate, & letamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis Doctorem iustitiæ. Quæ testimonia, aliaque similia fuisse explicuimus, & confirmauimus in præcedenti tomo, disputatione 47. sectione 2. sed omnia clarius explicuit Ioannes capite primo dicens. Non erat illis lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Et infra refert testimonium eiusdem præcurforis dicentis. De plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia, quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Sub gratia autem, quæ à veteri lege distinguitur, vniuersa lex gratiæ comprehenditur, in qua potissimum est gratia ipsa, & efficacia, quam ad illam conferendam habet. Propter quam ad Romanos octauo vocatur à Paulo, lex spiritus vitæ in Christo Iesu. Et confirmatur, quia nunquam æternus Pater iussit nobis, vt obediamus præceptis Ioannis, sed filij sui dicens. Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite Matth. & Luc. 9. & 2. Pet. 1. Neque Christus ipse præcepit nobis seruari mandata Ioannis, sed sua, Ioannis 13. Mandatum nouum do vobis, & capite 14. Mandata mea seruate. Et capite 15. Si præcepta mea seraueritis, manebitis in dilectione mea. Et Matthæi ultimo dicit Apostolis. Docete omnes gentes, docentes eos seruare omnia quæcumq; mandauit vobis. In tota autem Scriptura nullum est verbum, in quo insinnetur Ioannem fuisse legislatores: ergo hæreticis hoc asserentes & sibi ipsis contrarij sunt, qui nihil credendum existimant, nisi quod in scriptura habetur, & ipsi Scripturæ repugnant, quæ solum Christum facit legis gratiæ authorem. Et confirmatur secundo, nã præceptū de suscipiendo baptismo (quod videtur

Matth. 9. Luc. 6. 2. Pet. 1. Ioann. 13. 14. & 15. Matth. ult.

videtur esse veluti ianua totius legis gratie, & in quo
 ipsi hæretici multum ponunt (non est à Ioanne la-
 tum, sed à Christo. Tum quia (vt infra probabo)
 baptisus Christi valde diuersus est à baptisus Io-
 annis, & præceptum de baptisus Christi durat, de
 baptisus autem Ioannis nullum est, imo nec fuisse
 vnquam etiam quando Ioannes baptizabat, verifi-
 mile est, vt infra dicemus. Et quidem tamen si fuerit,
 ad legem gratiæ non pertinuisse, certum profecto
 est, cum in illa non obliget, neque obligauerit vn-
 quam, Tum etiam, quia Ioann. 3. legimus Christum
 dixisse, *Nisi qui renatus fuerit ex aqua, & Spiritu san-
 cto, de Ioanne vero nec scriptum, nec traditum ha-
 bemus, quod similia verba, quæ præceptum indi-
 care possunt, protulerit. Nec sine causa dixit Chri-
 stus: Ex aqua, & Spiritu sancto, vt significaret se non
 præcipere baptisum Ioannis, qui erat in sola aqua:
 sed suum, qui futurus erat etiam in Spiritu sancto, vt
 dicitur Ioan. 1. Tandem lex noua, vel est idem quod
 nouum Testamentum, vel in illo continetur: sed
 non est testator noui Testamenti Ioannes, sed Chri-
 stus: non enim Ioannes morte sua, sed Christus il-
 lum confirmauit, teste Paul. ad Hebr. 9. non ergo Io-
 annes est author legis nouæ, sed Christus. Neque
 enim à Ioanne facta sunt promissiones noui Testa-
 menti: sed à Christo, neque in Ioannis meritis fun-
 dantur, sed Christi, nec Ioannes fundauit Ecclesiam,
 instituit Sacramenta, summusve illius est Pontifex,
 sed Christus, vt prædicta disp. 47. superioris tomi la-
 tius tractatum est.*

Hinc dico tertio Ioannem non immutasse, neque
 abrogasse legem veterem, neque hoc ad munus illius
 pertinuisse. Hæc assertio de fide est, & necessario se-
 quitur ex præcedenti. Quia lex vetus non est abro-
 gata, nisi per nouam. Neque autoritas abrogandi
 legem est, nisi apud eum, qui autoritatem habet
 illam condendi. Vnde vtique autoritas æque soli
 Christo in Scriptura tribuitur, ad Galat. 3. *Christus
 nos redemit de maledicto legis factus pro nobis maledictus,
 & infra. Quid igitur lex, propter transgressionem posita
 est, donec veniret semen, cui promiserat, & infra. Prius-
 quam veniret fides, sub lege custodiebamur conclusi. in eam
 fidem, quæ reuelanda erat. Itaque lex paedagogus noster fuit
 in Christo, at vbi venit fides iam non sumus sub paedogogo.
 Per fidem autem intelligit Paulus viuam fidem Chri-
 sti & gratiam noui Testamēti, sicuti aperte explicuit
 subiungens, Omnes enim filij Dei estis per fidem in Chri-
 sto Iesu. Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum
 induistis, & cap. 4. Cum essemus paruuli, sub elementis mun-
 di eramus seruientes: at vbi venit plenitudo temporis, misit
 Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, vt
 eos qui sub lege erant, redimeret, vt adoptionem filiorum re-
 ciperemus. Et deinde postquam veritatem hanc
 variis modis, ac testimoniis Scripturæ confirmas-
 set, concludit. Itaque fratres non sumus ancilla filij, sed li-
 bera, quia libertate Christus nos liberauit. Non ergo Ioan-
 nes, sed Christus legem veterem abrogauit, nosque
 ab illius iugo, & seruitute liberauit. Quapropter in
 Scriptura vbicumque excluditur lex, statim gratia
 Christi subiungitur, Act. 15. *Qui tentatis Deum impo-
 nere iugum super ceruices discipulorum, quod neque Patres
 nostri, neque nos portare potuimus, sed per gratiam Domini
 Iesu Christi credimus saluari. Et hæc veritas vt manife-
 sta supponitur ab omnibus Patribus, & Theolo-
 gis, vbicumque de cessatione legalium disputant, vt
 videre licet præsertim in Augustino, & Hieronymo
 in epist. quas inter se mutuo de hac materia scripse-
 runt. Adungi etiam potest in huius, & præcedentis
 assertionis confirmationem locus ille Deuter. 18.
*Prophetam de gente tua, & de fratribus tuis, sicut me susci-
 pias tibi Dominus Deus tuus, ipsum audies, & infra, Pro-
 phetam suscipias ab eis de medio fratrum tuorum similem tui,
 & ponam verba mea in ore eius, loqueturque ad eos omnia,
 quæ præcepero illi. Qui autem verba eius, quæ loquetur in***

nomine meo audire noluerit, ego visor existam. Quod tē-
 stimonium de Mesiā esse intelligendum in superio-
 ri tomo disput. 2. fufius ostendi. Prædicitur autem
 in illo Mesiā futurum alterum legislatorem di-
 uinæ legis: & insinuat non obscure Moyfi legem
 fuisse obseruandam, donec ipse veniret, & noua, di-
 uinaque præcepta ferret. Ille ergo diuinus Prophe-
 ta fuit author nouæ legis, & abrogator veteris,
 & non Ioannes, qui interrogatus à Iudæis, an esset
 Propheta, vere, ac fideliter respondit, *Non.* Vt enim
 notauit Cyrill. lib. 1. in Ioan. c. 24. non sciscitabantur
 illum, an esset qualiscumque Propheta (hoc enim mo-
 do non inficiaretur esse se Prophetam) sed an esset
 d. *αποφήτης, id est, ille Propheta, cuius præcepta, & le-
 ges audituri essent. Et ideo merito respondit, se non
 esse Prophetam illum, sed esse vocem præparantem
 homines, vt essent dispositi ad audiendū illum Pro-
 phetam, eiusque fidem, & Euangelium suscipiendum.*
 Et hoc sensu dixit recte August. sermo. 20. de factis
 Ioannem sub lege existentem Christum proclamaf-
 se, & prædicasse, & hoc modo legem ad Euangelium
 transmississe. *Quodenim, inquit, nondum natus de se-
 creto materni vteri prophetauit, & experit lucem testis
 est veritatis, hoc est intelligendum, quod latens sub velamine
 & carne litera, & Redemptorem mundi spiritu prædicauit,
 & nobis Dominum nosse um de quodam legis vtero procla-
 mauit, & infra. Quod autem in Ioannes in carcere constitutus
 ad Christum discipulos suos ordinat, legem ad Euangelium
 transmittit, & infra. Præmittitur ante Iesum Christum Io-
 annes, quasi Testamentum vetus ante nouum. Similiter
 Hilar. can. 14. in Matth. Ioannes, inquit, formam præ-
 tulit legis, quia lex Christum prædicauit, & Ioannes profes-
 sus ex lege est, Christum ex lege prænuncians. Eleganti-
 us, Chryso-
 & apertius Chryl. homil. 3. imperfecti, tractans illa
 verba, *Vox clamantis in deserto. Vox, inquit, est sonus
 confusus, nullum secretum cordis ostendens, & infra. Ver-
 bum autem est sermo rationabilis mysterium cordis aperi-
 ens, & infra. Ideo ergo Ioannes dicitur vox, non verbum
 quia per Ioannem neque misericordias suas Deus, neque ius-
 titias, neque ante constitutionem mundi præparatas consilia,
 demonstrauit, sed hoc tantummodo, quia aliquid magnifi-
 cere Deus in hominibus meditabatur: postea autem per filium
 suum plenissimum mysterium sua voluntatis aperuit, & in-
 fra allegorice exponens locutas, quas manducabat
 Ioannes: *Quod docebat, inquit, idem manducabat, volati-
 lia quidem erant, non autem magna, nec satis in altum volan-
 tia, quia Iudæi, quibus à Ioanne panis tertia sola iniungebatur,
 secundum iustitiam legis, metu poenæ vivebant, non secundum
 spiritualia, & altissima Christi præcepta, & infra. Ideo Ioan-
 nes mel agreste edebat, quonia adhuc ante Christum, ante Spi-
 ritum sanctum constitutus sub lege, legis vtebatur eloquiis,
 infipidis, insauauibus: & agrestibus, & infra, Filius Dei sub
 lege factus est, vt eos, qui sub lege erant, redimeret, & edu-
 ceret: Ioannes autem sub lege natus est, non vt eos, qui sub lege erant
 educeret, sed vt esset sub lege, & secundum legem, & vuerent,
 & docerent, propterea nihil extra legem aus fecit, aus docuit:
 sed tantum panitentiam prædicauit.***

Præterea ex re ipsa, & ex processu Euangelicæ hi-
 storix facile conuincitur potest, Ioannem, neque factis
 suis legis opera neglexisse, neque verbis illam non
 esse obseruandam docuisse. Si enim Iudæi frequen-
 ter Christo obijciebant, quod (ipsum existima-
 tionem) legem transgredere, quomodo crimen
 hoc non obseruassent in Ioanne, aut cur illud dis-
 simulassent? Deinde in Actibus Apostolorum sepe
 legimus, præsertim cap. 21. vsque ad 26. quam
 acriter Iudæi Paulum prosequerentur, quod gen-
 tibus communicare, legem transgredi, & templum
 violare videretur, ac docere non esse necessarium le-
 gem Moyfi obseruare: quid igitur facturi essent, si
 Ioannes ante Christi, & Apostolorum prædicationē
 ac miracula legē abrogare ausus esset. Ad hæc, cum
 bapti-

Ioan. 3.

Ioan. 1.

Hebr. 9.

Lex vetus non est à Ioanne abrogata. Galat. 3.

Lex vetus per Christum abrogata.

Act. 15.

Deuter. 18.

Cyri.

August.

Hilar.

Chryso.

Act. 20.

baptismus Ioannis non esset legi cōtrarius: sed potius quodam modo consentaneus, eo quod aqua baptismana, ac lauacra frequentissima essent in illa lege: nihilominus tamen quoniam nouū baptizandi ritum introducebat, ab illo interrogant. Quid ergo baptizas si tu non es Christus, neque Elias, neque Prophetas: ergo si aliquid contra legem aut faceret, aut doceret, multo magis illud obijcerent, eiusque rationem postularent: ergo id asserere alienum est ab Evangelica historia, voluntarieque confictum.

Obiectio hereticorū.

Sed hereticorum respondendum obiectionibus, qui precipue nituntur verbis illis; Lex, & Propheta vsq; ad Ioannem. In quibus duo sunt explicanda, alterum de duratione Prophetiæ, alterum de duratione legis: quorum primum licet ad præsentem controuersiam pertinere non videatur, per se tamē difficultatem habet, quia non solum ipse Ioannes Propheta fuit: sed etiam multi post ipsum prophetauerunt, præsertim Ioannes Euangelista, & alij de quibus in Actibus Apostolorum fit mentio, & in epistolis Pauli, & alijs, & præsertim in Apocalypsi multa spiritu prophætico dicta continentur. Imo & in antiquis Prophetis multa sunt, quæ vsque ad Ioannem non sunt impleta, sed tempora legis gratiæ respiciunt. Dicendum vero est cum Hieronymo Mat. ii. sermonem esse de Prophetis, qui de Christo venturo scripserunt. Nam quia Ioannes non solum illum venturum esse dixit, sed iam venisse ostendit, & digito demonstrauit, ideo vsque ad illum dicitur esse prophetiæ. Nam licet in eis multa cōtineantur posterioribus impleta temporibus, tamen quia precipuus omnium prophetiarum scopus erat Christus, ideo absolute dicuntur prophetiæ esse vsque ad illud tempus; in quo Christus præsens manifestari cœpit. Aliam interpretationem statim trademus.

Responsio

Prophetias vsq; ad Ioannem durasse quomodo intelligendum. Hieronym.

Legem durasse vsque ad Ioannem quomodo intelligendum. Mat. i.

Alter pars de lege, primo potest in eundem sensum exponi ex verbis Mat. cap. 11. *Propheta, & lex vsque ad Ioannem durasse: sed prophetas.* Vniuersa enim lex quædam erat prophetia, mysteria Christi representans: quæ dicitur prophetasse vsque ad Ioannem, quia ex eo tempore cœpit impleri. Antea enim erat veluti grauida, & sub velaminibus, ac figuris Christum continebat: à temporibus autem Ioannis parturire est orsa, quando iam non in figuris, sed aperte Regnum cœlorum prædicare, & Christus cœpit ostendi. Et hanc expositionem indicauit Euthym cap. 58. in Lucam, & capit. 20. in Mat. qui aliam expositionem addit, dicens omnes Prophetas, & legem vsque ad Ioannem Iudæis prophetasse, eumque fuisse vltimum prophetarum: deinceps vero nullum alium eis prophetasse. Vel aliter dicamus sensum esse, legem durasse vsque ad Ioannem (vt philosophicis terminis vtamur) intelligendum esse intrinsece durasse vsq; ad illum, quia toto ipse tempore durauit, & iam inde abrogari cœpit, quasi extrinsece, quia tunc cœpit Euangelium prædicari, & homines præparari ad deserendā illam legem, altiorēque amplectendam. Vnde Ambros. lib. 8. in Lucam, in principio, *Lex & Propheta vsque ad Ioannem, non quia lex deficiit, sed quia incipit Euangelij prædicatio. Videntur enim minora compleri, cum potiora succedunt.* Et ad eundem fere modum exponit August. lib. 83. quæst. in 58. aliam partem de prophetia, vbi dicit Ioannem prophetia gestasse personam; Christum autem, qui per prophetiam præntiabat, Euangelij duxisse personam, & ideo prophetiam cœpisse minui, postquā id, quod præntiabat aduenit. Itaque sentit ideo dictum esse: *Lex, & Propheta vsq; ad Ioannem*, quia ex tunc antiqua prophetia minui cepit. Vnde inferius inquit. *Postquam ergo prophetia; (sani Ioanne constituta digito ostendit præsentem, quem venturum ab exordio generis humani cecinerat, incipit mi-*

Euthym.

Ambros.

August.

A nū, atq; in te crescere prædicatio regni Dei. Et in eodem sensu Hieron. epist. 151. ad Algasiam, qu. 1. *Lex, inquit, & Propheta vsque ad Ioannem prophetauerunt, nō quod Ioannes prophetarum sit finis, & legis: sed illi, qui Ioannis testimonio prædicatus est.*

Ex his constat, quis sit sanctorum Patrum sensus, quorum autoritate heretici abutuntur. Vocant enim Ioannem principium legis nouæ, & finem veteris in eodem sensu, quia ab illo prædicari cœpit, & promitti regnum Cœlorum, & demonstrari Christus noui testamenti conditor: & ita dici potest Ioannes quasi extrinsecum principium nouæ legis, sicut lucifer dicitur esse initium diei, & finis noctis. Vnde Tertul. lib. 4. in Marcion. cap. 33. *Agnoscamus, inquit, Ioannem constitutum inter vetera, & noua, ad quem desineret Iudaismus, & à quo inciperet Christianismus, quod infra explicans subdit. Ioannes antecessor, & preparator ostenditur viarum Domini Euangelium superducturi, & regnum Dei promulgaturi.* Sic etiam Greg. Naz. orat. 21. in laudem Athanasij, Ioannem vocat, *lucernam ante lucem, vocem ante sermonem, mediatorem, & subdit, mediatorem, inquam, veteris, & noui testamenti, & orat. 20. Basilium cum Ioanne conferens, inter alia inquit, Ipse quoque inter duo testamenta medius, illius fideliter litteram euertens, huius autem spiritum in publicum efferens, ac per externa & visibilia legis euersionem, occultam legem implens. Quæ verba per accommodationem de Basilio dicuntur: nomine autem visibilia legis: intelligi videtur lex carnis: nomine autem legis occultæ, lex spiritus, & rationis: proprie vero pertinent ad Ioannem Baptistam. Non sunt autem ita intelligenda, ac si Ioannes directe euertisset legem veterem, aut contra illam prædicasset, sed quod regnum Cœlorum, & spiritum legis nouæ, & eius authorem paulatim ostendens, ac prædicans, quoddam fuerit legis veteris euertendæ principium. Hinc denique Aug. libr. quæstionum veteris, & noui testamenti, in 69. simul dicit prædicante Ioanne cessasse legem veterem, & illam nihilominus durasse vsque ad Christum, per quem abrogata est, & simul etiam dicit legem & prophetas fuisse vsque Ioannem, & fuisse vsq; ad Christum. Quia vtrumque iuxta distinctionem positam verum est.*

Ioannes initium legis nouæ, & finis veteris quomodo.

Tertul.

Greg. Naz.

Aug. 11.

SECTIO II I.

D *Quam sanctitatis, & gratiæ perfectionem fuerit Ioannes Baptista consecutus.*

In hac sectione sermo est de gratiæ sanctificante, Inam de gratiis gratis datis in sectione. 5. dicendum. Duplex autem perfectio gratiæ distingui potest: altera quæ consistit in collatione boni; altera, quæ ad remouendum malum pertinet. De priori dicemus in sectione hac, de posteriori vero in sequenti.

Dico ergo primo perfectionem gratiæ, & sanctitatis, quam B. Ioannes est consecutus, fuisse eximiam. Hæc assertio dupliciter explicari potest, primo absolute, ita vt sensus sit Ioannem dignioribus, atq; excellentioribus sanctis, & Dei amicis esse numerandum, & hoc sensu est de fide, vt est vniuersalis Ecclesiæ sensus, ac traditio, quæ satis probatur **E** testimonio Angeli, Luc. i. *erit magnus coram Domino, & infra. Ipse præcedet ante ipsum in spiritu, & virtute Elie.* Vbi Ambros. *Non corporis, inquit, sed animi magnitudinem declarauit, est coram Domino magnitudo animi magnitudo virtutis.* Aetatem enim animæ numeramus non pro ratione temporis, sed pro qualitate virtutis, & infra. *ideo fortasse in spiritu, & virtute Elie, quia sanctus Elias, & virtutem habuit magnam, & gratiam.* Similiter & Procopius ibidem docet more Scripturæ sacræ solum eum magnum prædicari, qui virtute & sanctitate, vere magnus, & singularis existit. Quod etiā optime declarauit Angelus verbo illo, *coram Domino.* Homines enim ea videt & in existimatione habent, quæ apparent, Deus autē intuetur cor, Et hoc saltē

sonum

Conuincit sermo Christi Matthæi 11. *Internatos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista.* Ex quibus verbis licet colligere alteram rationem explicandi hanc Ioannis sanctitatem, eum cum alijs conferendo. In ea vero exponenda sunt duo extrema vitanda.

Vnum est eorum, qui propter prædicta Christi verba existimare possent, Ioannem in perfectione sanctitatis, & gratiæ omnibus hominibus testimonio Christi anteponi. Alterum est hæreticorum errorem, vel certe, quia ipsi neque inæqualis sanctitatis gradus, neque veram aliquam in hominibus sanctitatem agnoscunt: sed solam imputationem iustitiæ Christi, negant verba illa esse de perfectione sanctitatis intelligenda: sed solum de excellentia muneris, & officij præcursoris. Sed in primis quod Christus de perfectione vitæ, ac sanctimonix loquutus sit, tum ex ipsis verbis, tum ex Sanctorum Patrum expositione euidenter constat. *Quid, inquit, existis in desertum videre, arundinem vento agitatam? Hic certe non officium, sed animi virtutem, constantiamque commendat. Quin existis videre hominem molibus vestitum? Quibus sane verbis vitæ austeritatem, ac feruorem perfectamque mundi abnegationem declarat. Sed quid existis videre? Prophetam? etiam dico vobis plusquam Prophetam: ijs quidem verbis muneris magnitudinem, ac dignitatem exaggerat, non tamen vt in ea persistat: sed vt lex illa ad explicandam excellentiam sanctitatis ascendant. Vnde sequentibus verbis satis indicat eum sicut munere, ita & sanctitate, & innocentia Angelum fuisse. Actandem iure iurando confirmat, *inter natos mulierum non surrexisset maiorem Ioanne Baptista.* Eo vel maxime quod nomine prophetæ Iudæi in communi, ac vulgari sermone intelligebant hominem, qui non solum futura prædiceret: sed etiam singulari quadam virtutis laude, & Dei familiaritate polleret. Vnde Ioan. 9. cum pharisæi eum interrogassent, quid de Christo sentiret, ille respondit, *quia Prophetæ est.* illo verbo significans illum esse eximium, ac sanctissimum virum. Similiter turbæ Christi sanctitatem confiteri, & laudare volentes, sæpe dicebant eum esse Prophetam, aut prophetam magnum surrexisse, & Deum visitasse plebem suam, cum ergo Christus interrogat, *Quid existis videre? Prophetam?* communi & consueta significatione, Prophetæ nomine vsus videtur. Vnde cum subiungit *et se plusquam Prophetam,* plane indicat non solum munere, sed etiam sanctitatis gloria inter ceteros Prophetas excelluisse, quod statim apertius declarans dixit. *Inter natos mulierum, &c.**

Ioannis sanctitas excelsa.

Propheta nomen apud Iudæos excellens. Ioan. 9.

Chrysof.

Theophy Euthym. Ambros.

Accedunt Sanctorum Patrum testimonia, & expositiones Chrysof. homilia 37. in Mat. hæc verba Saluatoris de magnitudine sanctitatis intelligens ex rebus ipsis ita confirmat, *Veniat tibi in memem mensa illius, educatioque, & mentis altitudo, ita enim in terris, quasi in calis versabatur, &c.* & homil. 27. operis imperfecti. Quando vxor proximior verbo, non tamen verbum, tanto Ioannes propinquior Christo, non tamen Christus, & iterum, *Vide ergo, quia omnibus sanctus est maior, cui solus Christus est prior.* Hæc autem Chrysofomi verba supra tactam difficultatem inculcant, quoniam in aliud extremum inclinant. Ita enim videtur Chrysof. sanctitatem Ioannis extollere, vt solum Christum ei anteponeere videatur, quod commune ei est cum reliquis Patribus, vt videre licet in Theophyl. Euthymio, & alijs expositioribus. Ambros. libr. 5. in Lucam prope finem, qui dicunt Christum comparare Ioannem cum natis ex mulieribus humano, & communi Natiuitatis modo, non vero cum nato ex Virgine. Vnde Ambrosi. *Hunc (id est Ioannem) omnibus dico esse maiorem, sed inter mulieris, non virginis natos. Maiorem enim fuit ijs, quibus aequalis esse poterat sorte nascendi. Alia ista natura est, nec cum humanis generationibus comparanda. Sentiunt igitur hi Patres Ioannem, omnibus sanctis testimonio Christi esse prælatum*

A Christo ipsodumtaxat excepto: Quin etiam iuxta expositionem Augustini libro 2. contra aduersar. leg. & Epiphani. Prophet. capite 5. & tractat. 13. in Ioann. & Epiphani. hæres. 26. & Chrysofom. in imperfecto, quem Theophylact. & Euthym. imitantur, ipsemet Christus fecit hanc exceptionem, cum dixit. *Qui autem minor est in regno Cælorum, maior est illo,* seipsum vocans minorem in Regno Cælorum, quia & minor erat ætate, & apud homines in Ecclesia militante (quam Regnum Cælorum appellat) in minori æstimatione habebatur. Quæ explicatio propter autoritatem doctorum sanctorum valde probabilis est, quanquam Cyrillus libro 2. thesaur. cap. 4. eo quod illa abuteretur Eunomius, vt Christum purum hominem faceret, eam rejiciat. At vero (vt Iurisperiti dicunt) *exceptio firmat regulam, ergo Christus se solum excipiens affirmat Ioannem esse omnibus alijs, sine vlla exceptione maiorem.* Quapropter Ambros. ferm. 94. hæc eadem verba tractans. *Præcellit, inquit, cunctis, eminet vniversis antecellit Prophetas, supergreditur Patriarchas, & quisquis ex muliere est inferior est Ioanne.* Et Cyrillus lerosolymitan. cat. 3. ad illuminatos. *Etiam si Eliam Testibitem dixerit esse in Cælum assumptum, attamen non est maior Ioanne. Moyses maximus legislator, & omnes Prophetæ, sed non maior es Ioanne. Non ego prophetas prophetis audeo comparare, sed ipse Dominus noster, & illorum Dominus Iesus pronuntiauit. Maior inter natos mulierum Ioanne non surrexit: non inter natos Virginum, sed mulierum. Magna seruis ad conseruos comparatio: filij vero ad seruos minime comparanda est gratia, & excellentia.* Augustinus sermo. 23. de sanctis, *Si in natis mulierum, hoc est in hominibus, nemo exurrexit maior Ioanne Baptista, quisquid Ioanne plus est, non tantum homo, sed & Deus est.* & præfat. in 2. enarrationem in Psalmo 29. tractans verba illa Psal. 44. *Vixit te Deus Deus tuus oleo exultationis preparatibus tuis,* colligit Christum non esse vnctum eo modo, quo ceteri homines iusti, Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, & quidquid magnum est in genere humano. Quandoquidem, inquit, nihil maius extitit in genere humano quam Ioannes Baptista, nec in natis mulierum exurrexit. *Si quis excellentiam hominis, Ioannes Baptista est. Cuius autem Ioannes se dicit non esse dignum corrigiam calceamenti soluere, quid erat ille nisi amplius quam ceteri homines? Interpretatur ergo hanc gratiæ magnitudinem de excellentia gratiæ sanctificantis, quam in nullo pro homine sentit esse maiorem, quam in Ioanne Baptista. Eodem fere modo loquitur alij Patres in concionibus de Ioanne Baptista, Maximus, Honorius, Eusebius Emisenus, Petrus Chryfologus, Bernardus, Laurentius Iustinianus, & alij. Sed inter omnes excedere videtur Cyrillus libro secundo thesauri, capite 4. vbi prædicta verba tractans, inquit, *Non maior inter natos mulierum tempore dicitur, sed virtutis sublimitate, qua ad eos peruenit terminos, quo natura humana peruenire potest.**

Nihilominus huiusmodi sanctorum Patrum dicta prudenti moderatione explicanda sunt, & ad verba Saluatoris, & ad rem, de qua agimus, applicanda. In primis enim certum est in huiusmodi sanctorum comparationibus non posse Beatam Virginem comprehendere. Etenim in gratiæ, & sanctitatis perfectione Beatam Virginem superiorem Ioanne extitisse, indubitatum est, atq; etiam eo tempore, cum Christus prædicta verba protulit, vt ex tractatis in superioribus satis constat. Neq; quoad hoc verba Christi difficultatem habent, vt ex dicendis facile constabit, præsertim cum dici possit non cum feminis, sed cum viris tantum illum contulisse. Nonnulla autem Patrum verba præsertim Chrysofomi, Ambrosij, & Augustini, quæ videntur vniversalia, & veluti per quandam exaggerationem dicta, pie interpretanda sunt, & vel ad sensum verborum Christi accommodanda: vel saltem dicendi, B. Virginem ita esse cum Christo coniunctam, vt cum illo excipi intelligatur.

Nam

August. Epiphani. Chrysofom. Theophyl. Euthym. Cyril.

Augustin.

Maxim. Honor. Euf. Emi. Petr. Chry. Bernard. Laur. Iul. Cyril.

Ioannes minor Virgine.

Nam sicut Theologi dicunt, dictionem exclusivam non excludere concomitantia, ita dici potest, cum nonnulli Patres asserunt solum Christum esse maiorem Ioanne, non excludi Virginem, sed potius cum Christo copulari, & comprehendere. Cuius manifestum argumentum est, quia aliis locis anteponunt Virginem non modo omnibus sanctis hominibus, sed etiam omnibus Angelis, quorum testimonia superius attulimus: Ioannem verò nunquam præferunt omnibus Angelis, ut videre licet citatis locis, & Petrus Chrysologus sermone 127. ad summum vocat illud *Angelis parem*, & eodem modo loquutus fuit August. serm. 22. de sanctis. Quin potius August. libr. 2. contra aduers. legis, & Prophet. capit. 5. & libr. quæstionum veteris testam. q. 28. dicit alios Prophetas esse æquales Ioanni, licet non maiores, quæ est etiam sententia Hieronymi Matth. 11.

Deinde ex vi verborum Saluatoris non constat Ioannem esse sanctiorem omnibus sanctis noui testamenti, præsertim Apostolis, non quod hoc affirmare dignum aliqua censura sit: sed quod sit incertum, & Christi testimonio probari non possit: Christus enim de præterito tempore vique ad illud, in quo ea verba protulit, loquutus est, dicens. *Inter natos mulierum non surrexit maior*. Vnde non sequitur maiorem vnquam postea fuisse resurrectorum neminem. Quod in verbis Lucae euidentius apparet, ubi non simpliciter *maior*, sed inter Prophetas *maior*, dicitur: ergo inde non colligitur esse maiorem Apostolis, præsertim cum prophetarum nomine sancti præcipue veteris testamenti intelligi soleant. Adde Anselmi & S. Thomæ iudicio Matth. 3. Apostolos munere & officio superiores fuisse Ioanne, quia fuerunt Ecclesiæ fundamenta, vniuersalesque pastores, ac principes, & in vniuerso orbe testimonium Christo reddiderunt, quod Ioannes in vno populo Iudeorum præstitit. Cum ergo Deus det gratiam, & sanctitatem muneri accommodatam, fieri potest, ut sicut Apostoli ministerio superiores fuerunt Ioanne, ita fuerint & gratia, igitur Christi verba non possunt de Apostolis intelligi.

Non tamen ideo assero Apostolos fuisse sanctiores Ioanne, nam Anselmus, & D. Thomas, qui affirmant eos ministerio antecellere Ioannem, negant meritis, & sanctitate esse illo superiores. Et ratio adhiberi potest, quia licet simpliciter munus Apostolicum fuerit maius potestate, dignitate, & rerum agendarum magnitudine, ac difficultate, fieri tamen potuit, ut ministerium Ioannis considerata Iudæorum dispositione, & temporis opportunitate, quando neque Christus vlla miracula ediderat, neque gratia Spiritus Sancti adhuc effusa fuerat, abundantioram quandam gratiam, & vitæ innocentiam postulauerit, ut eius testimonium, quod nullis miraculis, aut signis, sed solius vitæ autoritat, confirmabatur, idoneum, & omni fide dignissimum prudenter existimari posset. Vnde egregie Cyril. libr. 1. in Ioan. cap. 7. Quomodo, inquit, *authoritati eius credendum non erat, qui tanto cumulo virtutis præfuit, ut lux ipsa à nonnullis crederetur?* Et in eandem sententiam Euseb. lib. 6. de Demons. capit. 5. quæstionem proponit, quid esset in Ioanne, quo *capta multitudo illa admiraretur hominem & prædicanti baptisma penitentia fidem haberet, cum præsertim nulla illius gesta memoria prodita sint*. Neque enim quod aut mortuos excitauerit, aut alia miracula fecerit, scriptum extat. Et Respondet, nihil aliud, quam nouum, & admirabile vitæ genus: cumque late illius mores descripsisset, tandem concludit. *Hæc igitur arbutor ipsum Ioannem intuentibus, admirationem, ac stuporem erga hominem attulisse*. Adde denique, quamquam Deus nunquam de neget omnem gratiam necessariam ad obeundum munus, in quo ipse hominem constituit: non tamen solam illam necessariò præbere, sed interdum longè maiorem. Sicut quibusdam Apostolorum ma-

Fr. Suarez. tom. 2.

iora impertiuit dona gratiæ, quam alijs, licet in Apostolico munere omnes fuerint æquales. Et è contrario, quamuis B. Petrus fuerit alijs potestate, ac dignitate superior, non propterea necesse est, ut sanctitate omnes superauerit. Sicut igitur quamuis ministerium Ioannis inferius fuerit, & propter illud præcisè consideratū, non indiguerit tanta gratia, quanta Apostoli: nihilominus fieri potuit: ut ex singulari Dei beneuolentia, & propter coniunctionem, & spirituales quandam familiaritatem ad Christum, cum maiorem gratiam susceperit. Ergo hæc comparatio incerta est, nihilque videtur in ea temere affirmandum.

Præterea, etiam si comparationem hæc à Christo factam ad Prophetas veteris testamenti limitemus, necesse non est, ut propter verba Christi strictè, ac rigorosè intellecta eum omnibus sanctis Christo antiquioribus anteponamus.

Primo quidem, quia (ut ex verbis Lucae colligitur) non cum omnibus sanctis, qui eum antecesserunt, sed cum solis prophetis comparatus est. Nisi dicamus perinde esse comparare Ioannem cum Prophetis, & cum omnibus antiquioribus iustis. Nam ante Ioannem nulli sancti fuerunt maiores Prophetis. Omnes enim Patriarchæ, & celebriores veteris testamenti homines prophetiæ gratia claruerunt. Præsertim quia (ut paulo ante diximus) propter hæc causam deriuatum est hoc nomen in illo populo ad significandum quemlibet virum vitæ moribus, & sanctitate conspicuum.

Secundo esto hoc ita sit, in prædictis verbis non asseritur Ioannem esse maiorem superioribus iustis, seu Prophetis, sed alios non esse maiores illo. Vnde fieri potuit (ut Augustinus & Hieronymus notant) ut aliqui fuerint Ioanni pares. Quamquam ad hoc etiam responderi possit, licet verba illa nudè, atque præcisè sumpta, ita possint exponi: cum antecedentibus tamen sequentibusque coniuncta & iuxta visitatum loquendi modum, non solum negatiuum, sed etiam positiuum, & affirmatiuum sensum continere. Primo quidem, quia præmiserat Christus Ioannem esse plusquam Prophetam, & in huius confirmationem, ac declarationem subdidit, nullum ex muliere natum esse maiorem illo. Deinde quia in communi modo loquendi eo dicendi genere significamus aliquem esse sanctiorem, doctiorem, ve alijs.

Tertiò addi potest, Christum non dixisse simpliciter Ioannem fuisse sanctiorem omnibus Prophetis, sed nullum surrexisse maiorem illo. Quod multè existimant referri posse ad primam sanctificationem Ioannis, ita ut sensus sit, nullum Prophetam surrexisse à peccato originis cum abundantiori gratia, ac pluribus priuilegijs, & Spiritus Sancti donis. Quo non obstante fieri potuit, ut in progressu vitæ alij fuerint maiorem sanctitatem consequuti. Sed & hoc etiam facile reijci potest. Tum quia ille sensus de prima sanctificatione non videtur literalis, sed valde metaphoricus. Numquam enim verbum, *Surrexit*, in Scriptura in ea significatione ad litteram sumitur, & in Euangelio Lucae non est verbum, *surgere*, sed verbum substantiuum, est, vnde idem significat aliud verbum absolutè dictum: sicut quando Christo populus acclamabat. *Propheta magnus surrexit in nobis*, id est, apparuit, seu missus est à Deo: & Deuter. 9. *Non surrexit vltra Propheeta in Israel sicut Moyses*. Tum etiam, quia (ut statim dicam) ex prima Ioannis sanctificatione adiuncta perfectione vitæ eius satis verisimiliter colligitur, non minus Ioannem reliquos Sanctos in augmento sanctitatis gratiæ, quam in prima sanctificatione antecelluisse.

Quartò dici posset ex Cyrillo libro 2. Theauri cæ. 4. Ioannem dictum esse maiorem, propter humanam virtutem, in cuius vsu, & exercitio mirabilis fuit, propter asperissimam vitam, & quia etiam semper coluit: & ro-

T bore

Ioannes Ba-
pista maior
ne sanctus
omnibus
fuerit.

August.
Hieronym.

Deut. 9?

Per Chryf.
Augustin.

Hierony.

Anselm.
D Thom.
Inter Ioan-
nem, & A-
postolos com-
paratio.

Anselm.
D Thom.

Inter Ioannem
& Apostolos
comparatio.

Cyrl.

Euseb.

hore animi carnem rationi subiecit. Nihilominus tamen mirabiles Ioanne esse, qui per spiritum renati sunt, cuius donum Regnum Caelorum dicitur illud, Regnum Caelorum intra vos est, Lucæ decimo septimo. In quibus verbis non est intelligendum, docere Cyrillum Ioannem habuisse virtutem humanam sine gratia Spiritus: sed præcise alteram cum altera comparare, & significare voluisse meliorem esse vel minimam gratiam, quam maximam virtutem humanam per se consideratam. Quæ expositio est quidem subtilis: non tamen admodum literalis, præsertim cum perfectio virtutis Ioannis, non nisi ex abundanti gratia spiritus profecta sit, & illius augmentum, perfectionemque meruerit.

Quintò tandem exponi possunt prædicta verba, Ioannem non dici maiorem propter solam sanctitatis excellentiam ac perfectionem: sed propter singularem modum, maioremque prærogatiuas, ac priuilegia sanctitatis, in quibus sine dubio excelluit, ac singularis fuit. Sed hoc etiam nõ satisfacit: tum quia declaratum est, Christum præcipue locutum esse de vitæ sanctitate, quæ reuera sola est, quæ facit simpliciter maiorem apud Deum: tum etiam, quia ex illis prærogatiuis recte perpenfis, sit consequens in perfectione etiam sanctitatis Ioannem excelluisse, vt statim explicabitur. Quocirca quamuis propter hos varios exponendi modos, nec certum mundum sit, in quo gradu sanctitatis Ioannes inter omnes Sanctos, & Prophetas collocandus sit: est tamen verisimile superare omnes antiquos Patriarchas ac Prophetas, & absque iniuria posse cum Apostolis, ac reliquis Sanctis noui testamenti conferri.

Secundo ac principaliter explicari potest assertio supra posita ex progressu vitæ Sancti Ioannis, quæ in Euangelio describitur (quod inter singularia eius priuilegia non immerito annumeradum est.) Primo enim conceptio eius ab Angelo est annuntiata, quod de nullo alio, nisi de Christo in nouo testamento legitur: in veteri autem de vno tantum, aut altero, ijque præstantissimis viris, nimirum Isaac, & Samfone, qui præter insignem sanctitatem, Christi Domini typi fuerunt. Et in hoc priuilegio singulari præterea fuit in Ioanne quod eius conceptio ab eodem Gabriele Angelo, à quo Christi Incarnatio annuntiata est, & quidem in templo: imò & in sacratori parte templi, nimirum in Sæcta sanctorum, vt putant Bernard. ferm. de priuilegijs Ioannis Baptistæ. Ambros. Beda, Euthym. Lucæ. 1. & Augustin. tract. 49. in Ioannem, qui hac de causa censent Zachariam patrem Ioannis fuisse summum sacerdotem. Verius tamen est: Zachariam non fuisse summum sacerdotem. Lucas enim non vocat eum principem Sacerdotum, vel sacerdotem summum, sed simpliciter Sacerdotem, qui alios habebat æquales, atque eiusdem ordinis, vt colligitur ex illo verbo Lucæ. 1.

Gen 37.
Iud 11.
Bernard.
Ambros.
Beda
Euthym.
August.

Zacharias
Ioannis pa-
ter non fuit
summus sa-
cerdos.
Luc. 1.
1. Par. 10. &
24.

Heb 9.
Lego Fran-
ciscum To-
letum in ca-
18 Ioannis
& Bayonii
in apparatu.

Fuit Sacerdos quidam nomine Zacharias, & infra. Factum est autem, cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine vicis sue, id est, sue classis, seu familie, de qua prius dictum fuerat, de vice Abia. Vt enim constat ex 1. Paralipomen. 24. sacerdotum multitudo in viginti quatuor ordines, seu classes erat distincta, quæ vices dicebantur, seu turmae. 2. Paralip. 20. Vnus ergo ex his sacerdotibus erat Zacharias. Vnde non est ingressus in sancta sanctorum, in quæ solus summus sacerdos semel in anno ingrediebatur: sed in aliam templi partem, quæ vocabatur primum tabernaculum, seu sancta ad Hebr. 9. quod erat post primum velum, & in eo erat altare thymiamatis, & panes propolitionis atque illuc soli sacerdotes functionis suæ tempore ingrediebantur. In hoc ergo loco facta est conceptionis Ioannis annuntiatio, & quidem grauissimis verbis, magnificisque de Ioanne prædictionibus, nomenque illi impositum, quod gratiam significat, quæ omnia excellentem Ioannis sanctitatem futuram manifestè indicant.

Secundo post conceptionem in vtero matris, repletus est Spiritu Sancto, & donum gratiæ sanctificantis, & prophetiæ ac liberi arbitri vsum, & perfectam quandam Christi cognitionem accepit, quæ omnia latè in superioribus tractata sunt, cum de prima Virginis sanctificatione ageremus. Et videri præterea potest Ambros. ferm. 63. Vbi ad Ioannem accommodat illud Ieremiæ 1. Priusquam te formarem in vtero, noui te, & antequam exires de vulua, sanctificauit te, & prophetam in gentibus dedi te. Quæ ibidem Hieronym. de Ioanne interpretatur. Vnde eleganter Petrus Chrysol. ferm. 88. Beatus, inquit, Ioannes, qui ante Dei spiritum meruit intonare, quam hominis vagiret in fletu. Beatus, qui ante diuina possidere meruit, quam sorti-reur mala. Beatus, qui ante meruit Cælum scire, quam terram. Beatus, qui antequam videret præsentia, futura meruit nuntiare. Beatus, qui ante Deum capere potuit, quam suo ipse caperetur à corpore. Beatus, & singulariter est. Beatus quis antequam saperet quæere, meri um conquisiuit. Beatus qui non peruenit ad gratiam per laborem, sed ad laboris ipsius gratiæ dignatione descendit. Et similia habet ferm. 91. Videtis, quæma: modum Ioannes ante peruenit ad cælum, quam tangeret terram, ante accepit diuinum spiritum, quam haberet humanum, ante suscepit diuina munera, quam corporis membra, ante cepit viuere Deo, quam sibi, ante rapuit arma, quam membra, & vt vinceret mundum, vicit ante naturam, antequam Christum præcederet, se præcessit.

Ambros.
Ierem. 1.
Hieronym.
Pet. Chrysol.

Tertiò, post primam sanctificationem in vtero vsque ad natiuitatem suam plurimum in diuina gratia, & sanctitate creuit. Quia (vt Orig. Ambros. & alij Patres sentiunt (non solum in ipso sanctificationis instanti vsum rationis habuit: sed etiam postea in illa permanit. Quod si verum est, dubitari non potest, quin actus fidei, charitatis, ac religionis sapius exercuerit, & quod B. Virginis, & Christi præsentia, singulariter fuerit illis tribus mensibus ad eos exercendos excitatus, & adiutus. Ac denique in eius natiuitate tot signa, & mirabilia facta sunt, vt hominis stupore repleti dicerent. Quis putas puer iste erit? etenim (subdit Euangelista) manus Domini erat cum illo. Vnde licet hæc per se se sanctitatem, aut gratiam sanctificantem non auferent, sunt tamen honorifica eximia beneuolentiæ diuinæ, ac conspicua Ioannis sanctitatis indicia.

Orig.
Ambros.

Quanta paulo post natiuitatem statim ab infantia in eremum se abdedit, & admirabilem vitæ rationem instituit ijs verbis indicauit Lucas, capite primo. Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, & erat in deserto vsque in diem ostensionis suæ ad Israel. Quod explicans cap. 3 dicit fuisse ibi, donec factum est super eum verbum Domini, & ad concionandum, & baptizandum exiuit. Ex quibus locis, (quidquid hæretici huius temporis nugentur) intellexit semper Ecclesia, Ioannem à prima ætate confortia hominū vitasse vitamque solitariam in eremo duxisse, vnde in eius hymno canit.

Ioannes ab
infantia ere-
miticola,
Luc. 2. & 3.

Antra deserti teneris sub annis,
Ciuium turmas fugiens perestis.
Vnde Simeon Metaphrast. Ioannis vitam describens dixit, vix à fastijs solitum solitudinem habitasse, vitæque egisse angelicam. Et Chrylostom. hom. 10 in Matt. Ab ipsis incunabulis in eremo semper inhabitauit. & angelicam quandam vitam mortali in carne præ se tulit, & hom. 38. Ita in terris, quasi in celo versabatur, & infra, Nulli hominum, antequam ad baptizandum accederet, Deo autem soli sua semper offerebat colloquia, neminem vidit vnquam corseruorum, neque ab aliquo horū visus fuit, non lacte nutritus, non lacte susceptus, non tacto, non foro, non altare humana visus erat. & ho. 15 in Ioan. Vita, & asperitate, & omnium hominum contemptu erat insignis, si quid vestis, mensa, domo. & ipso victu contempto eremum ab in-
eunte ætate coluit, & Hierony. aduersus Luciferianos, parum

parum à principio. Quid mihi necesse est in talibus viri lau-
 dibus immorari, cum à Deo Patre etiam angelus nuncupe-
 tur: Plane Angelum, qui post materni ventris hospitium eremi-
 deserta seditus, paruulus de serpentibus lustris, qui oculis spe-
 ctantibus Christum, nihil aliud est dignatus aspiciere, quia
 eloquiis Domini, quae melle, & sauo dulciora sunt, dignam
 Deo vocem erudit, & ne questionem morer, sic decebat cre-
 scere praecursorum Domini, & epist. 4. ad Rusticum, Ioan-
 nes baptista sanctam matrem habuit, Pontificisque filius erat:
 & tamen nec matris affectu, nec patris opibus vincebatur, ut in
 domo parentum cum periculo viueret castitatis. Viuebat in
 eremo, & oculis desiderantibus Christum, nihil aliud digna-
 batur aspiciere. Vestis aspera, Zona pellicea, cibus locustae, mel-
 que syluestre, omnia virtuti, continentiaeque preparata. Et
 epist. 7. ad Lexam. Samuel nutritur in templo, Ioannes in
 solitudine preparatur, hic fugit vrbes, Zona pellicea cingitur,
 locustis alitur, ac melle syluestri, & in typum poenitentiae pra-
 dicatae tortuosissimi animalis vestitur exuuiis. Similia ha-
 bet Orig. hom. 11. in Lu. Digne qui sic conceptus fuerat, &
 natus, non expectauit, ut aperte nutrireretur, sed recessit, &
 abiit in deserta, ubi purior aer erat, & caelum apertius, & sa-
 milliarior Deus, ut vacaret orationibus, & cum Angelis con-
 uersaretur, appellaretque Dominum, illumque audiret res-
 pondentem, & dicentem: Ecce adsum. Sicut enim Moyses lo-
 quebatur, & Deus respondebat ei, sic puer, quod Ioannes lo-
 quutus fuerit in deserto, & Dominus responderit ei. Eadem
 ferè repetit homilia 16. Vnde de augmento gratiae
 illius sic loco superiori loquitur, tractans illud. Puer
 autem crescebat & confortabatur spiritu. Non in eadem per-
 manebat mensura, qua caperat: sed semper crescebat in eo spi-
 ritus, & per singulas horas, & momenta spiritu succrescente
 anima quoque sua incrementa capiebat, & non solum ani-
 ma, sed etiam sensus, & mens augmenta a spiritu sequebantur.
 Eodem modo de Ioanne loquuntur, & vitæ illius
 rationem exponunt Epiphanius, haeres. 63. in fine Eu-
 sebi. libr. 9. de Demons. c. 5. Theophylactus, Euthymus, &
 alij exponentes loca Matthæi & Lucae, Augustinus, Bernar-
 dus, Eusebius, Emissecus, & reliqui Patres concionibus
 de Ioanne Baptista. Huic etiam rei fidem faciunt Hi-
 storiographi, qui referunt Ioannem Baptistam an-
 num cum dimidio ætatis agentem ductum esse in
 eremum à matre sua, Herodianam fugiente fortasse
 iram, ut scribit Niceph. lib. 1. Histor. c. 14. & Cedren,
 in compendio histor. qui addit delituisse in spelunca
 quadam, ibique matrem obiisse, Angelum autem
 curam pueri suscepisse. Cuius speluncæ ad Iordanem
 sita fit mentio in Prato spiritali, cap. 1. & ibi dicitur
 Ecclesia ædificata, cuius etiam meminit Beda lib. de
 locis sanctis, c. 13. Errant ergo Hæretici, qui negant
 Ioannem eremum inhabitasse, & solitariam egisse vi-
 tam, nihil aliud deserti nomine interpretantes, quã
 domum parentum in montanis sitam. Quod &
 alienum est à proprietate verborum Scripturæ, & à
 sanctorum Patrum expositione, & sensu Ecclesiæ. Eo
 vel maxime, quod domus Zachariæ non erat in de-
 deserto, sed intra quandam ciuitatem in montanis si-
 tam, ut colligitur ex illis verbis Luc. 1. Exurgens Ma-
 ria abiit in montana cum festinatione in ciuitatem Iudæ,
 & intravit domum Zachariæ. Ex his ergo omnibus con-
 stat, cum B. Ioannes à principio plenitudinem Spi-
 ritus Sancti fuerit consequutus, & postea tanto tem-
 pore, adeo continue, constantè ac intense per illam
 meruerit, magnam perfectionem fuisse sanctitatis
 adeptum.

Vltimo perfectionem gratiæ, & meriti Ioannis
 inde explicare possumus, quod perfectissimum sta-
 tum vitæ actiue, & contemplatiue affectus est:
 primum enim ad perfectionem vitæ contemplatiue
 duo potissimum pertinere videntur: alterum quasi
 disponens, & preparans, scilicet corporis mortifica-
 tio, & carnis afflictio: alterum, in quo proprie huius-
 que vitæ ratio consistit, scilicet vnio mentis ad Deum,
 Fr. Suarez tom. 2.

& charitatis, ac contemplationis perfectio. Primum
 horum explicatur in Euangelio varijs in locis. Nam
 de eius abstinentia dixit Christus Mat. 11. Venit Ioan-
 nes, neque manducans, neque bibens. Propter quod dixit
 Basilius concione prima de ieiunio. Ioannis baptiste
 vita quid aliud erat, quam vnicum, ac perpetuum ieiunium?
 Et Ambr. lib. de Elia & ieiunio c. 3. Quia vitæ, inquit,
 humane possibilitatem: continentia supergressus fuerat, non
 homo, sed Angelus appellatus est. Dicitur ergo Ioannes
 venisse non manducans, neque bibens, non quia omnino
 nihil manducaret: sed quia vix humano cibo, & qui
 ad hominem alendum sufficeret, vteretur. Vnde Mat.
 3. dicitur. Esca autem eius erat locustæ, & mel syluestre. In
 quo cibo exponendo licet Sancti varij sint: omnes ta-
 men conueniunt, fuisse cibum austerum & vilem,
 infuauem, & amarum, ut notatur Aug. serm. 65. de
 tempore, Chrysof. Euthym. & Ambros. in Matth. &
 Luc. 3. cap. & Chrysof. etiam in hom. 2. in Marcum,
 Orig. homil. 11. in Lucam. Rufus dicitur de vestitu
 eius in eisdem locis Euangelij, fuisse de pilis camelo-
 rum, & zonam pelliceam circa lumbos suos. Quod vesti-
 mentum cilicium fuisse significat Paulinus epistola
 10. ad Senerum dicens. Ioannem pili camelorum hirsu te-
 gmine vestiebant. Et in carmine de Ioanne Baptista.

Vestis erat curvis setis contexta Cameli.
 Contra luxuriam, molles duraret vt artus:
 Arceretq; graues compuncto corpore somnos.
 Apertius D. Ansel. Mat. 3. Gerebat, inquit, habitum
 poenitentiae, dum cilicio camelino indutus esset, & syluestres
 comederet. Alij vero Patres, quamuis non apertè di-
 cant fuisse cilicium: omnes tamen docent fuisse aspe-
 rum, ac poenitentis indumentum. Idetiam colligi-
 unt ex alijs verbis Christi Matth. 11. Quid existis vide-
 re? hominem mollibus vestitum? ut videre licet in Am-
 brof. serm. 65. Gregor. hom. 6. in Euangelia, & Chry-
 softomus homil. 3. imperfecti vbi de Zona pellicea
 specialiter dicit fuisse morem Iudæorum, Zonis la-
 neis præcingi: Ioannem vero ob maiorem carnis
 macerationem Zona pellicea vsum fuisse. Vnde gau-
 dentius Brixienf. tract. 2. in Exo. Zona, inquit, pellicea
 circa lumbos mortificationem significat vitiorum: pellis e-
 nim, qua aptatur in vsu, non nisi mortui animantis est. Et
 eodem ferè modo loquuntur Hieron. Theophyl. &
 alij in Matth. alijque Patres supra citati, ac denique
 Nazian. qui hæc omnia his verbis complectitur in
 carmine de præceptis ad Virgines.

Melle famem agrestis repulit vilique locusta.
 Zacharias genitore satius, trexit que cameli.
 Membra pilis, habuitque domum versatile caelum.
 Atque in humo dura corpus dabat ipse sopori.

Alterum, quod ad perfectionem vitæ contempla-
 tiue præsertim spectat, insinuatum est à Luca c. 1. his
 verbis: Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu. Et
 ex dictis de vita eius solitaria, austerâ, & poenitenti
 per se fit credibile non nisi in diuinis cogitationibus,
 colloquijs, & affectibus potuisse toto illo tempore
 versari, ut docet Patres locis supra citatis, & optimè
 Bernard. serm. de privilegijs Ioan Baptistæ. Relinquit
 Ioannes mundum, homines fugit, patriam nescit, parentes as-
 spernat, & in solius diuinitatis apicem desigit obtutus. Mi-
 ra rerum conuersio, hominem vix mundum ingressum, mundi
 fugere gloriam, & seculi cupiditates non solum obliuisci: sed
 nescire, perpetuum que cum diuinitate habere consortium. Et
 Chrysof. hom. 1. in Marcum. Felix ista conuersatio, de-
 spicere homines, angelos quarere, vrbes deserere, & in solitudi-
 ne inuenire Christum. Hinc docet Bern. ser. de natiuit.
 Baptistæ Ioannem in rebus ditinis magisterio spiri-
 tus intrinsecus edoctum fuisse, Ioannes in spiritu, tan-
 quam Angelus eruditur, nimirum tanto propinquior Verbo,
 quanto vox verbo vicina, cui nullâ voce alia media, quod fo-
 ris sonet, oportet intrinari. Neque enim Ioannem prædicatio,
 sed inspiratio docuit, quem repleuit spiritus in vtero matris
 sua verè ardens & vehementer accensus, qua sic præoccupata

Orig.

Epiphanius.
 Eusebius.
 Theophylactus.
 Euthymus.
 Augustinus.
 Bernardus.
 Beda.
 Eusebius Emissecus.
 Nicephorus.
 Cedrenus.
 Beda.

Matth. 11. Basil. Ioannis abstinentia.

Matth. 3.

Augustinus. Chrysofostomus. Euthymus. Ambrosius. Orig.

Paulinus.

Anselmus.

Matth. 11. Ambr. Greg. Chrysof.

Hieron. Theophyl. Greg. Nazian.

Luc. 1.

Bernardus. Chrysofostomus. Ioannis conuersio contemplatio quanta.

Bernardus.

uit flamma celestis, & infra. Ardens erat in seipso vehementi austeritate conuersationis erga Christum intimo quodam & plero seruire deuotionis. Nec dissimilia sunt uerba Chrysoft. hom. 12. in Ioannem. Itaque Ioannes cum omnibus se sensibilibus exuisset, alijs magistrus non indigni, sed cælitus eruditus est. Et eodem modo loquitur Gregor. lib. 1. dialog. cap. 1. Huc accedit quod hac de causa frequenter sancti Patres Ioannem uocant Principem, & quasi exemplar uitæ monasticæ, quæ tota in contemplatione posita est. Vnde Bernard. supradicto sermone de priuilegijs Baptiste, Ioannes ætatis supergressus infantiam, & nobilioris generis generositatem oblitus, soli uacat diuinitati, factus forma uitæ, monachorum propositum, Anachoretarum principium, totius religionis assertio. Et Chrysostomus hom. 1. in Marcum, Monachorum principem uocat. Hieronymus uero epistol. 22. ad Eustochium de custodia Virginitatis principem anachoretarum appellat. Et eadem est sententia Isidor. lib. de diuinis officiis, cap. de monachis. Cassiani collat. 18. cap. 6. Euthym. & Theophyl. in Matth. Nicephori lib. 8. Historiæ, cap. 38. & Sozomeni libr. 1. cap. 12. Constat igitur beatissimum Ioannem uitæ contemplatiuæ summum apicem attigisse.

Chryso.

Greg.

Bernard.

Chrysoft.
Hieron.

Isidor.
Cassian.
Euthym.
Theoph.
Niceph.
Sozomen.

Bernard.

Luc. 3.

Matth. 3.

Ambros.

Quod uero actiuæ uitæ partem summa cum laude, ac uirtutis exemplo exerceat, Non est (ut Bernardus inquit) currentis lingua uolubilitate disserendum, sed Euangelicæ dignitatis comprobandum eloquio. In illo enim legimus perfectissima munera uitæ actiuæ, in quibus S. Ioannes diuino iussu, & inspiratione se exercuit. Primo enim (ut Lucas ait ca. 3.) Factum est super eum uerbum Domini, & uenit in omnem regionem Iordanis prædicans baptismum penitentia in remissionem peccatorum. Et ut Patres animaduertunt, illi singulariter datum est, ut primus omnium regnum celorum clarè, ac distinctè hominibus annuntiaret. Deinde missus est ad baptizandos homines, eosq; ad Christi baptismum præparandos, & (quod maximæ dignitatis indicium est) ipsiusmet Christi baptizator efficitur dicente Christo: Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tertiò, Christo testimoniu perhibet, eumq; præsentem demonstrat, dicens, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Deniq; summa animi constantia, ueritatem docens, uicia, ac hominum peccata reprehendit, & vsque ad mortem, quam pro tuenda ueritate sustinuit, in hoc admirabilis uitæ genere perseuerauit. Concludamus igitur cum Ambros. præfat. in Lucam Ioannem Baptistam humilitate, abstinentia, fide, uestimento, cibo nuntio ad summum quædam sanctitatis gradum peruenisse.

SECTIO IV.

Utrum Ioannes malo culpa, & defectibus, qui ex illo fluunt subiectus fuerit.

Tria sunt culparum genera, originale, mortale, ac ueniale, defectusque duo, qui ex illis nascuntur, ignorantia, & fomes peccati, de quibus in præfenti quæstione aliquid desiderari potest. Nam de cæteris malis pœnæ, quæ licet ex peccato oriuntur: per se tamen nec indecentia sunt, nec inter maxima mala annumerantur (ut sunt mors, dolor, & huiusmodi) nihil est quod dicamus, cum ex Euangelio constet Ioannem his incommotis fuisse subiectum, & ad illius profectum, maximumque bonum pertinuerit ea pati, ac propter Deum ac uirtutem constanter sustinere. Primò igitur certum sit Ioannem in peccato originali fuisse conceptum, & vsque ad sextum à conceptione sua mensem in culpa, ac Dei inimicitia extitisse. Hoc existimo esse omnino certum. Licet enim in Scriptura non sit in particulari expressum, & explicatum, conti-

Ioannes in originali peccato conceptus.

netur tamen illis regulis generalibus, quibus significatur omnes homines, qui ex Adamo per feminalem rationem originem ducunt, originale ab eo maculam contrahere. Constat autem ex Luca 1. Ioannem hoc naturali modo fuisse conceptum. Quod autem ab illa generali regula non fuerit speciali priuilegio exemptus, totius Ecclesiæ consensu, & Sanctorum Patrum traditione constat, & insinuatum est ab Angelo Luc. 1. Et Spiritu Sancto replebissur adhuc ex utero matris sue. Sensus enim esse uidetur, quamuis non in ipso conceptionis momento: ad huc tamen in matris utero existentem eximio quodam fuisse sanctificationis genere sanctificandum. Vnde inferius subditur, cum post sex menses à conceptione Ioannis audiisset uocem Mariæ Elisabeth, Ioannem in utero exultasse, & repletam esse à Spiritu Sancto Elisabeth. Vbi Patres omnes in superioribus citati intelligunt, tunc primum Ioannem sanctificatum, & originale peccatum illi fuisse dimissum. Ratio uero, præter communem legem, solum est, quia non oportuit priuilegium hoc alteri quam Deiparæ communicari, neque ad munus præcursoris necessarium erat.

Secundo ex hoc principio colligo, Ioannem Baptistam fuisse subiectum fomiti, & ex renatis motibus sentientis appetitus, quibus sentiebat aliam legem in membris suis repugnantem legi mentis sue, & captiuum ipsum ducentem in legem peccati. Hæc assertio eisdem modis, quibus præcedens probanda est. Nam hic fomes intrinsece sequitur ex originali culpa, atque carentia originalis iustitiæ, huiusmodi autem fomes secundum ordinariam legem non tollitur, quando originale peccatum remittitur, ut in baptismo constat, & experientia ipsa fati ostendit, & colligitur ex ijs, quæ Concil. Trident. tradit Sess. 5. can. 5. & Augustinus 1. retr. ca. 26. & sæpè alias, ergo quamuis Ioanni fuerit remissa originalis macula: nihilominus in illo fomes permanfit. Quia nullum est fundamentum, quo illum hac in parte à generali regula excipiamus, & singulare ei priuilegium fuisse concessum affirmemus: cum ex Scriptura sacra colligi possit, neque ab aliquo Sanctorum Patrum asseratur: imo neque in dubium reuocetur. Quin potius omnibus in locis supra citatis (in quibus de penitentia Ioannis disputant) apertè supponunt eum passum esse carnis pugnam, & contradictionem, & ad eam moderandam, ac superandam, ieiunijs, uigilijs, ac diuturna carnis maceratione indignuisse. Denique neque ex munere præcursoris, uel ex alia Ioannis dignitate, probabilis coniectura fieri potest, ut fomite caruisse dicatur. Neque enim Paulus postquam à Deo uocatus, & gentium Apostolus effectus est, inferior fuit dignitate, & officio, neque charitate in CHRISTVM neque diuina contemplatione, & tamen interdum uehementibus fomitis motibus premebatur. Quin potius (si occasiones, aut ministrij necessitatem spectemus) multo magis indigebant hoc dono Apostoli, quam Ioannes, hic enim ferè solitariam uitam egit, ita ut etiam eo tempore, quo concionabatur, & baptizabat, in desertis uersaretur: Apostoli uero per uniuersum orbem peregrinabantur, uarias prouincias peragendo. Vnde necesse erat inter homines, hoc est, inter occasiones, & pericula sæpè uersari, & nihilominus tali dono caruerunt, & eundem eorum (ut de omnibus intelligatur) dictum est, Sufficit tibi gratia mea, uirtus in infirmitate perficitur: Idem ergo eadem uel maiori ratione de Ioanne intelligendum est. Contra hoc uero obijci potest Origen. homil. 9. in Leuit. dicens, Zonam pelliceam circa lumbos Ioannis significasse partem illam corporis eius, ita emortuam, ut neque leuis motus, neque alius quisquam in lumbis eius fuisse credatur: sed sola castitas, & pura pudicitia. Respondeo, idem de Ieremia affirmat, unde sano modo

Luc. 1.

Luc. 1.

Ioannes Baptistam a femina peccati subiectus.

Conc. Trid. August.

Obiectio. Origen.

Respons. modo

modo intelligendus est de motu voluntario, aut quod rarissime & leuius quam ceteri homines hos motus passus fuerit.

August.

Tertio ex his probabilibus colligo, Ioannem Baptistam non caruisse omni culpa veniali. Hæc consequutio nititur doctrina Augustini lib. 5. contra Iulian. capite 8. ubi existimat rectè inferri eum, qui caruit actuali culpa, carere etiam originali, ergo si Ioannes habuit originale, habuit etiam actuale. Vnde idem Augustinus libro de natura, & gratia, capitulo 36. cum ostendisset in vniuersum omnes homines conclusos esse sub peccato tam originali, quam actuali, solam Beatam Virginem excepit, de qua nullam vult, cum de peccatis agitur, haberi contro- uersiam. Quæ exceptio satis indicat ex sententia Augustini neminem alium esse excipiendum, & merito. Sunt enim in Scriptura generales regulæ, neminem esse qui non peccet, si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Propter quas Augustinus libro de bono perseuerant. capitulo 2. inter tria dogmata, quæ dicit Ecclesiam aduersus Pelagianos defendere. Vnum est, in quantumque iustitia, sine qualibuscunque peccatis in hoc corruptibili corpore neminem viuere. Et in eam sententiam refert Cyprian. in expositione orationis dominicæ. Qui libr. de opere, & elemosynis ita loquitur, Agnoscamus diuinam indulgentiam munus salubre & emendandis, purgandisque peccatis nostris, qui sine aliquo conscientie vulnere esse non possumus iustificari. Et infra. Si autem nemo sine peccato esse potest, quisquis se inculpatum dixerit, aut superbus, aut stultus est. Similia habet libro tertio ad Quirinum, numero 56. Et eadem generalis locutio passim in Patribus reperitur, præsertim apud Hieronymum in dialogis contra Pelagianos, Gregor. lib. 17. Moral. c. 10. alias 8. & lib. 81. cap. 5. alias 4. ubi quædam dicit esse peccata, quæ à iustis vitari possunt, quædam, quæ non possunt, & lib. 23. cap. 4. alias 2. & Bernard. libro de præcepto & dispensatione. Vbi absolute dicit esse impossibile cuius mortalium, quin interdum saltem venialiter peccet. Non est ergo, cur ab hac generali regula Ioannem Baptistam sine alia auctoritate, aut rationis fundamentò excipiamus. Adde Apostolos etiam post Apostolatam & confirmationem in gratia, ac plenitudinem Spiritus sancti, interdum venialiter deliquisse: Paulus enim ad Galat. 2. affirmat Petrum reprehensibilem fuisse, Dixi tamen assertionem hanc solum esse probabilior, quia non desuerunt Catholici quidam, qui hoc priuilegium Ioanni tribuerint, vt Galatin. libr. 7. de Arcanis, capit. 9. & Catharinus opus. 2. de extrema Christi prædestinatione, quoniam de illo canit Ecclesia.

Hieron. Greg.

Bernard.

Galat. 2.

Galatin. Catharin.

Antra deserti teneris sub annis,
Ciuum turmas fugiens petisti,
Ne leue saltem maculare vitam

Famine posses. Et rursus.

Onimus felix, meritisq; celsi
Nesciens labem niuei pudoris.

Quibus adiungi possunt nonnulla Patrum testimonia, quæ in assertionem sequenti declarabimus. Propter quæ horum auctorem sententia nulla censura digna est, vt notauit Driedo. libro. 1. de grat. & liber. arbit. cap. 5. part. 2. Præsertim cum D. August. qui constantius, ac frequentius docet, nullum hominem posse vitare omnia peccata, interdum dicat, Si quis doceat aliquem fuisse, qui non ex viribus liberi arbitrii, sed singulari gratia priuilegio illa vitauerit, nec temere, nec perniciose errare, vt videre licet libr. de spiritu, & litera, capit. 2. & epistol. 95. quam ipse cum aliis quatuor Episcopis Africanis ad Innocentium I. scripsit. Vnde Concil. Trident. sess. 6. can. 23. negat quidem posse hominem sine speciali priuilegio viuere absque peccato veniali, & affirmat hoc priuilegium datum esse Beatæ Virgini. An verò alteri concessum

Dried.

August.

Con. Tri.

Fr. Suarez. Tom. 2.

A sum fuerit, nec affirmat, nec negat. Est ergo res hæc, quæ sub opinionem cadere potest: tamen quia nullum est sufficiens fundamentum ad hoc priuilegiū asserendum, & generales regulæ sunt in contrarium ideo assertionem positam longe probabiliorē iudicamus. Prædicta autem Ecclesiæ verba ita exponi possunt, quod priorum sensus sit: Ioannem fugisse hominum consortia, vt (quoad fieri posset) venialia peccata vitaret, & ne sermone offenderet, quod frequentissimum est: non tamen inde sit allequitur fuisse, ne vnquam venialiter caderet. In posterioribus autem verbis, nomine labi intelligi potest mortalis culpa, præsertim castitati opposita, propter cuius insignem perfectionem merito appellari potest niuei pudoris. Addere deniq; possumus duplex esse genus venialium peccatorum: aliud quod plena libertate, & deliberatione committitur: aliud quod ex surreptione contrahitur. De hoc posteriori genere euidentiore est assertio posita, quia vix, & non sine magno miraculo fieri potest, vt homo, qui in ordinatione fomitis subditus est, interdum hoc peccati genere non inficiatur. At verò de priori genere peccati non est improbabile, Ioannem nunquam venialiter peccasse, & ita exponi posse prædictum Ecclesiæ hymnum. Nec de Apostolis post Spiritus Sancti aduentum id est incredibile, quia hoc genus peccati, in modo peccandi, simile est mortali, solumq; in grauitate, & materia differt. Sed in hac re nihil certi statuedum censeo.

Quarto dicendum est, Ioannem Baptistam nunquam mortaliter peccasse, atque adeo in prima sua sanctificatione confirmatum in gratia fuisse. Hanc assertionem exitimo ita certam, vt sine magna temeritate, ac errore negari non possit. Probari primum potest ex verbis Angelus ad Zachariam: Spiritu Sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Luc. 1. in quo testimonio ponderandum in primis est aduerbium illud, adhuc, & illa præpositio, ex, Nam vis illorum verborum est, non solum replendum fuisse in vtero Spiritu Sancto, sed ex vtero, quia ex eo tempore deinceps semper futurus erat Spiritu Sancto repletus. Quod rectè perpendit Iansenius c. 2. Concordiæ. Deinde verbum ipsum replebitur Spiritu Sancto, perfectam quandam sanctificationem, firmam, ac stabilem indicat. Quod si antecedentia, & subsequencia verba ponderentur, hoc plurimum confirmabunt. Præmisit enim Angelus: Erit magnus coram Domino, & vinum, & siceram non bibet: quibus verbis indicauit fore perpetuo consecrandum diuino obsequio, & postea subiungit: Et multos filios Israel conuertet ad Dominum Deum ipsorum, & ipse præcedet ante illum in Spiritu, & virtute Elie. Ac denique in fine capituli concluditur: Puer autem crescebat & confortabatur spiritu: nunquam ergo amisit Spiritum Sanctum, quem in prima sanctificatione recepit, sed in illo semper creuit. Et hoc etiam maximè confirmant omnia quæ de eius prædicatione, & vita narrat idem Luc. c. 3. Matth. c. 3. & 11. Propter quæ dixit Greg. Nyss. lib. 6. de beatitudinib. in 3. Quod paruum aut magnum in vita illorum (agit enim etiam de Elia) historia nouit delictum? Quæ verba, & alia, quæ ibidem adiungit, iuxta hanc assertionem temperanda sunt. Secundo, vniuersa Ecclesia, & Patres omnes hoc modo scripturam intelligentes, ita planè sentiunt de innocentia, & prima sanctificatione Ioannis. Etenim nisi Ecclesia sentiret Ioannem ab eo tempore perpetuo fuisse sanctum, Deique amicum, nunquam natiuitatem eius tanta veneratione coleret. Vnde Ambros. lib. 2. in Lucam dicit. Ioannem capisse à mensura perfectæ ætatis plenitudinis Christi, Clarius Athan. serm. 4. contra Arian. ad medium dicit, quosdam fuisse puros omni crimine, siquidem Ieremias ex vtero sanctificatus, & Ioannes dum adhuc à grauida matre gestaretur, exultauit in gaudio ad vocem Deiparæ Virginis. Quibus verbis aliam egregiam coniecturam

Ioannes Baptistam ab vtero matris confirmatum in gratia. Luc. 1.

Iansen.

Luc. 3. Matth. 3. Greg. Nyss.

Ambros.

Athanas.

T 3 indi

indicat : valde enim verisimile est non fuisse Deum largiturum alicui tam singulare , ac miraculosum sanctificationis modum , quem permissurus esset in gratia peccata labi , ac tanto beneficio priuari . Quapropter Beda ferm. in vigil. Ioan. Baptist. sic colligit. *Quid videntis , & conuersanti inter homines poterat deesse virtutis , qui etsi vir homo in iniquitatibus conceptus est , contra morem tamen humane conditionis non in delictis eum prauaricationis , sed in gratia remissionis mater sua peperit . Neque enim dubitandum est , quin Spiritus Sanctus , qui eum repleuit , etiam peccatis omnibus absoluit . Vbi Absoluere aperte vocat , prauenire , ne in ea laboretur . Hinc etiam Cypr. li. 1. epist. 6 alias epist. 76. inquit , vt certum esset Ioannem , quando baptizauit Christum , habuisse Spiritum Sanctum , accepisse illum , adhuc in vtero matris constitutum . Quæ collectio nullius esse momenti , nisi Cypr. vt manifestum supponeret , non potuisset Ioannem Spiritum Sanctum amittere , à quo tam mature fuerat prauentus . Præterea Greg. li. 3. Moral. cap. 5. de carcere , & morte Ioannis sermonem habens . *Nunquid credimus , inquit , aliquid fuisse , quod in eius vita illa sic despecta mors tergeret ? Sed quando ille , vel in cibo peccauit , qui locustas solummodo , & mel siluestre edidit ? quid Deo , vel de qualitate sui tegminis deliquit , qui camelorum pilis corpus operuit ? quid de conuersatione sua offendere potuit , qui de eremo non recessit ? Apertius loquitur Beda . homil. de decollatione Ioan. Baptist. dicens . *Quis nostrum dicere audeat Beatum Ioannem actu vel dicto , vel habitu , vel motu peccasse ? Quis in eius precordijs peccato poterat esse locus , quem & ante natiuitatem Spiritus Sancti consecrauit aduentus ? Quæ verba tam generalia sunt , vt peccatum etiam veniale excludere videantur . sed temperanda sunt , vt solum de mortalibus , quæ simpliciter peccata sunt , intelligantur . Et eodem modo exponendus est Euseb. Emif. ferm. 1. de Ioanne Bap. cum in hæc verba loquitur . *Sicut vas plenum balsamo admixtionem liquoris alterius respuit , & penitus excludit , ita in eum nihil secularis macula introire poterat , in quo sanctificationis plenitudo regnabat .* Deinde hoc confirmari potest ex supra citatis Sanctorum testimonijs , in quibus agentes de acerbissima Ioannis penitentia , ex eo potissimum capite illam exaggerant , quod cum esset à peccato immunis , tam asperam vitam rationem amplexus sit . In cuius rei confirmationem egregia sunt Bernardi verba , ferm. in Natiuitat. Baptist. *Ioannes sanctus homo missus à Deo , imò Angelus Dei , quo nullus maior in natis mulierum , innocensissimum illud corpus sic castigat , sic affligit .* Denique afferri possunt ad hoc ostendendum varia epitheta , quibus Sancti Patres Ioannem ornant , dum illum vocant *virtutis seculo , magisterium vite , sanctitatis formam , normam iustitie , orbis exemplum , correctionem Iudeorum .* Quæ omnia , & similia videri possunt in August. sermone 22. de Sanctis , Petro Chrysologo sermone 127. Bernard. sermone de Excellentie capitis Ioannis Bap. & Isidor. libro de vita , & morte Sanctorum , cap. 67. Sed in illis omnibus titulis , & nominibus , vel supponitur , vel aperte continetur Ioannis innocentia , simulq; indicatur multiplex ratio , propter quam expediens fuit , vt hoc donum Christus suo præcursori , testi , ac eximio concionatori concederet , quem ad corripiendos Iudeos , ac iustitie parandam viam præmittebat . Sic ergo constans , atq; certissimum , Ioannem à prima sanctificatione fuisse in gratia confirmatum . In qua re , nec dissentientem aliquem Catholicum , nec difficultatem ex Scriptura , aut ex rationibus desumptam inuenio . Quid verò hæreticorum ineptis respondendum sit , post sequentem assertionem subiiciemus .***

Cypr.

Greg. Mag. Ioannes Baptistista culpa mortalis expers.

Beda.

Euseb. Emif.

Bernard.

August. Chrysost. Bernard. Andr. Iero. Isidor.

Ioannes quem habuerit scientiam.

Quinto igitur , quod ad ignorantiam pertinet , quamuis negandum non sit , Ioannem multa ignorasse , & vt hominem interdum decipi , aut errare

potuisse : tamen in rebus ad bonum animæ pertinentibus , certum est nihil ignorasse , quod ad perfectionem sanctitatis necessarium sit . Prior pars constat primo ex ipsa naturali hominis conditione , & imbecillitate . Deinde ex radice originalis peccati . Tertio , quia si Ioannes fuit subiectus fomiti , cur non etiam ignorantia , ac humane deceptioni ? Denique quia nullo probabili fundamento affirmari potest , datum esse Ioanni peculiare aliquod priuilegium , quo hæc imperfectio tolleretur , cum nonnulli dubitent , an id ipsi Deo paræ sit datum . Occurrebat verò hoc loco statim inquirendum , quarum rerum scientiam Ioannes habuerit , & virtutum aliqua vel per se , vel per accidens infusa , illi data fuerit : sed non existimo oportere de re profus incerta prolixius disputare . Præsertim cum nihil aliud probabiliter dici possit , neque amplius necessarium sit , quam quod in posteriori parte assertionis continetur , quæ ex dictis in hac , & præcedenti Sectione probata relinquitur . Ostendimus enim Ioannem ab initio suæ sanctificationis perfectam quandam gratiam , & perfectæ modo , id est , cum Dei , & Christi cognitione , amore , & exultatione suscepisse , atque in ea in dies singulos debita proportione crescendo , ad sanctitatis fastigium tandem peruenisse , ergo necesse est , vt semper habuerit spiritualium , ac diuinarum rerum cognitionem huic perfectioni sanctitatis accommodatam . Deinde Ioannes propheta fuit , & plusquam propheta missus à Deo , vt de Christo testimonium perhiberet , ergo habuit quidquid necessarium esset , vt aliquis testis fide dignus habeatur : ad hoc autem non tantum innocentia , & vitæ probitas , sed etiam scientia earum rerum necessaria est , quarum ferèdum est testimonium : ergo cum Beatus Ioannes de Christo , de Regno Cælorum , de Spiritus Sancti gratia in homines effundenda testimonium esset redditurus , & rectas ad Deum vias ostensurus , oportuit de his omnibus perfectam habuisse noticiam . Quod refellendo hæreticorum errores amplius confirmabimus .

Contra doctrinam enim in hac , & præcedenti assertionem contentam Brentius , & alij hæretici huius temporis (vt Canisius refert libro de sanct. Ioan. capite 9.) varia mendacia ex falsa sacrarum litterarum intelligentia , confingunt . Primo enim docent , imprudenter egisse Ioannem , ac grauius peccasse , quando Christum reclusit baptizare , dicens . *Ego autem debeo baptizare , & tu veni ad me ?* Matthæi 3. Quia eo facto iudicium , consiliumque suum iudicio & consilio Christi videtur prætulisse . Secundo , ex verbo illo , *Et ego nesciebam eum .* Ioan. 1. Colligunt ante baptismum habuisse Ioannem solum humanam quandam opinionem de Christo , donec in baptismo assequutus fuit perfectam cognitionem per diuinam reuelationem . Tertio , hic referri potest antiqua sententia quorundam , qui dixerunt etiam post baptismum dubitasse Ioannem an Iesus esset Messias promissus , quando in vinculis constitutus misit ad illum discipulos , qui eum interrogarent , *Tu es qui venturus es , an alium expectamus ?* Matthæi 11. & Lucæ 7. Ita sentit Tertulianus libro de præscriptionib. Hæret. ca. 8. his verbis . *Cum adhuc dubitaretur apud omnes , an esset Christus , cum etiam Ioannes certus esse desisset , & libr. de baptis. cap. 10. Ipsum , quod calesse donum in Ioanne fuerat spiritus prophete , post totius spiritus in Dominum translationem , vique adeo defecit , vt quem prædicauerat , quem aduenientem designauerat , postmodum an ipse esset , miserit sciscitatum .* Idem repetit lib. 4. contra Marc. c. 18. vbi inquit Ioannem auditis virtutibus Christi , scandalum passum fuisse , & ideo dubitasse an Christus esset , qui expectabatur , & causa Ioannis Christum dixisse , *Beatus qui non fuerit scandalizatus in me .* Quem errorè de Ioannis scandalo fuisse Marcionis .

Hæreticorum errores circa sanctitatem Ioannis. Canis. Matth. 3. Ioan. 1.

Matth. 11. Luc. 7. Tertul.

Ioannes facie spiritum habuit. Fran. Tolæ. Iulij.

colligitur ex Epiphano heres. 42. confutat. 8. ubi dicit, verba illa, Beatus qui non fuerit scandalizatus in me, Marcionem ad Ioannem retulisse. Quin etiam Iustinus Martyr. quæst. 38. ad Orthodoxos significat Ioannem hanc interrogationem per discipulos fecisse, ut disceret: & Christum miracula coram discipulis Ioannis fecisse, ut & illis, & per illos Ioanni persuaderet, se esse eum, de quo idem Ioannes testatus fuerat.

Ad primam obiectionem facilis est responsio. Patres enim omnes factum illud Ioannis explicantes illius fidem, humilitatem, modestiam, ac moderationem maxime commendant. Inter peccatores enim Dominum, ac Redemptorem suum agnouit, & quasi stupore quodam in admirationem raptus expavit, eumque attingere, & ut peccatorem baptizare veritus est. Ut tamen Chrysof. notat, nec pertinax fuit, nec contentiosus: sed Christo præcipienti statim obsequutus est. Ita exponunt Ambr. libr. 2. in Lucam, Chrysof. hom. 12. in Matth. Cyprian. libr. de cardinalib. Christi operibus, cap. de baptis. Christi, August. serm. 29. & 37. de tempore, & alij Patres, quorum testimonia, & sententias Canisius refert suo loco superius citato.

Ad secundam obiectionem. Occasio errandi hæreticis fuit, quod de tota infantia, & de Ioannis educatione similitè, & contra Euangelicam historiam sentiunt. Putant enim in domo parentem vixisse, & cum Christo Domino omni tempore ætatis suæ familiariter, & amicè conuersatum esse. Vnde fit, ut non potuerint interpretari verba illa. Et ego nesciebam eum, quod Christus de facie ignotus fuerit Ioanni, & ideo exponunt de ignorantia personæ, quod scilicet eius diuinitatem, & dignitatem certa fide, ac reuelatione nondum agnosceret. At vero sancti Patres sicut aliter de Ioanne sentiunt, ita longè aliter locum hunc interpretantur. In primis enim docent, Ioannem à visceribus matris Christum verum Deum esse, verumque Messiam cognouisse. Ita docent Ambrosius & alij multi, quos retulimus agentes de prima sanctificatione Ioannis, & de usu rationis illi accelerato. Docent prætereareliquo vitæ tempore vsque ad baptismum solitariam vitam egisse, & Spiritus Sancti instinctu, ac illustratione magis, ac magis edoctum esse, ut præcedenti Sectione retulimus. Et ita conciliari possunt Hilarius, & Bernardus. Ille enim libro 6. de Trinitate versus medium tractans verbum illud Patris, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit, Hoc, inquit, Ioannes licet non ignarus audiuisset; tamen ad doctrinam nostram paternæ vocis testimonium mittitur, & infra, Ioannes enim iam ab vetero prophetans non eguit hac voce. Hunc audite. At vero Bernard. in sermo. de excellentia Ioannis inter eius priuilegia ponit, quod illi in baptisate prima facta sit Trinitatis reuelatio. Intelligendum enim hoc est de reuelatione externa clariori, & expressiori, quam antea facta esset alicui. Etenim si loquamur absolute de quacunque reuelatione, neque ipsi Ioanni tunc primum facta est, cum prius Christum filium Dei esse, eumque in Spiritu Sancto baptizatum cognouisset, neque ipse Ioannes fuit primus cui Trinitas reuelata est.

Ex his ergo principiis necessario colligunt Patres, cum dixit Ioannes, Et ego nesciebam eum, non ignorasse, eum esse verum Messiam, verumque Deum, quamquam in illo verbo exponendo varijs sunt, ut latè tractat, ac diligenter Franciscus Toletus, capite 1. Ioan. annotat. 72. & Iansen. capite 14. Vera tamen expositio est, Ioannem quandiu in deserto fuit, de facie Christum ignorasse, quia nunquam cum illo conuersatus fuerat, neque familiariter egerat, quod non absque diuina providentia factum est, ut testimonium eius de Christo apud homines, omni suspitione careret. De illis ergo tempore dixit Ioannes, Et ego nesciebam eum, & ideo subdidit. Sed qui misit

me baptizare, ille mihi dixit, super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem, ille est qui baptizat in Spiritu Sancto. Hæc expositio colligitur ex Chrysof. Theophyl. Ruper. Euthym. & alijs. Solum potest ob stare, quia priusquam Ioannes vidisset Spiritum Sanctum in specie columbæ descendentem in Christum, eum agnouerat, eiq; testimonium reddiderat dicens, Ecce agnus Dei, nam illa visibilis ostensio facta est post baptismum Christi; Ioannes vero ante baptismum protulit illa verba, cum videret Iesum venientem ad se, & postea timuit illum baptizare propter reuerentiam, & humilitatè. Responsio communis ex Chrysof. Euthym. & alijs super 1. caput. Ioannis est, Ioannem non vno modo cognouisse Christum, sed prius prophetice, & interiori reuelatione, postea externa, & signum datum Ioanni illis verbis. Super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem, non fuisse solum ad ipsius cognitionem, id est, ut ipse in particulari Christum agnosceret, sed ut agnosceret ad testimonium de eo reddendum, & populo manifestandum, ut etiam significauit ipse Ioannes dicens statim post illa verba, Et ego vidi, & testimonium perhibui, quia hic est filius Dei. Ita respondet Iansenius capit. 14. & 16. concord. Adendum verò est in obiectione facta aliquid assumi incertum, scilicet id quod narrat Ioannes capite primo. Altero die vidi Ioannes Iesum venientem ad se, & c. contigisse ante Christum baptizatum. Quamquam enim interdum hoc indicet Gregor. homil. 6. in Euang. & homil. 1. in Ezech. probabilius tamen est, postea contigisse. Nam statim subditur, & testimonium perhibui Ioannes dicens, quia vidi Spiritum Sanctum quasi columbam descendentem. Quod constat in Christi baptisate factum esse, igitur ex hac parte obiectione nullam difficultatem habet. Quomodo autem Ioannes cognouerit Christum accedentem ab baptismum, priusquam columba super eum apparuisset, dici potest, ante publicam ostensionem columbæ, Ioannem vidisse descendentem ipsam columbam & manentem super Christum, quia non sine causa singulariter illi dictum fuit, Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem, sed hoc non satis quadrat contextui Matth. & aliorum Euangelist. ut latius dicemus Disputat. sequenti. Addi ergo potest communi responsioni supra posita, Ioannem habuisse eo tempore reuelationem de Christo, & per eam illum cognouisse, quem antea non agnouerat; tamen hanc reuelationem prius incepisse interius, ac tandem consummatam esse in illo externo signo columbæ descendentis, & vocis Patris personantis, ac tunc reuelationem perfectam, & aptam non solum ad priuatam Ioanis cognitionem, sed etiam ad reddendum publicum de Christo testimonium, & ideo merito dixisse Ioannem illud signum sibi esse datum, quo Christum cognosceret, & agnitum demonstraret, ac de illo testimonium præberet.

Ad tertiam obiectionem dicitur, Ioannem non misisse discipulos ad Christum eo, quod dubitaret eum esse verum Messiam & Redemptorem mundi; sed potius, ut ipsi discipuli, & occasione interrogationis eorū, reliqua plebis, visis miris operibus Christi, eiusque verbis auditis, magis in fide eius confirmarentur. Vnde eleganter Hieron. epist. 15. ad Algasia. q. 1. Ioannes mittebat discipulos suos in vinculis constitutus, ut sibi quærens illis disceret, & capite truncandus illud doceret esse sectantū, quem interrogatione sua magistrum omnium sciebatur. Neg. enim poterat ignorare, quæ ignorantis antea monstrauerat, de quo Patrem innotantem audierat, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit. Et hæc est sine dubio literalis expositio illius interrogationis: Subiungit vero statim Hieronym. aliam his verbis. Quid autem dicit. Tu es qui venurus es? hunc quoque sensum habere potest. Scio, quod ipse sis, qui tollere venisti peccata mundi. Sed quia ad inferos descensus sum, etiam

me baptizare, ille mihi dixit, super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem, ille est qui baptizat in Spiritu Sancto. Hæc expositio colligitur ex Chrysof. Theophyl. Ruper. Euthym. & alijs.

Solum potest ob stare, quia priusquam Ioannes vidisset Spiritum Sanctum in specie columbæ descendentem in Christum, eum agnouerat, eiq; testimonium reddiderat dicens, Ecce agnus Dei, nam illa visibilis ostensio facta est post baptismum Christi; Ioannes vero ante baptismum protulit illa verba, cum videret Iesum venientem ad se, & postea timuit illum baptizare propter reuerentiam, & humilitatè.

Responsio communis ex Chrysof. Euthym. & alijs super 1. caput. Ioannis est, Ioannem non vno modo cognouisse Christum, sed prius prophetice, & interiori reuelatione, postea externa, & signum datum Ioanni illis verbis. Super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem, non fuisse solum ad ipsius cognitionem, id est, ut ipse in particulari Christum agnosceret, sed ut agnosceret ad testimonium de eo reddendum, & populo manifestandum, ut etiam significauit ipse Ioannes dicens statim post illa verba, Et ego vidi, & testimonium perhibui, quia hic est filius Dei.

Ita respondet Iansenius capit. 14. & 16. concord. Adendum verò est in obiectione facta aliquid assumi incertum, scilicet id quod narrat Ioannes capite primo. Altero die vidi Ioannes Iesum venientem ad se, & c. contigisse ante Christum baptizatum. Quamquam enim interdum hoc indicet Gregor. homil. 6. in Euang. & homil. 1. in Ezech. probabilius tamen est, postea contigisse. Nam statim subditur, & testimonium perhibui Ioannes dicens, quia vidi Spiritum Sanctum quasi columbam descendentem. Quod constat in Christi baptisate factum esse, igitur ex hac parte obiectione nullam difficultatem habet.

Quomodo autem Ioannes cognouerit Christum accedentem ab baptismum, priusquam columba super eum apparuisset, dici potest, ante publicam ostensionem columbæ, Ioannem vidisse descendentem ipsam columbam & manentem super Christum, quia non sine causa singulariter illi dictum fuit, Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem, sed hoc non satis quadrat contextui Matth. & aliorum Euangelist. ut latius dicemus Disputat. sequenti. Addi ergo potest communi responsioni supra posita, Ioannem habuisse eo tempore reuelationem de Christo, & per eam illum cognouisse, quem antea non agnouerat; tamen hanc reuelationem prius incepisse interius, ac tandem consummatam esse in illo externo signo columbæ descendentis, & vocis Patris personantis, ac tunc reuelationem perfectam, & aptam non solum ad priuatam Ioanis cognitionem, sed etiam ad reddendum publicum de Christo testimonium, & ideo merito dixisse Ioannem illud signum sibi esse datum, quo Christum cognosceret, & agnitum demonstraret, ac de illo testimonium præberet.

Ad tertiam obiectionem dicitur, Ioannem non misisse discipulos ad Christum eo, quod dubitaret eum esse verum Messiam & Redemptorem mundi; sed potius, ut ipsi discipuli, & occasione interrogationis eorū, reliqua plebis, visis miris operibus Christi, eiusque verbis auditis, magis in fide eius confirmarentur. Vnde eleganter Hieron. epist. 15. ad Algasia. q. 1. Ioannes mittebat discipulos suos in vinculis constitutus, ut sibi quærens illis disceret, & capite truncandus illud doceret esse sectantū, quem interrogatione sua magistrum omnium sciebatur. Neg. enim poterat ignorare, quæ ignorantis antea monstrauerat, de quo Patrem innotantem audierat, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit. Et hæc est sine dubio literalis expositio illius interrogationis: Subiungit vero statim Hieronym. aliam his verbis. Quid autem dicit. Tu es qui venurus es? hunc quoque sensum habere potest. Scio, quod ipse sis, qui tollere venisti peccata mundi. Sed quia ad inferos descensus sum, etiam

interro-

Chrysof. Theophyl. Ruper. Euthym.

Obiectio.

Responsio. Chrysof. Euthym.

Iansen. Ioan. 1. Greg.

Ioannes ad Christum de discipulis cur miseret eum legatione. Hieronym.

interrogo, vtrum & illuc ipse descendat, vt quise in terris A hominibus nuntiatus, etiam inferis nuntietur, si forte venturus es? Quam posteriorem expositionem sequutus Gregor. homilia 6. in Euangel. & 1. in Ezech. & illam post priorem subiunxit Beda libr. 3. in Lucam capite 27. Tamen reuera potius est allegorica, quam literalis, vt patet tum ex illo verbo: *Qui venturus es*, nam absolute dictum, significat venturum in hunc mundum non in infernum, praesertim cum tunc Ioannes in mundo esset, & nodum ad finem Abrahæ descendisset: tum ex illo verbo, *alium expectamus*. Plane enim loquutus est de Messia expectato à Iudæis, nam quod descensus esset in infernum, neque omnibus erat notum, neque ita expectatum: tum denique ex responsione Christi, in qua solum ostendit se esse Christum, & per eum impleri signa Messie à Prophetis praedicta: de descensu autem ad inferos nihil respondit. Ad do interrogationem illam in hoc sensu vix fuisse vtilem futuram, quia quod Christus iam venisset, verisimile est, iam tunc fuisse notum Patribus in limbo exsistentibus, vel per diuinam reuelationem, vel certe testimonio iustorum, qui post Christum natum illuc descenderant, Simeonis, Iosephi, & aliorum, & non erat cur Ioannes dubitare, quin descendens in limbum hoc ipsum testificari posset. Quod vero Christus descensus esset in infernum si Ioannes antea ignorabat, certe ex illa interrogatione, & responsione addiscere non poterat. Verisimilius autem est, mysterium illud & ipsi Ioanni, & veteribus iustis fuisse ex antiquis prophetis notum. Licet enim de illo mysterio non sint admodum frequentes, nec sine obscuritate; tamen à sapientibus prophetis, & à Ioanne, qui plusquam propheta erat, non ignorabantur.

Greg. Beda.

Hieronym.

Chryso.

Hilar.

Ambr. f. Anselm. Theophyl. Euthym. Rupert.

Et propter easdem rationes mihi etiam non placet alia expositio, quam in commentariis super Matthæum adiungit Hieronymus his verbis. *An non conueniat filio Dei, vt gustet mortem, & alium ad hæc sacramenta missurus es?* Quomodo enim dubitare potuit Ioannes Christum fuisse moriturum pro hominibus, quem mundi redemptorem esse credebatur? Aut quomodo suscitari poterat, an alterius mors ad hæc sacramenta perficienda futura erat sufficiens? Ad hæc in Scripturis, praesertim Isaia, clarissime erat praedictum, Messiam moriturum esse pro hominibus, quis autem existimet Ioannem, aut non legisse Isaia, aut legendo non intellexisse? Denique veteres Patres animaduertunt, Ioannem demonstrasse Christum sub metaphora agni, vt indicaret illum per mortem fuisse offerendum in sacrificium pro peccatis hominum. Sola ergo prima expositio vera est, & literalis, quam elegantissime confirmat Chryso. homil. 37. in Math. ostendens nullo modo potuisse cadere dubitationem, vel formidinem in Ioannem, qui tot, ac tantis testimonijs Christum agnouerat, neque rationem vllam habebat, quæ se ad dubitandum induceret, & hom. 38. id rectè confirmat ex verbis, quibus constantiam Ioannis Christus praedicauit. *Quid existis videre? arundinem vento agitatam? Excusat, inquit, Ioannem ostendens non ipsum esse mutatum à priori sua sententia, neque esse leuem hominem, qui hic, atque illuc iactetur: sed stabilem, atque constantem.* Nec minus eleganter Hilarius canon. 11. in Mathæ. *Ioannes de carcere Domini ignorat? & propheta tantum Deum suum nescit: atque venturum vt praetor nuntiatus, consistentem vt propheta agnauit, aduenientem vt confessor veneratus est, vnde tam varia, & tam abundantia eius scientia error obrepit? Sed consequens de eo Domini testimonium sentire hoc ita non sinit, neque sanè credi potest Spiritus Sancti gloriam in carcere posito desuisse.* Et infra. *Taligitur Ioannes exemplo non sua, sed discipulorum ignorantia consulit.* Et eandem expositionem habet Ambr. li. 5. in Lucam, circa finem, Ansel. Theophyl. & Euthym. in Math. eamque egregiè explicat Rupert. libr. 9. de gloria, & honore filij homi-

nis in Matthæum, in principio, prius demonstrans, nihil aliud interrogasse Ioannem à Christo per Discipulos, nisi an esset verus Messias in lege promissus, ac deinde ostendens hoc fecisse Ioannem, vt ij discipuli ab ipso met Christo audirent, & operibus eius comprobatur viderent, ipsum esse Christum. Ad dit denique Chryso. dicta homil. 37. de hoc fuisse sollicitum Ioannem, cum esset in vinculis, & mortem sibi esse propinquam agnosceret? *Deum timeret, ne perniciose materiam opinionis relinqueret, si discipuli maiorem se Christo putantes, nullo pacto illi contingerentur, & ideo hoc modo Christo ipsos esse curauit.* Nulla ergo in fide Ioannis dubitatio, nulla in hoc eius facto culpa fuit, nullum denique scandalum passus est. Non igitur propter Ioannem dixit Christus, *Beatus est qui non fuerit scandalizatus in me;* sed propter discipulos Ioannis, qui inuidia moribus scandalizabantur, vt exponit Hieronymus supra, & ceteri Patres; Addit verò Hilarius, Christum statim subiunxisse Ioannis encomium, ne existimare quiquam posset propter Ioannem illa verba dixisse. Aliter tamen Epiphanius inquit dicta hæres. 42. quoniam Christus aiebat nullum esse maiorem Ioanne inter natos mulierum, ideo dixisse beatum esse qui in ipso non scandalizaretur, existimans Ioannem se etiam maiorem esse. Quæ tamen expositio aliquantum videtur esse violenta, quia Christus nondum encomium illud de Ioanne protulerat, quando hanc edixit sententiam. Potius ergo accommodanda est hæc expositio ad anum discipulorum Ioannis, qui affectu quodam humano cupiebant Ioannem esse maiorem, & ideo in Christo scandalizabantur, cuius opinionem & existimationem indies augeri cernebant. Quo sanè modo expositio hæc cum superiori coincidit.

Chryso.

Hieronym. Hilar.

Epiphani.

SECTIO V.

Qua gratia gratis data, & singularia priuilegia in Ioanne fuerint.

Diximus de gratia sanctificante, meritis, & innocentia sanctissimi Ioannis, & obiter fidem, & cognitionem supernaturalem eius attingimus: Ex quibus facile colligere licet, fuisse in illo omnes virtutes per se infusas, & omnia Spiritus Sancti dona; hæc enim ex natura sua gratiam sanctificantem committantur, earumque perfectio gratiæ perfectioni proportionata respondet. Reliquum ergo est, vt de gratiis gratis datis nonnulla dicamus, ac tandem singularia eius priuilegia breuiter enumeremus.

Primo igitur ex omnibus gratiis gratis datis solum videtur certum, fuisse in Ioanne gratiam prophetiæ: Pars negatiua huius assertionis ex sequentibus constabit, quia reliquæ gratiæ nulla certa auctoritate ostendi possunt, quod secus est in gratia prophetiæ. De hac enim praedixit Zacharias Lucae primo. *Et tu puer propheta Altissimi vocaberis.* Et ex ipso vtu id confirmari potest, statim enim capite tertio dicit idem Euangelista. *Factum est verbum Domini super Ioannem Zacharia filium in deserto;* qui dicendi modus spiritum propheticum indicat. Vnde statim describit actum prophetandi. *Veniet fortior me, ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne, cuius ventilabrum in manu eius, & purgabit aream suam.* Et ad eundem spiritum prophetiæ spectat, quod refert Ioannes capite primo. *Qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, &c.* Est ergo secundum fidem certum, Ioannem fuisse verè ac propriè prophetam. Quo circa, cum Christus dixit Matthæi 11. *Quid existis videre? Prophetam? Amen dico vobis, & plusquam prophetam;* non ita intelligendum est, ac si affirmare voluerit Ioannem quidem esse aliquid maius propheta, & negare esse verum prophe-

Luca 1.

Matth. 11.

prophetiam, sed potius, quod vtrumque affirmaverit, scilicet & esse prophetam, & aliquid amplius. Et in hunc sensum exponit locum illum sancti Patres. Vnde Hieronymus dicta epistol. ad Algas. quæ 11. Plus, inquit, quam propheta, quod ad privilegium prophæticæ etiam Baptista accessit premium, vt Dominum suum baptizaret. Rursus idem Hieronym. Matthæi 11. & super ad Ephes. 3. Plus, inquit, quam propheta, quod quem alij prædicauerant, ipse digito demonstrat, vt etiam tradit August. lib. 2. contra literas Pelitiani, capite 37. & tract. 4. in Ioannem, & Hilarius can. 11. in Matth. Gloriam, inquit, omnem Ioannis Dominus ostendit dicens esse eum, vltra prophetam, quia soli ipsi licuerit, & prophetare Christum, & videre. Addit præterea Hieronym. ad Galat. 1. in principio, esse plus, quam prophetam, quia non tantum propheta, sed etiam Apostolus fuit. Quam Apostoli dignitatem eidem Ioanni tribuunt Chryso. ho. 15. ex variis in Matth. Dam. lib. 4. de fide c. 16. Cyrill. lib. 2. in Ioan. c. 1. Origenes to. 32. in Ioan. circa illa verba. Amen amen dico vobis, qui recipit eum, quem ego miserone, recipit. Qui Patres, vt Ioannem Apostolum vocent, nituntur verbis illis Ioann. 1. Fuit homo missus à Deo, quia Apostolus idem est quod missus. Vnde non loquuntur de dignitate Apostolica propriè sumpta, vt ad legem Euangelicam pertinet, & includit vniuersalem quandam potestatem, & iurisdictionem in vniuersum orbem; sed largè, vt significat Christi prædicatorem, ac testem speciali modo à Deo missum. Propter quod etiam Angelus in Scriptura dictus est; missus ad viam Domino præparandam, qua etiã appellatione, & munere superior cæteris prophetis fuit, vt eodem loco Christus significauit. Eodem modo interpretatur Ambros. 4. de fide capite 4. Ioannem esse plus quam prophetam, quamquam diuersam rationem adiungat, scilicet, quia nondum editus prophetauit. Quam rationem habet etiam Isidorus libr. de vita, & obitu sanctorum noui testamenti, & Bernardus sermone de natiuitate Ioannis Baptistæ. Deinde Chryso. homilia 27. imperfectè eandem expositionem indicans, rationem illam magis exaggerat his verbis. Quis prophetarum cum esset propheta prædicatorem facere potuit? Elias quidem vnxit Iesum in prophetam: non tamen prophetandi gratiam illi donauit. Iste autem in vtero matris existens diuini introitus scientiam matri donauit, & os illius in verbo confessionis aperuit, vt cuius non videbat personam, cognosceret dignitatem, & infra, Si iam exultans puer prophetauit non voce, sed motu. Præter has vero addi potest alia ratio ex eodem Chryso. libi. Quia omnes Prophetae prophetauerunt de Christo: de illis autem non prophetatum est: ipse autem non solum prophetauit de Christo: sed etiam alij prophetae prophetauerunt de ipso. Tandem dici potest ex Chryso. stom. homil. 15. ex varijs in Matthæ. Quia Ioannes non solum propheta fuit: sed etiam silentium prophetarum, quoniam sicut ipse Christus ibidem dixit. Lex, & propheta vsque ad Ioannem. Quæ ratio fundatur in altera supra posita, quod Ioannes non prophetauit Christum futurum; sed præsentem monstrauit, & ideo in illo reliqui Prophetae siluerunt. Vnde rectè August. libr. 17. de Ciuitate capite 24. Nouissimus propheta, inquit, fuit Ioannes, qui inueniens iam iuuenem Christum non quidem futurum prædixit, sed tamen incognitum (scilicet de facie) prophetica cognitione monstrauit, propter quod ipse Dominus ait. Lex & propheta vsque ad Ioannem. Fuit ergo Ioannes verus propheta, licet omnibus dictis modis plusquam propheta fuerit. Et eodem sensu accipiendum est, quod de illo Christus dixit Luc. 7. Maior inter natos mulierum propheta Ioanne Baptista nemo est. Nam his verbis aperte affirmat, vel potius supponit, eum esse prophetam: imo & maiorem cæteris. Congruentia deniq; adiungi potest, quia hoc donum maximè necessarium erat Ioanni, vt fidem, & auctoritatem testimonio suo conciliaret. prima enim conditio in fideli teste necessaria est certa rerum cognitio, quæ

A de rebus diuinis, & occultis ab homine viatore maxime per prophetiam comparatur.

Solum potest contra hanc veritatem obijci eiusdem Ioannis testimonium, qui interrogatus. Prophe-
ta es? respondit, Non sum. Ioann. 1. & difficultatem au-
xit interpretatio, Augustin. tract. 4. in Ioannem, di-
centis, Et non erat propheta Ioannes: maior erat, quam pro-
pheta. Vbi etiam Christi testimonium supra tracta-
tum, aliter quam nos, interpretari videtur. Quod ac-
cutè confirmat à simili. Nam illa interrogationes
Christi. Quid exisisti videre, aridinem vento agitatam: ho-
minem mollibus vestitum? sensum reddunt negatiuum
ergo & illa, Quid exisisti videre? prophetam? similem quo-
que fortiter intelligentiam. Respondetur primum
cum Cyrillo & Chryso. Origen. Teophyl. & Eu-
thym. Ioann. 1. hanc interrogationem intelligi non
de quocunq; propheta in communi; sed in particu-
lari de illo, quem Moyses Deuter. 18. prædixerat: Iu-
dæi enim non intelligebant illum prophetam futu-
rum esse Messiam, & ideo postquam sciscitati sunt à
Ioanne, an esset Messias, Elias, &c. quem ante Messiam
expectabant, rursus interrogant, an fit insignis ille
propheta: & hoc sensu merito negauit Ioannes esse
se illum prophetam, quamuis alioqui verus esset
propheta. Quam expositionem tanquam improba-
bilem rejicit Iansenius capite 16. concordie, sed ex-
cessit valde, sufficiens enim erat tantorum Patrum
authoritas, vt eam faceret probabilem, & ratio, quia
(vt Euthymius inquit) illi aut vix, aut nullo modo
dubitare poterant, quin Ioannes esset Prophe-
ta, quem frequenter prophetantem audierant, igitur
interrogabat de aliquo singulari Propheta. Cui etiã
iam fauet articulus Græcus, quia non propheta sim-
pliciter, sed ille propheta dicitur. Secundo respon-
deo cum Augustino (quem Gregorius sequitur ho-
milia 3. in Euangel. Iudæos in communi interrogasse,
an esset propheta, eos tamen de propheta aliquo
ex ijs, qui iam antea præcesserant, vel certè illis simi-
li in gratia, & munere prædicendi futura intellexisse.
Et in hoc sensu negauit Ioannes se esse prophe-
tam, non quod negauerit se habere spiritum prædi-
candi futura: sed quod negauerit hoc esse suum præ-
cipuum munus, aut se esse ordinarium prophetam,
qui quasi in obscuro, & de longinquo futura tan-
tum prædiceret, & non potius præsentem demon-
straret eum, in quem prophetie tendebant vniuer-
sæ, quo sensu dictum est, Lex & propheta vsque ad Ioan-
nem. Et ad eundem modum intelligi rectè potest,
Christum negasse Ioannem esse prophetam, quam-
quam iuxta sensum magis litteræ consonum reuera
non neget, sed affirmet potius, cum subiungat, etiam
dico vobis plusquam prophetam.

Secundo de alia gratia gratis data, quæ ad cogni-
tionem etiam pertinet, & interpretatio sermonis dic-
tur, verisimile est datam esse Ioanni, siue hæc gratia
significet speciale auxilium ad Scripturam sacram
interpretandam, siue ad scribendum, vel loquendum
more canonici scriptoris. Et quidem in priori sensu
est res facilior, & magis propria. Oportebat enim
tam insignem prophetam, Christi præconem, ac
nuntium, eo Scripturas intelligere spiritu, quo ef-
fent diuinitus conditæ. Et vt vno exemplo rem to-
tam exponamus, quando Ioannes de seipso inter-
pretatus est prophetiam Isaïæ. Vox clamantis in deser-
to, sine dubio eius interpretatio infallibilem habuit
authoritatem, quia non solum ex humanis coniec-
turis: sed ex singulari Spiritus Sancti instinctu or-
ta est. Hanc ergo vocamus gratiam interpretationis
sermonum. At verò in posteriori sensu certum est,
Ioannem Baptistam non fuisse scriptorem canonice-
um, atque ita ad hoc munus non accepisse specia-
lem gratiam: tamen quia verbo multa dixit, & pro-
phetauit, quæ in Euangelio narrantur, & canonicam
authoritatem habere videntur, non tamen quasi
materia-

Hieron.
Ioannes quo
modo plus
quam pro-
pheta.
August.
Hilar.

Hieronym.
Chryso. stom.

Damas.
Cyril.
Origen.

Ioan. 1.

Ambros.

Isidor.

Bernard.
Chryso. st.

Chryso. st.

Ioannes se-
lentium pro-
phetarum.

August.

Luc. 7.

Obiectio!
Ioan. 1.
Augustin.

Responsio.
Origen.
Teophyl.
Euthym.
Ioan. 1.
Cyril.
Chryso. st.
Origen.
Teophyl.
Euthym.
Daut. 18.
Iansen.

Greg. Pap.
August.

Gratia in-
terpretatio
sermonis
Ioanni data.

Isaia 40.

materialiter, vt ab Euangelista referuntur; sed etiam formaliter, prout ab ipso Ioanne sunt dicta, id est quoad hanc dicimus aliquo modo hanc gratiam participasse.

Gratia discernendi spiritus Ioannis in quo modo data.

Tertio est alia gratia ad cognitionem pertinens, quae discernio spirituum appellatur, quae in vno sensu, sed in maxima sua perfectione significat diuinam quandam vim ad cognoscendas cordium cogitationes. Quo sensu probabilis existimo, Ioannem non habuisse hanc gratiam, quia qua ratione non fuit expediens vt signa, vel miracula faceret (sicut infra dicemus) eadem non oportuit, vt posset hominum cogitationes reuelare, quia hoc est vnum ex maximis miraculis, & quod in Scriptura sacra poni solet, vt maximum diuinae omnipotentiae signum. Dices, Potuit cognoscere etiam si non esset alijs reuelaturus.

Obiectio: Responsio.

Sed contra, quia huiusmodi gratia non datur propter propriam perfectionem, sed ad vtilitatem aliorum, & maxime ad confirmandam fidem quae vtilitas non obtinetur, nisi alijs de huiusmodi gratia, seu cognitione constet. Sicut in Christo Domino videmus saepe verbis, & factis ostendisse se cognoscere aliorum corda, & cogitationes, vt hoc modo fidem sibi conciliaret, doctrinamque suam confirmaret. Sicut ergo eo tempore caetera signa Christo reueruata sunt, & ideo Ioannes signum fecit nullum, ita de hac gratia videtur existimandum. Alio vero sensu significat haec gratia speciale donum ad discernendos motus a bono vel malo spiritu prouenientes. Et hoc sensu non dubito quin Ioannes hanc gratiam habuerit. Maxime enim pertinet ad perfectionem spiritualis viri, & praesertim cum Ioannes fuerit publicus concionator, & docteur ad quem consilij causa homines confugebant, vt etiam ex Euangelio colligitur Luc. 3. vbi eum interrogabant Quid ergo faciemus?

Luc 3.

Gratia sermonis quomodo Ioanni communitata.

Quarto de gratijs pertinentibus ad sermonem non videtur dubium quin Ioannes habuerit gratiam fidei, scientiae, & sapientiae. Quoniam haec in tanto concionatore valde fuerunt necessariae. Gratiam autem, seu donum linguarum probabilis videtur non habuisse: tum quia praedicaturus non erat, nisi in regione Iudaeorum: tum quia hoc etiam fuisset quoddam miraculosum signum, quod non minus homines in admirationem raperet, quam caetera miracula, vt in Apostolis experientia docuit Act. 2. ergo nec necessarium, nec conueniens fuit hoc donum communicari Ioanni.

Act. 2.

Ioan. 10.

Ioannes miracula non parauit.

Quinto de alijs duabus gratijs ad operationem pertinentibus expresse dicitur Ioannes 10. Quia Ioannes quidem signum fecit nullum. Vbi ponderanda sunt Euangelistae verba. Non enim videtur ipse hoc affirmare, sed ex aliorum ore referre. Sicut enim ait loquens de Christo Quae erant igitur eum apprehendere, & exiit de manibus eorum, & abiit iterum trans Iordanem in eum locum, vbi erat Ioannes baptizans primum, & mansit illic, & multi veniebant ad eum, & dicebant, quia Ioannes quidem signum fecit nullum. Ex quibus constat alios hoc asseruisse & Euangelistam solum referre, quod illi dixerunt. Vnde non videtur esse de fide, quia ipse non affirmat eos vera dixisse neque Spiritus Sancti in sanctu loquutos, neque fuisse homines singularis sanctitatis: sed de media plebe, qui nondum in Christum credebant, sed illis sese rationibus & coniecturis, ad credendum excitabant. Nihilominus non videtur in dubium reuocandum, quin ea sententia sit vera, & certa. Tum quia licet Euangelista id non expresse assermet, sed referat, tacite confirmat tamen. Commemorat quippe credidisse in Christum permultos, & explicat, qua ratione fuerint ad credendum permoti, conferendo scilicet facta Ioannis cum factis Christi, & verba Ioannis, quibus testimonium Christo reddiderat, cum ijs, quae in ipso Christo essent experti. Sicut ergo mens Euangelistae fuit, eos recte fecisse credendo, ita etiam

tacite affirmavit prudenti, veraque ratione fuisse adductos. Hoc ergo modo, & refert, & affirmat simul Ioannem signum fecisse nullum. Et ita intelligit hunc locum Chrysof. homil. 66. in Ioannem, quem Theophyl. & Euthym. imitantur, & eadem est sententia Aug. tract. 48. Ex quo vltterius addendum est, nomine signorum comprehendi opera vtriusque gratiae, sic enim ait, Nullum miraculum ostendit Ioannes, non demonia fugauit, non expulit febrem, non caecos illuminauit, non mortuos suscitauit, &c. Et eadem est sententia aliorum exppositorum, & ex ipsa voce signi constat. Vsurpatur enim ad significanda extraordinaria & singularia opera, atque adeo miraculosa, quibus annumeratur sanitarum effectio, quando praeter ordinem naturae fit. Ratio autem, seu congruentia, ob quam ita diuinitus ordinatum est, redditur a D. Thom. in hac q. art. 2. ad. 2. Quia Ioannes doctrina, & operatio ad Christum ordinabatur, & ideo vt homines principaliter in Christum intenderent, & differrentiam inter ipsum, & Ioannem agnoscerent, expediens erat vt Ioannes miracula non faceret, sed vt vita exemplo, & Scripturae testimonio doctrinam confirmaret suam.

Chrysof. Theophyl. Euthym. Augus.

Vltimo ex dictis in hac, & praecedentibus Sectionibus constat, quot, & quanta fuerint privilegia sancti Ioannis. Omnia enim reuocari possunt vel ad gratiam sanctificantem, & virtutes, quae illam comitantur, vel ad gratias gratis datas, vel statum vitae actiuae, & contemplatiuae, vel ad ministerium, in quo est ad Deo constitutus, de quibus omnibus in superioribus dictum est. Quocirca nihil hoc loco addendum superest ijs, quae in sequenti Sectione de illius gloria, & aureolis dicemus.

SECTIO VI.

Quae sit excellentia gloriae S. Ioannis.

Hactenus diximus de donis, ac ministerijs gratiae, quae in hac vita Ioannes est consequutus, reliquum est, vt de donis gloriae dicamus, quod facile erit ex praecedentibus colligere, cum gloriae gratiae, operibusque respondeat.

Primo igitur certum est, in essentiali gloria B. Ioannem summum quendam gradum, & excellens praemium fuisse consequutum. Gratia enim, & merita, quibus in hac vita Ioannes inter alios excelluit, non fuerunt inania, vel humana tantum, sed digna singularis coronae, ac praemij apud Deum. Vnde eleganter Bernar. dicto serm. de Excellent. S. Ioannis. Considera, inquit, mansiones regni, & vniuersum ordinem humanae generationis circunuolet, solumque Ioannem tamen veteris, quam noui testamenti Patribus videbis esse praepositum, vel aequatum, & inferius in Seraphinorum ordine illum constituit.

Gloria Ioannis quatuor.

Bernard.

Hic vero addendum est, gloriosam B. Ioannis animam non statim, ac separata est a corpore, hanc gloriam fuisse consequutam. Quia (vt ex Euangelio constat) ante Christum Dominum mortuus est, quo tempore ianua regni nondum erat hominibus patefacta. Vnde aequali quoque certitudine constat fuisse Ioannem eo tempore in eo loco, in quo iustorum animae recipiebantur, eiusque instantem iam iam sui exilij terminum annuntiasse.

Hinc vero dubitatio oritur, verum Ioannes dicendus sit ad nouum, an potius ad verum testamentum spectare? Videtur enim ex hoc sequi pertinere ad testamentum veteris: tum quia in eo videntur distinguui Sancti noui ac veteris testamenti, quod illi in termino vitae statim ad gloriam admissi sunt, si nullum habuissent personalem obicem: hi vero minime, donec totius naturae impedimentum auferretur: tum etiam, quia Ioannes mortuus est, priusquam nouum testamentum esset confirmatum, sanguine enim, & morte Christi (vt Paulus inquit)

Dubium.

confer-

confirmatum est. Tum denique quia vetus testamentum obseruauit, illiusque præceptis, & legibus obnoxius fuit, non autem præceptis, & legibus noui testamenti. Vnde Epiphanius lib. de uicis Prophetarum, Ioannem ultimo loco ponit, indicans fuisse ultimum prophetam veteris testamenti. Nihilominus D. Thom. 2. 2. quæstione 174. articulo 4. ad tertium simpliciter dicit Ioannem pertinere ad nouum testamentum. Et hoc modo explicat, quomodo Ioannes potuerit esse maior propheta, quam Moyses, de quo scriptum erat Deuteronom. ultimo. Non surrexit ultra in Israel propheta sicut Moyses. Nam hoc loco, inquit, comparatio fit cum prophetis veteris testamenti: Ioannes autem ad nouum testamentum pertinet, cuius ministri præferuntur etiam ipsi Moysi, quasi magis clare speculantes, ut habetur 2. ad Corinthios 3. Quo ultimo uerbo rationem huius rei indicat, quia Ioannes aperte Christum cognouit, & in eum non iam venturum, sed præsentem credidit. Quæ uidetur prima, & quasi fundamentalis differentia inter Patres veteris, & noui testamenti. Deinde probabile est, Ioannem à Christo fuisse baptizatum, ut D. Thom. hic artic. 6. ad 3. existimat cum Chrysostomo. hom. 4. imperfecti Quod etiam sentit Nazian. oratio. 39. uersus finem, dicens de Christo, Sciebas enim paulo post futurum, ut ipse Baptistam baptizaret. Baptismus autem ianua est noui testamenti. Quam obrem Isidor. lib. de uita, & morte sanctorum, Ioannem ponit inter sanctos noui testamenti. Hæc uero disceptatio uidetur esse posse de modo loquendi. Quia non potest certa aliqua ratione definiri quid omnino requiratur, ut quispian ex Sanctis ad nouum testamentum propriè pertinere dicatur. Nam si aliquis contendat necessarium esse, ut uiuatis aliquo tempore post confirmatum huiusmodi testamentum per mortem Christi, non poterit (ut existimo) ab opinione sua efficaci aliqua ratione adduci, & idem fere erit, si quis è contrario contendat sufficere baptismum, uel fidem Messie iam Incarnati, ut aliquis de nouo testamento esse censeatur.

Hic uero posterior modus loquendi cum D. Thomi magis probatur. Quia cum præcipua ratio veteris testamenti consistat in promissione, & expectatione Messie, qui iam illum non expectabat, sed præsentem intuebatur, sub ea ratione non ad uetus, sed ad nouum testamentum pertinere merito censetur. Confirmatur ac declaratur in Ioanne, nam promissio, ac prædicatio expressè Regni celorum, propria est noui testamenti: hæc autem initium habuit à Ioanne baptista: ergo ille etiam ad nouum testamentum pertinuit. Possit tamen aliquis distinctione fortasse non improbabili uti. Potest enim Ioannes considerari, uel ut membrum Ecclesie, uel ut propheta, & præcursor Christi. Priori modo non pertinuit Ioannes ad nouum testamentum, quia non fuit propriè membrum Ecclesie, ut à Christo instituta, prius enim mortuus est, quam Christus Ecclesiam suam perfectè fundaret: posteriori autem ratione merito dicitur pertinere ad nouum testamentum, quia præsentem Christum, annuntiabat, non futurum, sicut veteres Prophete. Et hoc modo locutus est Diuus Thomas citato loco, & simili modo in præsentis quæstione, articulo primo ad primum dicit, baptismum Ioannis aliqua ratione pertinuisse ad legem Christi, quia fuit quasi sacramentale quoddam disponens ad baptismum Christi.

Secundò dicendum est habere Ioannem in beatitudine, præter communem gloriam accidentalem, quæ ex essentiali manat, tres aureolas, Virginis, Doctoris, & Martyris: probantur singula partes. Nam in primis Ioannem fuisse perpetuò Virginem, communis est totius Ecclesie uox, & consensus, eumque inter uirgines numerant Ignatius episcopus

A nona ad Philadelphenses, Epiphanius hæresi 63. Ambrosius sermone. 65. Celsianus libro sexto de cenobiorum institutis, capit. quarto. Et idem colligitur ex omnibus Patribus, qui eum Angelum appellatum esse dicunt, quod Angelicam uitam in corpore duxerit (quos supra late retulimus) sed præcipuè uideri potest Chrysostomus homilia 10. & 38. in Mattheum. Ratio præterea ex dictis est manifesta, quia ostendimus Ioannem nunquam mortaliter peccasse: rursus ex Euangelio, & ex ijs, quæ supra de instituto, & ratione eius disseruimus, constat eum uxorem non duxisse, cum solitariam & eremiticam uitam egerit: ergo necesse est, ut uirgo permanserit. Nam sine graui peccato, aut illicita copula uirginitas à cæleste amitri non potest. Vnde rectè Petrus Chrysologus. Merito in natis mulierum cunctis maior est hic Ioannes, qui non solum adulteris arguit, sed & licita mulierum consortia uirginitatis amore calcauit, & rursus. Quid peteret luxuria, nisi castitatis interitum, pudicitie necem? Idem sermone 127. Ioannem uocat uirginitatis speculum, pudicitie ritulum, castitatis exemplum.

Quæret uero fortasse aliquis, an Ioannes non solum uirgo fuerit, sed etiam uirginitatem suam Deo uoto consecrauerit. De hoc nihil inuenio à veteribus scriptum: satis tamen piè, & probabiliter id affirmare possumus, quoniam ab infantia se totum Deo consecrauit, uiamque cælestem, ac solitariam perpetuò agere decreuit, ergo uerisimile est, hoc suum propositum uoto firmasse: ut & immobilis esset, & Deo gratus. Neque id omnino intactum Patres reliquerunt, sed indicant potius, cum dicunt Ioannem monasticam uitam egisse, ac monachorum principem fuisse, sicut antea retulimus. Ex his ergò satis constat habere Ioannem in gloria uirginis aureolam. Nam si uirginitatem coluit, non carebit propria uirginum corona. Atque eadem ratione probari breuiter potest, habere aureolam Doctoris, quia teste Christo lucerna fuit ardens & lucens. Quibus uerbis munus Doctoris, seu Euangelici prædicatoris indicatur, quemadmodum Christus Apostolis dixit. Vos estis Lux mundi, & sic luceat lux uestra coram hominibus Matthei quinto. Denique ex Euangelica historia, & ex ijs, quæ in superioribus diximus de munere Ioannis satis constat, ipsum Doctoris munus obtulisse.

Postremò martyrem fuisse Ioannem, atque ad eò martyris aureolam habuisse, etiam colligitur ex Euangelio, in quo legimus interfectum fuisse ab Herode, eò quòd de adulterio ab ipso reprehenderetur: Interfectus ergo est, quia testimonium perhiberet ueritati, sed quòd uirtutis actum exerceret, quòd ad rationem martyrii satis est, ut D. Thomas ostendit. 2. 2. quæstione 124. articulo quinto, ubi hoc exemplo Ioannes probat id sufficere ad rationem martyrii. Nam in Ecclesia, inquit, beati Ioannis Baptiste martyrium celebratur, qui non pro neganda fide, sed pro reprehensione adulteri mortem sustinuit. Quam rationem scripsit Augustinus Psalmo 140. in fine his uerbis Pro lege ueritatis, pro æqualitate, pro iustitia, ideo sanctus, & ideo martyr. Et eandem appellationem illi tribuit Ambrosius dicto sermone 65. & ceteri Patres exponentes historiam decollationis eius, uel in concionibus de eadem re. Vnde obiter notandus est, & cauendus error Iosephi libro 18. antiquitat. capite septimo dicentis, Ioannem fuisse interfectum ab Herode, quoniam ueritus est, ne tanta hominis autoritas deflectionem aliquam pareret. Quæ ratio (si uera esset) per se sola satis non esset, ut ea mors rationem martyrii haberet. Vera ergo ratio est, quam Euangelista protulit, quæ absque ulla prorius dubitatione ad martyrium satis fuit, ut bene confirmat Nicephorus libro primo Historiarum capit. 19. Qui rursus ad dit eum passum esse martyrium anno trigelimo secundo ætatis eum dimidio, quòd etiam dixit Algerus

Aureolam uirginis, Doctoris in celo Ioannes habet.

Aureolam Martyrii in celo Ioannes habet ueris Martyr.

Nicephorus

Epiphanius

D. Thom.

Deuter. 34. 1. Cor. 3.

D. Thom. Chrysost. Greg. Naz. Isidor.

Respons. Ioannes Baptista non ad uetus, sed ad nouum testamentum pertinet.

Ioannes uirgo perpetuus Ignatius, Epiphanius, Ambrosius, Cassianus, Chrysostomus.

Petr. Chry.

Aureolam uirginis, Doctoris in celo Ioannes habet.

Matth. 5.

Aureolam Martyrii in celo Ioannes habet ueris Martyr. D. Thom.

Augustini

Ambrosii

Iosephi

Nicephorus

Alger.
Hieronym.
Isidor.
Nicephor.

gerus libr. 2. de Euchar. capit. 7. Addunt deniq; Hieronym. Epist. 27. & Isidor. de vita, & morte Sanctorum, corpus eius apud Sebastem fuisse sepultum: & notat Hieronym. (quem Nicephorus imitatur) trūcum corpus fuisse sepulturæ traditū. Nam Herodiades (ait Nicephorus) Ioannis reprehensionem quodam modo etiam post capiti refectionem verita, coniungere, id rursus reliquo corpori timens, apud se remotis arbitrio in abstrusiori regia loco sepeliendum duxit.

Corpus Ioannis ubi sepultum, & quomodo.

Hoc vero loco offerebat sese quæstio de reliquijs, & corpore Ioannis, an credenda sint esse in terris, & quo in loco esse probabiliter existimetur, & quarumque veneratione habenda. Sed hoc postremū commune est Ioanni cum cæteris sanctis, & disputatum in superiori tomo: de alijs verò, quæ ad historiam pertinent, legi potest Can. de S. Ioan. c. 14. & non nihil attingemus inferius, cum de his, qui cum Christo surrexerunt, disputabimus.

Canis.

Greg.

Hic verò adnotare non omitram, locum Gregor. libr. 9. epistol. 39. dicentis. Corpus præcursoris post mortem a persecutoribus fuisse inensum, sicut (inquit) historia mortis eius testatur. Quæ verba vt admiranda notavit Adrianus Pap. supra in Rescripto de imaginibus ad Carolum Magn. c. 23. eò quòd in Euangelio legitur, corpus Ioannis post mortem à discipulis eius sepultum esse. Marc. 6. Fieri tamen potuit, vt post illa tempora ossa Ioannis fuerint igni tradita, & hoc fuisse, memoriæ proditum in historia, quam Greg. allegat.

ARTICVLVS I.

Utrum fuerit conueniens Ioannem baptizare.

208.
4. d. q. 2. art. 2. 4.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod non fuerit conueniens Ioannem baptizare. Omnis enim ritus Sacramentalis ad aliquam pertinet legem. Sed Ioannes non introduxit nouam legem. Ergo in conueniens fuit, quod nouum ritum baptizandi introduceret.

2. Præterea, Ioannes fuit missus à Deo in testimonium tanquam Propheta: se undum illud Luca. 1. Tu puer Propheta Altissimi vocaberis. Sed Propheta qui fuerunt ante Christum, non introduxerunt nouum ritum sed ad obseruantiam legalium rituum inducebant, vt patet Malac. vltim. Memento legis Moysi serui mei. Ergo nec Ioannes nouum ritum baptizandi introducere debuit.

3. Præterea, Vbi est alicuius rei superfluitas, non est ad illud aliquid addendum. Sed Iudæi excedebant in superfluitate baptismatum, dicitur enim Marci 7. quod Pharisæi, & omnes Iudæi nisi crebro lauerint manus, non manducant, & à foro venientes nisi baptizentur, non comedunt, & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis seruare, baptismata calicum, & viceorum & eramentorum, & lectorum. Ergo inconueniens fuit, quod Ioannes baptizaret.

Sed contra est autoritas Scripturæ Matth. 3. vbi præmissa sanctitate Ioannis subditur. Quod exibat ad eum multi, & baptizabantur in Iordane.

Habetur ex serm. 1 de Epiph. tom. 10.

Respondeo dicendum, quod conueniens fuit Ioannem baptizare, propter quatuor. Primo quidem, quia oportebat Christum à Ioanne baptizari, vt baptismum consecraret, vt Augustinus dicit super Ioannem. Secundo, vt Christus manifestaretur. Vnde ipse Ioannes Baptista dicit Ioannis primo, vt manifestetur, scilicet Christus in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans: concurrentibus enim turbis ad baptismum, annuntiabas Christum, quod quidem facilius sic factum est: quam si per singulos dis-

A currisset, vt Chrysostom. dicit super Ioan. Tertio vt suo baptismismo assuefaceret homines ad baptismum Christi. Vnde Gregorius dicit in quadam homil. quod ideo Ioannes baptizauit, vt præcursoris sui ordinem seruans, qui nasciturum Dominum nascendo præuenerat, baptizando quosque baptizaturum Dominum præueneret. Quarto, vt ad penitentiam homines inducens, homines prepararet ad digne suscipiendum baptismum Christi. Vnde ibidem Beda dicit, quod quantum catechumenis nondum baptizatis prodest doctrina fidei, tantum profuit baptismus Ioannis ante baptismum Christi. Quia sicut ille predicabat penitentiam, & baptismum Christi præuenerat, & in cognitionem ueritatis, qua mundo apparuit attraheret: sic ministri Ecclesiæ primo erudiunt post peccata eorum redarguunt, demum in baptismum Christi remissionem peccatorum promittunt.

B Ad primum ergo dicendum, quod baptismus Ioannis non erat per se Sacramentum: sed quasi quoddam Sacramentale disponens ad baptismum Christi. Et ideo aliquantulum pertinebat ad legem Christi, non autem ad legem Moysi.

Ad secundum dicendum, quod Ioannes non solum fuit Propheta, sed plus quam Propheta, vt dicitur Matth. 11. fuit enim terminus legis, & initium Euangelij. Et ideo magis pertinebat ad eum, verbo & opere inducere homines ad legem Christi, quam ad obseruantiam veteris legis.

C Ad tertium dicendum, quod baptismum a illa Pharisæorum erant inanis, vt pote ad solam munditiam carnis ordinata. Sed baptismus Ioannis ordinabatur ad munditiam spiritualem, inducebat enim homines ad penitentiam: vt dictum est.

Quæstio huius art. per se facilis est, & litera D. Th. adeo perspicua, vt non indigeat commentario, præter dicta Disp. præcedenti, & ea quæ in sequenti addemus.

ARTICVLVS II.

Utrum baptismus fuerit à Deo.

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod baptismus Ioannis non fuerit à Deo. Nihil enim Sacramentale, quod est à Deo, denominatur ab homine puro, sicut baptismus nouæ legis non dicitur Petri, vel Pauli, sed Sacramentale Christi. Sed ille baptismus denominatur à Ioanne secundum illud Matthæi vigesimo primo, Baptismus Ioannis vnde erat? è calo, an ex hominibus? ergo baptismus Ioannis non fuit à Deo.

2. Præterea, Omnis doctrina de nouo à Deo procedens, aliquibus signis confirmatur, vnde & Dominus Exod. 4. dedit Moysi potestatem signa faciendi. Et Hebr. 2. dicitur, Cum fides nostra principium accepisset enarrari à Deo ab eis qui audierunt, in nos confirmata est, contestante Deo signis, & portensu. Sed de Ioanne Baptista dicitur Ioan. 1. Ioannes signum fecit nullum. Ergo videtur, quod baptismus quo baptizauit, non esset à Deo.

3. Præterea, Sacramenta, quæ sunt diuinitus instituta, aliquibus sacre Scripturæ præceptis continentur. Sed baptismus Ioannis non præcipitur aliquo præcepto sacre Scripturæ. Ergo videtur, quod non fuerit à Deo.

Sed contra est quod dicitur Ioan. 1. Qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem uideris spiritum, &c.

Respondeo dicendum, quod in baptismum Ioannis duo possunt considerari, scilicet ipse ritus baptizandi, & effectus baptismi.

Chrysostom. in Ioan. ante med. 10. 3. Homil. 7. in Euā. parum ante med.

209. 4. d. 2. q. 3. art. 1. q. Baptismus hic non fuit sed Sacramentale.

Ritus baptismi. Ritus quidem baptizandi non fuit ex hominibus, sed à Deo qui familiari Spiritu Sancti reuelatione Ioannem ad baptizandum misit. Effectus autem illius baptismi fuit ab homine: quia nihil in illo baptismo efficiebatur quod homo facere non posset. Vnde non fuit à solo Deo, nisi in quantum Deus in homine operatur.

Ad primum ergo dicendum, quod per baptismum noue legis homines interior per Spiritum Sanctum baptizantur, quod facit solus Deus. Per baptismum autem Ioannis, solum corpus mundabatur aqua. Vnde dicitur Matth. 3. Ego baptizo vos in aqua, ille vos baptizabit in Spiritu Sancto. Et ideo baptismus Ioannis denominatur ab ipso: quia scilicet nihil in eo agebatur, quod ipse non ageret. Baptismus autem noue legis non denominatur à ministro, qui principalem baptismi effectum non agit, scilicet, interiorem emundationem.

Ad secundum dicendum, quod tota doctrina, & operatio Ioannis ordinabatur ad Christum, qui multitudine signorum, & suam, & Ioannis doctrinam confirmauit. Si autem Ioannes signa fecisset, homines ex aequo Ioanni, & Christo attendissent. Et ideo ut homines principaliter Christo intenderent, non est datum Ioanni ut faceret signum: Iudeis tamen querentibus quare baptizaret, confirmauit suum officium auctoritate Scripturæ, dicens, Ego vox clamantis in deserto, & ut dicitur Ioann. 1. Ipsa etiam austeritas vite eius officium commendabat, quia ut Chrysostomus dicit super Matt. mirabile erat, in humano corpore tantam patientiam videre.

Ad tertium dicendum, quod baptismus Ioannis non fuit ordinatus à Deo nisi ut modico tempore duraret, propter causas predictas. Et ideo non fuit commendatus aliquo precepto communiter edito in sacra Scriptura, sed familiari quadam reuelatione Spiritus Sancti, ut dictum est.

COMMENTARIVS.

Proprius sensus huius articuli est: an baptismus Ioannis quoad ritum, & modum baptizandi fuerit à Deo institutus, & Ioanni traditus, ac inspiratus, an verò fuerit humanum inuentum? Ad maiorem autem doctrinæ explanationem, distinguit D. Tho. inter ritum, & effectum baptismi, & quoad ritum dicit baptismum illum fuisse à Deo, iuxta illud Ioan. 1. Qui misit me baptizare in aqua. Ex quo verbo constat, peculiari Spiritus Sancti inspiratione fuisse Ioannem ad baptizandum missum, atque ita à Deo accepisse baptismum. Sed posset aliquis respondere, accepisse quidem Ioannem à Deo reuelationem, seu præceptum baptizandi, non tamen modum, ritum, & effectum baptismi. Sed cum Euangelista dicat, Qui misit me baptizare in aqua, illo verbo satis totum illius baptismi ritum expressit, quia (vt infra videbimus) nihil aliud erat de necessitate illius baptismi quam exterior aquæ ablutio. Quamquam, etiam si aliquid aliud ad ritum illius baptismi pertinuisset, totum id foret intelligendum sub illo verbo esse comprehensum, sicut cum dicimus Christum mississe Apostolos ad baptizandum, illa voce complectimur, totum id, quod ad baptismum Christi perficiendum necessarium est. Quia licet nomen illud ab exteriori lotionem sumptum sit: significat tamen totam illam actionem, vel ceremoniam, quæ ad baptismum perficiendum est necessaria, quæ ad baptismum verò illius baptismi ait D. Th. fuisse ab homine. Quod nihil aliud dictum est, quam baptismum illum non habuisse effectum vllum supernaturalem: sed in sola externalotione, quæ ab homine fit, constituisse. Quod (vt infra videbimus) certum est de effectu ex opere operato, & propria efficacia ipsius baptismi. Nam ad effectum gratiæ ex opere, seu dispositione operantis consequendum, poterat

Fr. Suarez. tom. 2.

Ille baptismus aliquo modo concurrere, excitando, & mouendo homines ad penitentiam: quò sensu, inter alios (dictus est ille) baptismus penitentis.

In solut. ad primum notandum est verbum illud, Baptismus noue legis non denominatur à ministro, qui principalem baptismi effectum non agit, scilicet interiorem emundationem. Exponendum namque est iuxta communem doctrinam D. Th. scilicet in baptismo noue legis ministrum non agere effectum gratiæ sua virtute, neque suo nomine: sed in virtute Christi, & ideo merito vocari baptismum Christi. In baptismo autem Ioannis nihil fiebat, nisi illud sensibile, & externum, quod ab homine virtute propria fieri potest. De solut. ad. 2. & 3. dicemus in proxima disputatione sequenti.

ARTICVLVS III.

Utrum in baptismo Ioannis gratia daretur.

De tertium sic proceditur. Videtur, quod in baptismo Ioannis gratia daretur. Dicitur enim Marci primo, Fuit Ioannes in deserto baptizans, & predicans baptismum penitentis in remissionem peccatorum. Sed penitentia, & remissio peccatorum est per gratiam? Ergo baptismus Ioannis gratiam conferebat.

2. Præterea, baptizandi à Ioanne constabantur peccata sua, vt habetur Matth. 3. & Marci. 1. Sed confessio peccatorum ordinatur ad peccatorum remissionem, quæ fit per gratiam. Ergo in baptismo Ioannis, gratia conferebatur.

3. Præterea, baptismus Ioannis, propinquior erat baptismo Christi, quam circ. uncisio. Sed per circumcissionem remittebatur peccatum originale: quia, vt Beda dicit, idem salutare curationis auxilium circumcisio in lege contra originalis peccati vulnus agebat, quod nunc baptismus agere reuelat. Et gratia tempore consuevit. Ergo multo magis baptismus Ioannis remissionem peccatorum operabatur, quod sine gratia fieri non potest.

Sed contra est, quod Matth. 3. dicitur. Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiam. Quod exponens Greg. in quadam Hom. dicit. Ioannes non in Spiritu, sed in aqua baptizat, quia peccata soluere non valet. Sed gratia est à Spiritu Sancto, & per eam peccata tolluntur. Ergo baptismus Ioannis gratiam non conferebat.

Respondeo dicendum, quod sicut dictum est, tota doctrina, & operatio Ioannis preparatoria erat ad Christum: sicut ministri, & inferioris artificis est preparare materiam ad formam, quam inducit principalis artifex. Gratia autem conferenda erat hominibus per Christum, & secundum illud Ioan. 1. Gratia, & veritas per Iesum facta est. Et ideo baptismus Ioannis gratiam non conferebat, sed solum ad gratiam preparabat tripliciter. Vno quidem modo per doctrinam Ioannis inducentem homines ad fidem Christi. Alio modo assuefaciendo homines ad ritum baptismi Christi. Terrio modo per penitentiam, preparando homines ad suscipiendum effectum baptismi Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod in illis verbis (vt Beda super illud Marci. 1. Fuit dicit) potest intelligi duplex baptismus. Vnus quidem, quem Ioannes baptizans conferebat, qui dicitur baptismus penitentis, quia scilicet ille baptismus erat quoddam inductiuum ad penitentiam: & quasi quædam protestatio qua proficebantur homines se penitentiam acturos. Alius autem est baptismus Christi, per quem peccata remittuntur, quem Ioannes dare non poterat: sed solum predicabat, dicens.

216. A. d. 2. q. 2. a. 1. co.

Bed. in hom. circumcisio nis inter pr. & med. Et habes in hoc rotius anni.

Ho. 7. in Eul. parum ante med.

Super illud Marci. 1. Fuit dicit. Ioannes in deserto baptizans. est c. 3 secundum ordinem Beda.

Ioannis baptismus à Deo.

Ioan. 1.

Super illud
Mar. i. Pre-
dicans ba-
ptismu peni-
tentie.
com 9.

dicens. Ille vos baptizabit in Spiritu sancto. Vel potest dici quod predicabat baptismum penitentia, id est, inducentem ad penitentiam: qua quidem penitentia ducit homines in remissionem peccatorum. Vel potest dici quod per baptismum Christi (vt Hieronymus dicit) gratia datur, qua peccata gratis dimittuntur: quod autem consummatur per sponsum, initiatur per paranymphum, scilicet Ioannem. Vnde dicitur, quod baptizabat, & predicabat baptismum penitentia in remissionem peccatorum: non ideo, quia hoc ipse perfecerit, sed quia preparando, ad hoc homines disponebat.

Ad secundum dicendum, quod illa confessio peccatorum, non fiebat ad remissionem peccatorum statim per baptismum Ioannis exhibendam, sed consequendam per penitentiam consequentem. & per baptismum Christi, ad quem penitentia illa preparabat.

Ad tertium dicendum, quod circumcisio instituta erat ad remedium originalis peccati. Sed baptismus Ioannis ad hoc non erat institutus, sed solum erat preparatorius ad baptismum Christi: vt dictum est. Sacramenta autem ex vi institutionis, suum habent effectum.

COMMENTARIUS.

IN corpore articuli nihil occurrit explicandum, quia tam assertio negatiua D. Tho. qua posita etiam erat in articulo precedenti, quam ratio, seu congruentia, quam adiungit, satis in ipso contextu perspicua sunt, de re vero ipsa disputabimus statim disputatio. 25. Sect. 2.

Baptismus
Ioannis cur
baptismus
penitentia
dicitur.

In solutione ad primum, explicat D. Tho. locum Marci. i. Fuit in deserto Ioannes baptizans, & predicans baptismum penitentia in remissionem peccatorum. Quia in eo obscurum esse videtur, quo modo Ioannes dicitur baptizasse in remissionem peccatorum, cum per baptismum eius gratia non daretur, per quam peccata remittuntur. Et ideo est prima expositio in illis verbis non vnum, sed duo baptismata indicari. Aliud. n. est baptizare, aliud baptismum predicare. Ioannes ergo vnum baptismum dabat, & alium predicabat, non ergo baptismus a Ioanne datus, sed predicatus dicitur esse in remissionem peccatorum, dabat. n. baptismum suum, predicabat autem baptismum Christi, qui dicitur dari in remissionem peccatorum. Quae expositio confirmari potest testimonio eiusdem Ioannis Baptista, sic loquentis apud Ioannem, ca. 1. Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis, ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est, & infra. Qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, super quem videritis Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu Sancto. Ecce duplex baptismus, aliud datum a Ioanne, aliud predicatum. Et hanc expositionem attingit Gregor. homil. 20. super Euangelia, Beda super Marcum, nec videtur valde dissimilis expositio Hieronymi in Marcum dicentis. Quod consummatur per sponsum, initiatur per paranymphum. Dicitur enim Ioannes preparasse, & disposuisse homines ad baptismum Christi: tum baptizando: tum perfectiorem Christi baptismum predicando. Hanc vero expositio non videtur probanda, nam certum est, ipsummet baptismum Ioannis dici in Scriptura baptismum penitentia, vt constat ex verbis Pauli Actuum decimo nono: Ioannes baptizauit baptismum penitentia populum. Cum ergo dicitur Ioannes predicasse baptismum penitentia, non est sensus predicasse baptismum Christi, sed solum, prius enim quam illum daret, oportebat predicando homines ad eum suscipiendum inuitare. Vnde Matthae. cap. 3. Venit, inquit, Ioannes predicans, & dicens, penitentiam agite. Lucas vero capit. 3. addit. Venit predicans baptismum penitentia. Vnde Ambrosius alud, inquit, fuit baptismus penitentia, aliud vero gratia est. Secunda erga expositio, & facilis est, Ioannem

prædicasse penitentiam, & baptismum penitentia in remissionem peccatorum, non vt hæc per ipsum baptismum obtineretur: sed per penitentiam, in cuius quali testimonium baptismus ille dabatur, & ideo dictus est baptismus penitentia. Et hanc expositionem magis videtur probare D. Thom. hic, & Caiet. & ad illam magis accommodat verba Hieronymi supra citata. Quia enim Ioannes prædicatione & baptismo suo inuitabat homines ad penitentiam, & remissionem peccatorum, quæ per Christum consummantur, ideo dicit Hieronymus, initiari per Ioannem, quod consummatur per Christum.

In solutione ad secundum insinuat D. Tho. confessionem illam peccatorum, quam faciebant Iudæi ad Ioannis baptismum accedentes, fuisse propriam, & vocalem manifestationem peccatorum, quæ vnusquisque commiserat. Et quidem, quod fuerit actio distincta à susceptione illius baptismi, dubitari non potest, quidquid Caietan. super Euan. dicit, quia verba Euangelistarum sunt satis aperta. Quod verò illa non tantum fuerit confessio peccatorum in genere, (vt quidam putant) sed in specie (vt hic D. Thom. insinuat) sententia est Basil. libr. 1. de baptis. part. 2. aliquantulum à principio & in regulis breuioribus regula. 288. & Chrylostom. hom. 3. imperfecti, & Tertul. libr. de baptis. cap. 20. quem sequitur Iansenius. cap. 13. concordia, & Canis. libr. 7. de corrupte. ver. Dei. capit. 8. quia aliud est, se agnoscere peccatorem, quod omnes homines habent, aliud peccata sua confiteri, quod difficilius est. Illa verò confessio nec Sacramentalis erat, vt per se notum est, nec à Ioanne exigebatur, sed vel ex quodam seruiore verè penitentis animi, vel ex quadam consuetudine, quæ in illa lege erat huiusmodi confessiones faciendi, proficiscebatur, vt latè ac benè explicat Iansenius supra.

D. Thom.
Caietan.

In sol. ad tertium significat D. Thom. circumcisionem ex vi suæ institutionis habuisse effectum remittendi originale peccatum. Dicit enim fuisse institutam in remedium originalis peccati, & subdit Sacramenta habere effectum ex vi suæ institutionis. Sed hæc intelligenda sunt accommodatè, iuxta ea quæ D. Thom. in proprio loco de Circumcisione docet. Non enim fuit Circumcisio propria causa gratiæ, sed signum, & conditio, ad cuius præsentiam Deus gratiam conferebat, peccatumque originale remittebat, non ex virtute ipsius Circumcisionis, neque ex speciali, ac propria ratione institutionis eius, sed ex prouidentia, ac promissione Diuina, qua propter Christum venturum, statuit iustificare infantes, cum primum ritu aliquo religioso Deo consecrarentur. Sed de hoc latius in sequenti tomo.

ARTICVLVS IV.

Utrum alij præter Christum, baptismo Ioannis baptizari debeant.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod baptismo Ioannis solus Christus debuerit baptizari. Quia sicut dictum est, ad hoc Ioannes baptizauit, vt Christus baptizaretur: sicut Augustinus dicit super Ioannem. Sed quod est proprium Christo, non debet aliis conuenire. Ergo nulli alij debuerunt illo baptismo baptizari.

2. Præterea, Quicumque baptizatur, aut accipit aliquid à baptismo, aut baptismo aliquid confert. Sed à baptismo Ioannis nullus aliquid accipere poterat, (quia in eo gratia conferebatur, vt dictum est) nec aliquis baptismo aliquid conferre poterat, nisi Christus, qui tactu mundi sibi suæ carnis aquas sanctificauit. Ergo videtur, quod solus Christus baptismo Ioannis debuerit baptizari.

Articuli
Tracta 13.
in Ioan
ter primi
mediu. 10. 9.

3. Præter-

3. Præterea. Si alij illo baptismo baptizabantur, hoc non erat nisi vt prepararentur ad baptismum Christi: & sic conueniens videbatur, quod sicut baptismus Christi omnibus conferretur, & magnis, & paruis, & Gentilibus, & Iudeis, ita etiam & baptismus Ioannis conferretur. Sed non legitur quod ab eo pueri baptizarentur, nec etiam Gentiles: di. itur enim Mar. 1. quod egrediebantur ad illum Israelite vnuerfi. & baptizabantur ab illo. Ergo videtur, quod solus Christus a Ioanne debuerit baptizari.

Sed contra est quod dicitur Luc. 3. Factum est, cum baptizaretur omnis populus, & Iesus baptizato, & orante aperti sunt cæli.

Respondeo dicendum, quod duplici de causa oportuit alios a Christo baptizari baptismo Ioannis. Primo quidem: (vt Aug. dicit super Ioan.) quia si solus Christus baptismo Ioannis baptizatus esset, non deessent, qui dicerent baptismum Ioannis, quo Christus est baptizatus, digniorem esse baptismum Christi, quo alij baptizantur. Secundo, quia oportebat per baptismum Ioannis alios ad baptismum Christi preparari: sicut dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod non propter hoc solum fuit Ioannis baptismus institutus, vt Christus baptizaretur, sed etiam propter alias causas, vt dictum est. Et tamen si ad hoc solum esset institutus, vt Christus eo baptizaretur, oportebat prædictum in conueniens vitari, aliis hoc baptismo baptizati.

Ad secundum dicendum, quod alij qui ad baptismum Ioannis accedebant, non poterant quidem baptismum aliquid conferre, nec tamen a baptismum gratiam accipiebant, sed solum penitentia signum.

Ad tertium dicendum, quod quia ille baptismus erat penitentia, quæ pueris non conuenit, ideo baptismo illo pueri non baptizabantur. Conferre autem Gentibus viam salutis, solum Christo referuabatur, qui est expectatio Gentium, vt dicitur Gen. pen. Sed & ipse Christus apostolis inhiuit Gentilibus Euangelium prædicare, ante passionem; & resurrectionem: vnde multo minus conueniebat per Ioannem Gentiles ad baptismum admitti.

COMMENTARIVS.

Questio huius articuli est facillima, & nulla indiget expositione, nec ferè habet dubitandi rationem. Nam cum ille esset baptismus penitentia, & ad hoc præcipue daretur, vt omnes ad illam excitarentur, & ad baptismum Christi prepararentur, perspicuum est, debuisse generatim omnibus hominibus conferri. Hinc vero colligit D. Thom. in solut. ad 3. baptismum illum non esse datum infantibus, qui non sunt capaces penitentia, in cuius significationem, vel excitationem baptismus ille dabatur. Baptismus enim Christi, quia virtute sua prodesse potest, datur infantibus: ille autem baptismus, cum per se non prodesset, & alioqui non posset excitare infantes ad penitentiam, non erat cuius ipsi tribueretur. Quod non obscure colligitur ex Matth. & Lucæ 3. vbi ij, qui baptizabantur à Ioanne, dicuntur confiteri peccata sua, & corripi à Ioanne, & similia; quæ non nisi in adultos conueniunt. Addit denique D. Thom. baptismum illum non fuisse datum Gentilibus, quod ex eisdem Euangelistis, & ex Marco, & Ioanne haud obscure colligitur. Nam ratio D. Tho. est optima. Et ante Christi prædicationem non expediebat viam salutis publicè gentibus prædicari. Vnde Luc. 1. inquit Zacharias ad Ioannem. Tu puer propheta Altissimi vocaberis, præcis enim ante faciem Domini parare vias eius, ad dandam scientiam salutis plebi eius: non ergo missus est ad prædicandum gentibus, sed Iudeis tantum: Ioannes autem illos solos baptizabat, quibus baptismum, & penitentiam prædicabat. Denique ad munus præcurforis ita fieri oportebat, quia magnum fuisse Iudeis scandalum, si

Fr. Suarez. Tom. 2.

Ioannes ad baptismum suum homines gentiles, & incircumcisos vocaret.

ARTICVLVS V.

Vtrum baptismus Ioannis debuerit cessare Christo baptizato.

Quintum sic proceditur. Videtur, quod baptismus Ioannis cessare debuerit, postquam Christus fuit baptizatus. Dicitur enim Ioan. 1. vt manifestetur in Israel, propterea veni in aqua baptizans, sed Christo baptizato sufficienter fuit manifestatus, tum per testimonium Ioannis, tum per deusum columbe, tum etiam testimonium paterna vocis. Ergo videtur, quod debuerit postea baptismus Ioannis durare.

2. Præterea Aug. dicit super Ioan. Baptizatus est Christus, & cessauit Ioannis baptismus. Ergo videtur, quod Ioannes post Christum baptizatum, non debuerit baptizare.

3. Præterea, Baptismus Ioannis erat preparatorius ad baptismum Christi. Sed baptismus Christi incipit statim Christo baptizato, quia tactu sua mundissima carnis vim regenerationis contulit aquæ, vt Beda dicit. Ergo videtur, quod baptismus Ioannis cessauerit Christo baptizato.

Sed contra est, quod dicitur Ioan. 3. quod venit Iesus in Iudæam terram, & baptizabat, erat autem & Ioannes baptizans. Sed Christus non baptizauit, nisi postquam fuit baptizatus. Ergo videtur, quod postquam Christus fuit baptizatus, adhuc Ioannes baptizabat.

Respondeo dicendum, quod baptismus Ioannis cessare non debuit Christo baptizato. Primo quidem, quia (vt Chrys. dicit) si cessasset Ioannes baptizare, Christus baptizato, excitaretur, quod zelo, vel ira hoc faceret. Secundo, quia si cessasset à baptizando, Christo baptizante, discipulos suos in maiorem zelum immisisset. Tertio, quia persistens in baptizando, suos auditores mittebat ad Christum. Quarto, quia (vt Beda dicit) adhuc remanebat umbra veteris legis: nec debuit præcurfor cessare, donec veritas manifestaretur.

Ad primum ergo dicendum, quod nondum Christus erat plene manifestatus eo baptizato: & ideo adhuc necessarium erat, quod Ioannes baptizaret.

Ad secundum dicendum, quod baptizato Christo cessauit baptismus Ioannis: non tamen statim, sed eo incarcerato. Vnde Chrys. dicit super Ioannem. Estimo propter hoc permissam esse mortem Ioannis, & eo sublato de medio, Christum maxime prædicare cepisse, vt omnis multitudinis affectio ad Christum transferretur, & non ultra his qua de vtroque erant, sententia scinderetur.

Ad tertium dicendum, quod baptismus Ioannis preparatorius erat, non solum ad hoc, quod Christus baptizaretur, sed etiam ad hoc quod alij ad Christi baptismum accederent. Quod nondum fuit impletum Christo baptizato.

COMMENTARIVS.

In hoc articulo explicatur tempus quo durauit Ioannis baptismus, & in corpore articuli solum dicit D. Th. durasse post Christi baptismum. Quod rectè colligit ex Ioan. 3. vbi dicitur. Post hæc venit Iesus, & discipuli eius in Iudæam terram, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat. Erat autem & Ioannes baptizans in Aëron, iuxta Salim: & c. 4. in initio: Vt ergo cognouit Iesus, quia audierunt Pharisei, quod Iesus plures discipulos faceret, & baptizaret, quam Ioannes, & c. certum est autem, Christum non habuisse discipulos, nec baptizasse per illos donec baptizatus fuit à Ioanne. Durauit ergo baptismus Ioannis aliquo tempore, postquàm baptizatus est Christus. In sol. verò ad 2. addit Diuus Thomas, durasse vsque ad incarcerationem Ioannis, quod

Tra. 4. in Io. amed. & 17. inter pr. & med. 10. & ar. 1. & 3. huius 9.

an. i. huius 9.

tra 4 in Io. inter med & fin. tom. 9.

Sup 3 c. Luc. super illa verba factum est ante, & gl. or super illa verba Luc. Et Iesu baptizato.

Ho 28. in Io. non multum remota à principio 3.

Habetur in gl. or sup 3. c. or. sup. illa verba. Erat autem & Ioann.

Ho 18. in Io. non remota à principio 3.

Matth. 3. Luc. 3.

Luc. 1.

non obscure etiam indicatur Ioan. 3. cum dicitur, *Erat autem Ioannes baptizans in Enon iuxta Salim, quia aqua multi erant illic, & veniebant, & baptizabantur, nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem, indicat ergo Euangelista, Ioanne coniecto in vincula cessasse eius baptismum. Vnde Chrysol. hom. 28. exponens illud verbum Ioannis, inquit, In eum vsque diem eum baptizasse significat, vbi optimas etiam congruentias adducit, Ioannes enim postquam in carcerem coniectus fuit, per se baptizare non potuit, (vt constat) nullibi autem legimus per discipulos suos baptizasse. Quod non sine mysterio, & ratione actum est, cum quia baptismus illius duraturus non erat, tum etiam quia precipue baptizabat, vt occasio eum haberet predicandi Christum, & disponendi homines ad cognitionem illius, quod munus fuit proprium eius, nec poterat per discipulos exerceri. Antequam vero coniectus esset in vincula, sicut non fuit expediens vt a predicando Christo cessaret, ita neque a collatione baptismi, quia nondum erat Christus perfecte manifestatus.*

Obseruandum vero hic est, D. Th. solum egisse de fine, aut termino huius baptismi, nihil autem de initio dixisse, fortasse quoniam ex Luca. c. 3. habemus, cepisse Ioannem baptizare anno 15. imperij Tiberij Cesaris, & multos ante Christum baptizasse. Obseruandum denique est, D. Th. explicasse terminum baptismi Ioannis ex circumstantia coniectionis eius in vincula, quo autem anno vtrumque acciderit, scilicet Ioannem coniectum esse in vincula, & cessasse baptismum eius, D. Thom. non explicat. Vnde etiam obscurum relinquitur, quanto tempore, seu quotannis baptismus Ioannis durauerit. De qua re dicemus agentes de tempore, quo Christus fuit baptizatus.

ARTICVLVS VI.

Utrum baptizati baptismo Ioannis, essent postea baptismo Christi baptizandi.

213. infr. q. 66. a. 9. 2. & q. d. 2. q. 2. art. 4.

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod baptizati baptismo Ioannis, non fuerint baptizandi baptismo Christi. Ioannes enim non fuit minor Apostolo, cum de eo scriptum sit Mat. 11. inter natos mulierum non superexiit maior Ioanne Baptista. Sed illi qui baptizabantur ab Apostolo, non iterum baptizabantur, sed solummodo addebatur eis impositio manuum. Dicitur enim Act. 8. quod aliqui baptizati tantum erant a Philippo in nomine Domini Iesu: tunc Apostoli, scilicet Petrus, & Ioannes, imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Ergo videtur, quod baptizati a Ioanne, non debuerint baptizari baptismo Christi.

11. 4. in Ioan. inter med. & fin. tom. 9.

2. Præterea, Apostoli fuerunt baptizati baptismo Ioannis: fuerunt enim quidam eorum discipuli Ioannis, vt patet Ioan. 1. Sed Apostoli non videntur esse baptizati baptismo Christi: dicitur enim Ioan. 4. quod Iesus non baptizabat, sed discipuli eius. Ergo videtur, quod baptizati baptismo Ioannis, non erant baptizandi baptismo Christi.

3. Præterea, Minor est, qui baptizatur, quam qui baptizat. Sed ipse Ioannes non legitur baptizatus baptismo Christi. Ergo multo minus illi qui a Ioanne baptizabantur, indigebant baptismo Christi.

4. Præterea, Act. 19 dicitur, quod Paulus inuenit quosdam de discipulis, dixitque ad eos. Si spiritum Sanctum accepistis credentes. At illi dixerunt ad eum. Sed neque si

A Spiritus Sanctus est, audiuimus. Ille vero ait: in quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt, in Ioannis baptismate. Et sequitur, quod baptizati sunt iterum in nomine Domini nostri Iesu Christi. Sic ergo videtur, quod quia esse Spiritum Sanctum nesciebant, oportuit eos iterum baptizari: sicut Hieronymus dicit super Ioel, & in epistola de viro vnius vxoris, & Ambrosius in libro de Spiritu Sancto. Sed quidam fuerunt baptizati baptismo Ioannis, qui habebant plenam notitiam Trinitatis. Ergo non erant baptizandi iterum baptismo Christi.

5. Præterea, Roman. 10. super illud. Hoc est verbum fidei, quod predicamus, dicit glossa Augustinus. Vnde est ista tanta virtus aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat, nisi faciente verbo, non quia dicitur, sed quia creditur? Ex quo patet, quod virtus baptismi dependet ex fide. Sed forma baptismi Ioannis significauit fidem Christi, in qua nos baptizamur: dicit enim Paulus Actuum. 19. Ioannes baptizabat baptismo penitentia popululum, dicens. In eum qui venturus est post ipsum, vt crederent, hoc est in Iesum. Ergo videtur, quod non oportebat baptizatos baptismo Ioannis, iterum baptizari baptismo Christi.

Sed contra est, quod Aug. dicit super Ioan. Qui baptizati sunt baptismate Ioannis, oportebat vt baptizarentur baptismate Christi.

Respondendo dicendum, quod secundum opinionem Magistrum in 2. distinct. 4. Sentent. illi, qui baptizati sunt a Ioanne, nescientes Spiritum Sanctum esse, ac spem penitentis in illius baptismate, postea baptizati sunt baptismate Christi. Illi vero qui spem non posuerunt in baptismate Ioannis, & Patrem, & filium, & Spiritum Sanctum credebant, non fuerunt postea baptizati, sed impositione manuum ab Apostolo super eos facta, Spiritum Sanctum receperunt. Et hoc quidem verum est, quantum ad primam partem, quod multis auctoritatibus confirmatur.

Sed quantum ad secundam partem est penitus irrationabile quod dicitur. Primo quidem, quia baptismus Ioannis, neque gratiam conferebat, neque characterem imprimebat, sed erat solum in aqua vt ipsemet dicit Mat. 3. Vnde baptizatus fides vel spes, quam habebant in Christum, non poterat huius defectum supplere. Secundo: quia quando in sacramento omittitur, quod est de necessitate sacramenti, non solum oportet suppleri, quod fuerat omissum, sed oportet totaliter innouari. Est autem de necessitate baptismi Christi, quod fiat non solum in aqua, sed etiam in Spiritu Sancto: secundum illud Ioannis tertio. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Vnde illis qui tantum in aqua baptizati erant baptismate Ioannis, non solum erat supplendum quod deerat (vt scilicet daretur eis Spiritus Sanctus per impositionem manuum) sed erant iterato totaliter baptizandi in aqua, & Spiritu.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Augustinus dicit super Ioannem, ideo post Ioannem baptizatum est, quia non dabat baptismum Christi, sed suum: quod autem dabatur a Petro, & si quod datum est a Iuda, Christi erat. Et ideo si quos baptizauit Iudas, non sunt iterum baptizandi: baptismus enim talis est, qualis est ille, in cuius potestate datur, non qualis ille, cuius ministerio datur. Et inde est etiam quod baptizati a Philippo diacono, qui baptismum Christi dabat non sunt iterum baptizati: sed acceperunt manus impositionem per Apostolos, sicut baptizati per sacerdotes confirmantur per Episcopos.

Ad secundum dicendum, quod sicut Augustinus dicit ad Seleucianum, intelligimus discipulos Christi fuisse baptizatos, siue baptismate Ioannis (sicut nonnulli arbitrantur) siue quod magis credibile est, baptismate Christi, neque enim ministerio baptizandi defuit, vt haberet baptizatos seruos, per quos ceteros baptizaret, qui non de suis memoranda.

c. 2. Ioel non multum remota est 1. 6. Ambr. li. 1. c. 3. circa pr. 1. 2.

Est gl. Aug. 11. 40. in lo. d. me. illius. 1. 9.

Tr. 5. in Ioan. inter prim. & med. tom. 8.

Tr. 5. in Ioan. inter prim. & med. tom. 8.

Epist. 108. d. med. pract. 2.

memorabilis illius humilitatis ministerio, quando eis pedes lauit.

Ho. 4 in Mat in op. imper sup. illud. s. modo. 2. 6.

Ad tertium dicendum, quod sicut Chrysostomus dicit super Mattheum per hoc quod Christus Ioanni dicens: Ego a te debui baptizari, respondit, Sine modo ostenditur, quod postea Christus baptizauit Ioannem. Et hoc dicit in quibusdam libris apocryphis manifeste scriptum esse. Certum tamen est, ut Hieronimus dicit super Mattheum, quod sicut Christus fuit baptizatus in aqua a Ioanne, ita Ioannes a Christo erat in Spiritu baptizandus.

Ad quartum dicendum, quod non est tota causa quare illi fuerunt baptizati post baptismum Ioannis, quia Spiritum Sanctum non cognouerant, sed quia non erant baptizati in nomine Christi.

Ad quintum dicendum, quod sicut dicit Augustinus contra Iulianum, Sacramenta nostra sunt signa presentis gratiae, sacramenta vero veteris legis fuerunt signa gratiae futurae. Unde ex hoc ipso, quod Ioannes baptizauit in nomine venturi, datur intelligi, quod non dabat baptismum Christi, qui est sacramentum nouae legis.

DISPUTATIO XXV.

In quinque Sectionibus distributa.

De baptismo Ioannis.

Disputatio haec posset in materiam de sacramento baptismi reijci, quoniam collato inter se Christi, Ioannisque baptismum, utriusque ratio melius dignoscitur: tamen tum propter D. Thomam propter rationem, quae ipsum mouit, scilicet ut commodius mysterium baptismatis Christi, explicemus, hoc loco expedienda est. Primum igitur naturam, causas, effectusque huius baptismi explicabimus: deinde cum Christi baptismate illud breuiter conferemus.

SECTIO I.

An baptismus Ioannis essentialiter constiterit ex aliqua materia, & forma.

Quoniam ex omnibus Euangelijs constat Ioannem baptizasse, & in actis Apostolorum, saepe etiam fit mentio baptismatis Ioannis, ideo suppono illud reuera extitisse, & inquiri, quid fuerit? Potest autem eius essentia dupliciter explicari. Primo per partes phyficas, illis uero similis, materiam scilicet, & formam, vel per principia metaphyca, genus scilicet & differentiam: hoc posteriori modo explicabitur postea declarando, an ille baptismus sacramentum fuerit, quod nunc intelligi non potest, donec effectus, & institutio illius baptismatis intelligatur. Priori igitur modo nunc tractanda res est.

Principio igitur certa fide constat, quasi materiam remotam baptismatis Ioannis fuisse aquam naturalem. Nam, ut constat Matth. 3. & Mar. 1. Ioannes in Iordane baptizabat aqua ipsius fluminis, quae naturalis erat, & Io. 3. dicitur. Erat Ioannes in Aenon baptizans iuxta Salim, quia aquae multae erant ibi. Aqua autem simpliciter dicta naturalis aqua significat. Unde Act. 1. dixit Christus: Ioannes quidem baptizauit aqua, quod ipsemet Ioannes testatus fuerat Matth. & Luc. tertio, & Marc. ac Ioan. primo ca. dicens. Ego baptizo in aqua.

Secundo certum item est, quasi materiam proximam, Suarez. Tom. 2.

materiam, vel essentiam illius baptismatis constituisse in ipso usu, ut nomen ipsum baptismi praesertim, & in his duobus absque ulla controuersia habuit similitudinem ille baptismus cum baptismo a Christo instituto, & hoc sensu dixit Tertullianus lib. de bapt. c. 4. Nec quisquam refert inter eos, quos Ioannes in Iordane, & Petrus in Tyberina, scilicet, quoad similitudinem materiae. Tractat enim ibi de similitudine, quae est inter naturales aquas propter quam qualibet ad baptismum conficiendum sufficit. Difficultas ergo superest, an totus ritus, & essentia illius ceremoniae posita fuerit in sola externa ablutione aquae, uel illa sola fuerit materia, & aliquid aliud adiunctum in per modum formae.

Prima sententia affirmat, habuisse baptismum illum eandem formam, quam habet noster baptismus: ita necesse est sentiant heretici, qui affirmant baptismum Ioannis, & Christi omnino eiusdem rationis fuisse. Quem errorem Donatistis tribuit Aug. lib. 2. contra literas Petilianae ca. 32. quamquam Donatistae reuera non affirmabant Ioannem baptizasse sub forma Trinitatis, ut ex Augustino constat. Unde necesse est eos negasse, hanc formam esse de essentia baptismi Christi, uel certe imperite fecum pugnasse. Et in eodem errore versantur huius temporis heretici, ut referunt Canisius lib. de sanct. Ioan. c. 9. Et Bellarmus li. 1. de sacramento bapt. c. 19.

Secunda sententia est, Ioannem baptizasse sub aliqua forma, non quidem inuocando Trinitatem, sed Christum venturum, ut, uerbi gratia, dicendo. Ego te baptizo in nomine Christi uenturi, uel alio simili modo.

Ita sentit D. Th. hic ar. 6. ad 5. ubi Caiet. id supponit, ac sentit. Idem tenet Magist. in 4. d. 2. & Bonau. ibi explicans literam Magist. Palud. q. 2. ar. 1. Marf. q. 2. ar. 2. Alenf. 4. p. q. 9. mem. 3. ar. 1. Hug. Victor. li. 2. de sacram. p. 6. c. 6. Cui sententiae uideretur fauere Hieronimus circa illa uerba Ioel. 2. Effundam de spiritu meo super omnem carnem; ubi sic inquit, Unde & in actibus Apostolorum, qui baptizati erant baptismate Ioannis, in eum, qui uenturus erat, hoc est in nomine Domini Iesu, quia responderunt Paulo interroganti, sed nec si sit Spiritus Sanctus nouimus: iterum baptizantur, imo uerum baptismum accipiunt, quia sine Spiritu Sancto, & mysterio Trinitatis quidquid in una uel altera persona accipitur, imperfectum est. Ambr. item 1. de Sp. S. c. 7. Ioannes quidem in aduenientis Iesu, non in suo baptizabat nomine, & deo spiritu mesie bati (loquitur de illis, de quibus est ser. Act. 19.) quia nec baptismum in Christi nomine, sicut Ioannes baptizare solebat, acceperant. Denique Aug. in li. q. noui testam. q. 19. dicit baptismum Ioannis non fuisse sine Saluatoris mentione. Fundari potest haec opinio in uerbis Act. 19. Ioannes baptizauit baptismum poenitentiae populum dicens in eum, qui uenturus esset post ipsum, ut crederent, hoc est, in Iesu, ubi Beda in eadem est sententia.

Tertia sententia negat, Ioannem baptizasse sub aliqua forma uerborum. Hanc tenent in 4. dist. 2. Dur. q. 3. Gabr. q. 2. Sotus q. 2. art. 1. Scotus uero q. 2. utramque censet probabilem. Fundamentum huius sententiae est, quia ex scriptura hoc non colligitur, & alioqui non erat necessaria haec forma ad finem illius baptismatis.

Dico breuiter primo certum esse, Ioannem non baptizasse sub illa forma, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Hoc colligitur ex Act. 19. ubi baptizati baptismum Ioannis negant se nomen Spiritus sancti audiuisse, ergo signum est in illo baptismum non fuisse solitam fieri Trinitatis inuocationem. Quod testimonium esset euidentius, si certum esset illis hominibus datum fuisse integrum baptismum Ioannis, sed quia hoc Ambrosius supra negare uisus est, ideo non uideretur omnino concludere, quamquam (ut uerum fatear) non uideo quare ratione, aut fundamento id negetur. Quia absolute ibi dicuntur illi homines baptizati baptismum Ioannis, quod simpliciter non ita esset, nisi baptismum illum integrum accepissent. Deinde, ideo Paulus,

V 3 explica-

Tertul.

Augustin.

Canis. Bellarm.

D. Thom. Caietan. Magist. Bonauent. Pallad. Marfil. Alenf. Hugo Viã. Hieron. Ioel.

Ambro. Augustin. Act. 19. Beda.

Duran. Gabr. Sotus. Scotus.

Act. 19.

explicauit illis, quomodo Ioannes baptizaret, vt eos doceret, qua ratione fieri poterat, vt baptizati essent Baptismo Ioannis, & nihil de Spiritu Sancto audiuisent: ergo supponit, potuisse illos accipere integrum, Ioannis baptismum, sine Spiritu Sancti inuocatione. Et ita intellexit hunc locum Hieronymo. loco supra citato, & idem indicat in epistol. 15. o. ad Hedibiam. quæstion. 2. Præterea constat hæc veritas, quia Christus fuit, qui hanc formam instituit, vt constat ex verbis illis, *Baptiz. antes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritu Sancti.* Matth. vltim. Ac merito, quia expressa fides Trinitatis non est omnibus publicè prædicata, nisi per Christum, & Apostolos, non per Ioannem. Rursum (vt infra dicemus) baptismus Ioannis non dabat Spiritum Sanctum; neque ergo necesse erat in illo inuocari. Vnde quod Ioannes ipse dixit. *Ego vos baptizo in aqua, alius veniet qui fortior me est, ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto.* Exponi potest tum dando, tum etiam inuocando Spiritum Sanctum. Vnde apud Augustin. libr. 2. contra literas Petilianum, capit. 32. habentur hæc verba, *Ioannes dedit aquam sine nomine Trinitatis, sicut ipse professus est dicens, ego baptizo vos in aqua, &c.* Fateor tamen hæc verba esse Petilianum, non Augustinum, cæterum quia Augustinus illa admittit, sententiam approbare visus est.

Hieron.

Matt. vlt.

Augustin.

Baptismus Ioannis non fuit sub illa forma verborum.

Chryso.

Marc. 3. Luc. 7.

tum Baptismi, qui abluitur sine forma. Deinde, cum ille baptismus fuerit potissimum institutum, vt esset occasio parandi viam Christo, vt ipse baptizaretur ad sanctificandas aquas, credendum est eo modo fuisse institutum, quo expediebat vt Christo commodè applicaretur. Tandem in Sacramentis nouæ legis, formæ verborum institutæ sunt, quia sunt aptæ ad expressius significandos spirituales effectus gratiæ horum sacramentorum, & ad inuocandam, seu applicandam virtutem Diuinam, quæ in eis principaliter operatur: sed in baptismo Ioannis non dabantur gratia, aut spirituales aliqui effectus (vt iam dicemus) nec virtus Diuina specialiter in eo operabatur, ergo non fuerunt in eo verba necessaria: sicut neque in Sacramentis veteris legis adiungebantur verba propter eorum imperfectionem, & propter prædictam causam.

Vltimò igitur ex ijs concluditur, totam substantiam, & essentiam illius baptismi positam fuisse in exteriori aquæ ablutione. Patet tam ex dictis testimonijs Scripturæ, quàm à sufficienti enumeratione, quæ exclusis verbis nihil aliud esse videtur, quod de necessitate, vel de essentia illius baptismi dici possit. Dices, si ille baptismus tantum erat ablutio quedam exterior, nihil ergo habebat sacri, nihilque à communi, & vulgari ablutione differebat. Respondetur negando consequentiam, nam illa cæremonia ex intentione, & speciali deputatione, seu impositione, & modo quo fiebat, habebat rationem quandam signi, & cæremoniæ sacræ. Baptizabat enim Ioannes *baptismo penitentiæ in remissione peccatorum.* Vnde ille baptismus erat signum quoddam subiectionis, & humilitatis, quo homines sese peccatores profitebantur, & indigere interna ablutione, atque remissione peccatorum. Erat enim ille baptismus ad significandum perfectiorem baptismum Christi futuram: & ita licet materialiter non esset nisi ablutio aquæ: tamen in ratione talis cæremoniæ, & signi à communi ablutione differebat.

Baptismus Ioannis in externa aqua ablutione positus. Obiectio. Responsio.

SECTIO II.

Virum baptismus Ioannis, ad dandam gratiam fuerit institutus, vel cuius rei gratia.

Explicata essentia & natura huius baptismi, sequitur vt aperiamus causas eius. Et quoniam intrinsecæ causæ cum rei substantia coincidunt, superfluum tantum extrinsecæ explicandæ, dicemus ergo primò de finali, quoniam hæc quodammodo prior est, & rei naturam maximè declarat, præsertim in rebus arte, seu vsu hominum factis, simul verò dicemus de effectu, quoniam finis, & effectus in eandem rem incidunt. Hæretici ergo huius temporis contendunt baptismum Ioannis non minus contulisse gratiam, quàm nostrum, qui sanè consequenter videntur loqui. De nostro enim baptismo dicunt, non conferre gratiam nisi excitando fidem, quis autem neget etiam baptismum Ioannis potuisse excitare fidem? Et hæc videtur esse antiquior hæresis Donatistarum, vt colligitur ex citato loco Aug. li. 2. contra Petilianum cap. 22.

Dicendum verò est primo, baptismum Ioannis non habuisse virtutem conferendi gratiam, neque ad hunc finem fuisse institutum. Hæc assertio est de fide. Et probatur primo ex Scripturâ, Sæctorum expositionibus adiunctis. Nam Matt. & Luc. 3. Marc. & Ioannis. differentiam constituit ipsemet Ioannes inter suum, & Christi baptismum, dicens. *Ego baptizo vos in aqua, qui autem post me venturus est, ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto.* Quæ differentia ita sumenda necessario est, vt intelligatur baptismus Ioannis non contulisse

August.

Baptismus Ioannis non contulit gratiam. Matt. 3. Luc. 3.

Marc. 1. Ioan. 1.

tulisse gratiam, & Spiritum. Nam cum uterque baptis-
 mus Ioannis, & Christi sint in aqua, certe cum in-
 ter eos constituitur differentia, & Ioannis baptis-
 ma esse in aqua dicitur, necessario intelligendum est esse
 tantum in aqua baptismum autem Christi habere
 utrumque, aquam scilicet, & spiritum, ut dicitur
 Ioan. 3. Vnde eleganter Richar. Viç. tract. de baptis-
 f. *Christ. Ioannis baptizat in aqua solum, sicut homo, Ie-
 sus in aqua, & Spiritu Sancto, sicut homo Deus. Baptiza-
 re in aqua, & spiritu est omni forde peccati mundare, in-
 super gratia infundere.* Idē docent Ori. to. 8. in Ioā. Cyr.
 lib. 1. in Ioā. c. 26. & lib. 2. c. 57. Chryso. ho. 10. 11. & 12. in
 Matth. Vbi expresse dicit in Christi baptismo dari
 Spiritus Sancti gratiam: Ioannis autem baptismum
 hoc dono caruisse, & hom. 16. in Ioan. id confirmat
 illis verbis, quæ dixerunt quidam baptizati bap-
 tismo Ioannis Act. 19. *Sed neq; si Spiritus Sanctus est, au-
 diuimus.* Idem ho. 40. in acta Apost. Nazian. orat. 39.
 in sancta lumina, prope finem dicit, baptismum
 Ioannis non fuisse omnino similem Iudæorum ba-
 ptismatibus, quia ad pœnitentiam dabatur, neque
 etiam fuisse æqualem baptismo Christi, quia spiritum
 non dabat. Cuius sententiæ sensus esse videtur,
 Ioannis baptismum non fuisse, vel solum signum,
 aut figuram futurorum, sicut fuit transitus maris
 rubri, vel ad tollendos aliquos legales defectus, vel
 immunditias, sicut erant Iudæorum lauacra, sed
 fuisse ad excitandos homines ad pœnitentiam, eorū-
 que ad Christi baptisma disponendos, & in hoc le-
 galia baptismana superasse: fuisse tamen in inferiorem
 baptismum Christi, quia gratiam ex opere operato nō
 conferbat. Eodem modo Basil. loquitur hom. 3. &
 lib. 1. de baptismo non longe à principio. *Quantum
 d. scimus est inter spiritum, & aquam, tantumdem vi-
 debet esse inter eum qui baptizat in Spiritu Sancto, &
 eum qui baptizat in aqua.* Vnde Damasc. lib. 4. cap. 16.
 propter hanc causam baptismum Ioannis *rudimen-
 tarium*, appellat. Eandem sententiam latē docet Hie-
 ron. dial. contra Luciferianos, vbi contrarium er-
 rorem vocat *dogma peruersum*. Eandem sententiam
 tradunt Ambr. præfat. in Psalm. 37. Greg. hom. 7. in
 Euangelia, August. frequenter contra Donatistas li.
 2. contra literas Petilian. cap. 32. & lib. 3. cap. 56. &
 lib. de vnico baptismo cap. 7. & lib. 5. de Baptismo,
 capite 9. & 10. & epistol. 48. ad finem, & præterea in
 Enchirid. cap. 49. & lib. quæstionum noui testamē-
 ti, q. 29. optimē Leo Pap. epistol. 4. c. 6. Denique vide-
 tur hæc veritas definita in Concilio Trident. sel. 7.
 canon. 1. de baptismo, vbi anathemate ferit, qui di-
 xerit baptismum Ioannis habuisse eandem vim, quant
 habuit baptismus Christi. Nam licet posset aliquis
 tergiversari dicens, hinc solum colligi baptismum
 Ioannis non contulisse tantam gratiam, vel eosdem
 spirituales effectus omnes, quos Christi baptismus,
 non verò nullum omnino contulisse, aut peccatum
 non remisisse. Quæ interpretatio, si nuda verba con-
 sideremus, non potest ex illis factis confutari: si tamē
 attendamus mentem Concilij, quæ non est alia,
 quàm Scripturæ, & sanctorum, quibus nititur, in-
 telligemus apertè non fuisse intentionem eius com-
 parare hæc baptismata in quantitate virtutis, sed in
 specie (vt ita dicam) quia vnum habet vim conferē-
 di gratiam, qua caruit aliud. Ratio vero seu con-
 gruentia est, quia Ioannes neque erat author gratiæ,
 nec redemptor peccatorum, sed præcursor redem-
 ptoris, ergo neq; oportuit, nec decuit, vt ante Chri-
 stum institueret baptismum, quo gratiam daret, vel
 ex opere operato peccata remitteret, hoc enim ad
 illius munus non pertinuit: sed solum, vt sua prædi-
 catione homines ad gratiam Christi suscipiendam
 præpararet. Et ideo de Christo dictum est. *Gratia &
 veritas per Iesum Christum facta est.* Ioan. 1. de Ioanne
 verò solum dicitur, *Præcis autem Dominum parare vias
 eius.* Luc. 1. Hanc rationem attigit, & eleganter expli-
 cuit Tertul. lib. de bap. cap. 10.

A Dico secundo Ioannis baptismus solum fuit in-
 stitutus, vt Christi manifestationi, ac ostensionī de-
 seruiret, atque viam ac baptismum Christi pararet.
 Ita docuit ipsemet Ioannes illis verbis, *sed vt manife-
 stetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans.* Io-
 ann. 1. Quomodo autem baptismus ille ad manife-
 standum Christum contulerit, varijs rationibus ex-
 plicuit D. Thom. hic art. 1. Nam in primis, sicut præ-
 dictum erat, venturum esse Messiam, ita de illo fue-
 rat scriptum effusurum super homines aquam mū-
 dam, quæ ab omnibus inquinamentis mundaretur,
 Ezech. 36. & alijs locis, quæ congerit eleganter
 Cyprian. epistol. 63. & ideo, vt admonerentur homi-
 nes, Messiam, eiusque baptismum iam iam adesse,
 decuit (vt Gregor. inquit hom. 7. in Euang.) vt sicut
 Ioannes prædicatione sua, ita baptismo, homines ad
 Christum, & baptismum eius excitaret. Deinde, in
 ipso baptismo Ioannis manifestatus est Christus à
 Patre coram vniuersa multitudīne, quæ ad bap-
 tismum Ioannis confluēbat, & ipse Ioannes commo-
 dius hoc modo potuit Christum prædicare omni-
 bus, qui ad baptismum accedebant, vt Chryso. no-
 tauit hom. 16. in Ioan. & latius hom. 10. in Matth. &
 Cyrill. in Ioan. c. 26. & Aug. tract. 4. in Ioan. qui alias
 rationes adducunt, quæ in D. Thoma legi possunt.
 Solum notanda est alia, quam retigit Aug. tractatu
 5. in Ioan. his verbis. *Quare missus est Ioannes baptizans,
 quia oportebat baptizari Christum. Quæ potest ad illam
 de manifestatione reuocari, oportuit enim vt Chri-
 stus in baptismo à Patre manifestaretur.*

Supereff verò hæreticorum obiectio, quia Matt.
 3 dicitur Ioannes dedisse *Baptismum penitentia in re-
 missionem peccatorum.* Quæ verba explicans Basil. lib.
 de baptismo, excellentiam baptismi Ioannis ex illis
 colligit, dicens. *Simul atque accesserat quis, & peccata
 sua, quantacunque & qualiacunque fuissent, confessus
 fuerat, in Iordanis sumine baptizabatur, & confestim
 peccatorum remissionem accipiebat.* & Cyrillus Iero-
 lymitan. cat. 3. *Baptizabantur, inquit, ab illo confiten-
 tes peccata sua, primum ostendebant vulnera, deinde ille
 medicamenta ponebat, & credentes liberabat ab igne aeterno,
 & Aug. lib. 5. de baptismo, cap. 9. dicit, baptizati
 in aqua penitentia in remissionem peccatorum,
 nulli hominum nisi Ioanni fuisse concessum, & in
 illo libro q. noui testamenti, qui eius nomine circū-
 fertur, in q. 29. indicatur, baptismum Ioannis remi-
 sisse peccata, quamuis gratiam non contulerit. Re-
 spondetur ad locum Matth. illum baptismum dictū
 esse penitentia, quia introductus est ad excitandos
 homines ad pœnitentiam, quam propterea Ioan-
 nes cepit prædicare, dicens, *penitentiam agite.* Et
 quia per pœnitentiam remittuntur peccata, dicitur
 etiam fuisse in remissionem peccatorum, non quam i-
 ple per se daret, sed ad quam per penitentiam com-
 parandā, homines excitaret. Vnde eleganter Chry-
 sologus serm. 137. *Erat, inquit, penes Ioannem venia,
 sed non sine penitentia, erat remissio, sed lucibus compa-
 rata: & infra, Per baptismum Ioannis purificabatur ho-
 mo ad penitentiam, non promouebatur ad gratiam: at ve-
 ro Christi baptisma sic regenerat, sic immutat, sic hominem
 reddit ex vtero nouum. vt præterita nesciat, &c.* Aug. serm.
 27. de tem. *Prædicabat in deserto Ioannes baptismum pen-
 tentia in remissionem peccatorum, non quo crimina
 commissa deleret, sed quo emendaret errantes. Nam remis-
 sio peccatorum Christi gratia seruabatur.* Er hinc est,
 quod in Scriptura baptismus Christi, sæpe dicitur
 mundare, regenerare, & saluare, ad Ephes. 5. ad Titū. 3.
 nunquam verò hoc dicitur de baptismo Ioannis.
 Item quamuis ad baptismum Christi requiratur pœ-
 nitentiā Act. 2. nō tamē ipse appellatur *baptismus pœni-
 tentia*, sicut baptismus Ioan. Quia non est solū ad ex-
 citandos homines ad pœnitentiam, sicut erat ille,
 sed potius supponere debet pœnitentiā. Deniq; bap-
 tismo Christi tribuitur remissio peccatorum tan-
 quam*

Baptismus Ioannis cur institutus. Ioan. 1.

D Thom.

Ezech. 39. Cyp.

Greg.

Chryso. Thom. Cyrill. Augustin. D. Thom.

Obiect. Matt. 3. Basil.

Cyrill. Iere. August.

Responsio.

Baptismus Ioannis baptismus penitentia. cur dicitur. Petr. Chryso.

August.

Ephes. 5. Titum. 3.

Act. 2.

Ioan. 3. Rich. Viç.

Orig. Cyril. Chryso. Thom.

Act. 19. Greg. Naz.

Basil.

Damasc.

Hieron.

Ambros. Greg. Augustin. Leo Papa.

Conc. Trient.

Ioan. 1. Luc. 1. Tertul.

quam proximæ causæ, vt act. 2. & alijs locis citatis: at verò Ioannis baptisma solum media pœnitentiâ dicitur fuisse propter remissionem peccatorum. Et idem est sine dubio sensus Cyrill. & Basil. locis supra citatis. Augustinus verò expressè negat baptismum Ioannis dedisse remissionem peccatorum, quin potius libr. 5. de baptis. cap. 10. aliam expositionem illorum verborum Matthæi indicat, quam supra tractauimus in commentario art. 1. D. Thom. dicens, Ioannem baptizasse in remissionem peccatorum, quia dando baptismum aquæ, prædicabat alium baptismum, in quo erant mittenda peccata, & hoc modo dicit Ioannem, vel baptismum eius dedisse remissionem peccatorum, non in re, sed in spe. Quod ex Gregor. & Beda ibidem retulimus.

Augustin.

Greg. Beda.

SECTIO III.

Quando fuerit institutus, & datus baptismus Ioannis, quantumq; durauerit.

DVplex distingui solet causa efficiens sacramentorum, instituens, & ministrans, & vtraque inquirenda est in baptismo Ioannis. Quia licet propriè sacramentum non sit (vt infra dicam) modum tamen sacramentorum imitatur.

Primo igitur de institutione Baptismi Ioannis certum est, illum à Deo duxisse primam originem. Hoc constat ex Luca cap. 3. dicente, *Factum est verbum Domini super Ioannem Zacharia filium in deserto, & venit in omnem regionem Iordanis prædicans baptismum pœnitentiæ.* Quibus verbis satis indicatur, hoc fuisse verbum Domini factum super Ioannem, scilicet vt ad baptizandum, & baptismum prædicandum exiret. Quod clarius explicuit ipsemet Ioannes dicens Ioann. 1. *Qui misit me baptizare, ille mihi dixit, &c.* ex præcepto ergo Dei baptizauit, hoc ergo modo baptismus ille à Deo traxit originem. Nam qui Ioanni dixit, *Super quem videris spiritum descendentem, & manentem, hic est, qui baptizat in Spiritu Sancto,* non fuit alius nisi Deus (fuit enim illa diuina reuelatio) idem ergo Deus illum ad baptizandum misit, vt rectè exponit Cyril. libr. 2. in Ioan. cap. 2 & 3. dicens hæc dixisse Ioannem, *ne sua sponte pœcurrere videretur, qui non sua voluntate, sed diuina dispensationis minister fuit.* Et August. libr. 4. de bapt. cap. 22. dicit, eundem Dominum Ioanni dedisse munus baptizandi, qui ab eodem baptizatus est, quod per communicationem tantum idiomatum intelligendum est (vt ipse discrete explicuit tract. 5. in Ioann.) baptizatus enim fuit Dominus in humanitate, non est autem verisimile per humanitatem misisse Ioannem ad baptizandum, sicut à pœstolos postea misit, vt ex verbis Euangelij satis constat. Et confirmatur primo conclusio pœsita ex verbis Christi Matth. vigesimo primo, vbi Christus interrogat, *Baptismus Ioannis vnde erat, è celo, an ex hominibus?* quod idè interrogauit, quia intelligebat Phariseos non fore negaturos baptismum Ioannis fuisse è celo, & à Deo duxisse originem. Ex quo tanquam ex vero principio eos contuicere volebat, quod malè agerent non credentes Ioanni, qui de ipso testimonium præbuerat, vt Chrysostom. & ceteri exponunt. Rursum confirmatur, quia non fuisset ausus Ioannes propria auctoritate nouum, & inusitatum ritum introducere, quin potius ipsi etiam Iudæi intelligebant id sine diuino mandato, & auctoritate non licuisse. Vnde, cum Ioannes negasset se esse Melsiam, Eliam, aut Prophetam, ab eo fesciscitantur. *Quid ergo baptizatus non es Christus, neq; Elias, neque Propheta?* Ac si dicerent, si non es Propheta, ergo non habes diuinam reuelationem, & mandatum baptizandi, quomodo ergo audes propria auctoritate baptizare? Ipse autem Ioannes respondit tacitè, se non propria, sed diuina auctoritate baptizare, quia plus erat, quam

Baptismus Ioannis à Deo. Luc. 3.

Ioan. 1.

Cyrril.

Augustin.

Matth. 21.

Chrysostom.

A propheta, scilicet Præcursor Domini, vnde inquit: *Ego vos baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis.*

Difficultas verò superest, vtum ille baptismus ita duxerit à Deo originem, vt ab illo fuerit immediatè institutus, an solum quia ipse misit Ioannem ad baptizandum, illi committens, vt suo arbitrio baptismum institueret. Hæretici enim huius temporis priori modo explicant institutionem huius baptismi, vt illum nostro baptismo similiorem efficiant. Nonnulli verò Catholici, vt ab illis omnino dissideant, docent, proximum institutorem huius baptismi fuisse Ioannem, cuius arbitrio, & voluntati ritus illius baptismi à Deo commissus est. Quod confirmant ex appellatione, quia in Scriptura, ille baptismus frequenter vocatur *baptismus Ioannis*, fuit ergo Ioannes non minister solum, sed institutor illius baptismi, illa enim denominatio non solet ministris attribui. Hac enim ratione baptismus Christi nunquam appellatur baptismus Petri, aut Pauli. Quam differentiam inter baptismum Christi, & Ioannis indicauit Aug. libr. 5. de bapt. c. 13. & hanc sententiam tradit Bellarmin. lib. 2. de bapt. c. 20. & Medina hic.

B Nihilominus dico secundo, ritum huius baptismi immediatè esse à Deo institutum, & Ioanni traditum. Hæc est expressa sententia D. Tho. hic, arti. 2. quem sequitur Sorus in 4. d. 2. q. 2. artic. 1. Et in eandè sententiam inclinât Canis. libr. de B. Ioanne. c. 7. Et satis probata videtur in commentario ar. D. Thom. ex verbis illis Ioannis, *Qui misit me baptizare in aqua,* ex ijs enim habemus totum ritum illius baptismi: ergo Ioannes non tantum in genere præceptum baptizadi: sed etiam in particulari accepit ritum quo baptizaturus esset, quia ille ritus (vt probatum est) non erat alius, nisi vt in aqua fieret baptismus. Et declaratur amplius, nam in ritu illius baptismi duo possunt spectari, alterum (vt ita dicam) positium, alterum negatiuum. Positium appello, quod fiebat per abluentionem naturalis aquæ, & quoad hoc negari non potest, fuisse in particulari ex institutione diuina, vt verba citata videntur conuincere. Negatiuum autem voco, quod non habuit alias essentielles cæremonias, neque aliquam formam, &c. Et quoad hoc contendere posset aliquis, quauis Deus præscripserit Ioanni, vt in aqua baptizaret: illius tamen arbitrio commississe, vt modum, & ritum talis baptismi institueret, vt v. g. quod cum forma, vel sine illa fieret, vel alio ritu. Sed hoc mihi non probatur, & varijs modis reici potest. Primo quia de facto probabilis credimus, in illo baptismo non fuisse alium ritum præter abluentionem aquæ: ergo saltem de facto totus ille ritus non fuit alius, nisi què Deus præscripsit, ergo gratis & sine fundamento dicitur, fuisse liberum Ioanni adiungere alium ritum, si voluisset. Deinde, quia Christus dixit Apostolis: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,* non solum positiuè colligimus hunc ritum esse essentialè huic baptismo, sed etiam negatiuè, nihil illi adiungi posse, quod essentialè sit, ergo si Deus præcisè dixit Ioanni, *baptizate in aqua,* non solè positiuè colligendum est, illum fuisse ritum essentialè, sed etiam negatiuè nihil adiungi potuisse, quod esset essentialè. Vnde licet fateremur, potuisse Ioannem suo arbitrio adiungere aliquas cæremonias: non tamen propterea dicendum esset, eas esse potuisse de essentia illius baptismi. Et confirmatur, qui vbiunque in Scriptura dicitur Ioannem baptizasse in aqua, intelligitur exclusiue in sola aqua, vt supra notauimus, ergo si Deus præcisè reuelauit Ioanni vt baptizaret in aqua, rectè intelligitur, præscripsisse ritum illius baptismi in sola aqua. Et confirmatur præterea: quia aliàs potuisset Ioannes instituire suum baptismum sub illa forma. *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti:* quod

August. Bellarmin. Medina.

Baptismus Ioannis de Deo institutus.

D. Thom. Sorus. Canis. Ioan. 1.

Matth. 28.

quod non apparet verisimile. Sed dicunt aliqui hæc rectè conuincere, illum baptismum datum esse Ioanni ex inflinctu Spiritus sancti, nihilominus Ioannem illum ritum instituisse. Sed non video quomodo hæc cohæreant. Alias eodem modo possent dici sacramenta vetera instituta à Moysè. Quia licet ea acceperit ex reuelatione diuina, ipse tamen fuit primus eorum promulgator. Deinde quaero, quid sit baptismum institui à Deo, nisi quod Deus ipse tradat, & præcipiat ritum talis baptismi, quod enim tradat per hominem, non tollit, quin institutio diuina sit. Quocirca si aliquando vocatur Ioannes institutor illius baptismi, intelligendum est, quia fuit primus promulgator. Ita loquitur D. Th. 4. d. 2. q. 2. ar. 1. Tandem coniectura alterius opinionis parum efficaç est, eam enim dissoluit D. Tho. hic art. 2. ad 1. dicens baptismum Ioannis denominatum fuisse ab ipso Ioanne. Quia cum spiritualement non conferret effectum, nihil in eo agebatur quod ipse non faceret, & ideo quamuis ipse non esset institutor illius baptismi: tamen quia in executione non solum eum minister, sed veluti causa principalis, ideo ab ipso Ioanne denominabatur. Et nihil aliud significauit Augustinus citato loco, cum enim dicit Ioanni datam esse potestatem baptizandi, non est sensus, illi datam esse potestatem instituendi baptismum: sed conferendi illum propria virtute, & per modum principalis causæ. Quo etiam sensu dixit Tertul. lib. de baptismo cap. 10. *Ioannis baptismum diuinum fuisse, mandato tamen, non & potestate, quod & Ioannem à Domino missum legimus in hoc munus, carerem humana conditione.* Quibus verbis idem, quod D. Thom. hic, docet, scilicet baptismum illum fuisse diuinum quoad ritum, & institutionem: non verò quoad effectum, ideoque *humanum* denominari, quod idem est, ac denominari baptismum Ioannis. Addi etiam potest, sicut lex vetus dicta est *lex Moysi*, non quia eius ille autor fuerit (hoc enim sensu lex illa diuina fuit, quia solum Deum habuit autorem) sed quia per Moysen primum est promulgata, & quia spiritum non dabat, neque alium effectum supernaturalem secundum se habebat: sic nimirum dici de baptismo Ioannis posse.

Tertullian.

Ex his dico tertio proximam causam illius baptismi effectiuam fuisse sanctum Ioannem. Hoc per se notum est ex Euangelio, & ex paulò ante dictis explicatur relinquitur, Ioannem non tam fuisse ministrum, quam principalem causam illius baptismi, quamuis utroque modo denominari possit. Nam in genere causæ moralis dici potest minister Dei, quia missus ab illo eiusque iussu illud ministerium exercebat, tamen in genere causæ physicae dici causa propria, & principalis potest, vt ex D. Th. hic colligitur. Quia quidquid erat in illa actione, vel effectum eius, humana poterat virtute fieri.

Dubium.

Responsio.

Ioannes non per discipulos, sed per baptismum baptizantur, nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem. Vbi ponderanda est illa particula, enim, redditur enim causa, quod Ioannes baptizaret, quia nondum erat missus in carcerem, ex quo colligitur non per discipulos, sed per se ipsum baptizasse. Nam si per discipulos baptizasset, potuisset utique baptismus eius durare etiam ipso coniecto in vincula. Vnde in posteriori loco de Christo explicatur, quod non baptizaret ipse: sed discipuli eius, quod de Ioanne non dicitur, sed solum baptizasse.

A Denique hoc colligi potest ex illis verbis eiusdem Ioannis, *Qui misit me baptizare, ille mihi dedit*, Ioann. 1. Iohann. 1. soli ergo Ioanni datum est præceptum baptizandi; nec legimus datam esse ei potestatem communicandi munus illud cum alijs hominibus. Præterea ex fine illius baptismi hoc colligi potest. Ordinabatur enim ad Christi manifestationem (vt diximus) & ad munus præcurforis pertinebat, sicut ergo Ioannes non poterat per alios exercere munus præcurforis, ita neque baptizare. Quocirca quamuis ille baptismus esset tantum in aqua: tamen quatenus erat cæremonia quadam sacra, vna ex circumstantijs illius erat, vt à Ioanne solo ministraretur. Et hinc sumi potest alia ratio, ob quam ille dicitur esse baptismus Ioannis, quam significauit etiam Augu. lib. 5. de bapt. c. 13. & tract. 5. in Ioan.

Iohann. 1.

Augustin.

B Contra hoc verò obici potest, quia Act. 19. dicitur, cum Paulus peruenisset Ephesum, peruenisse ibi quosdam discipulos Ioannis baptismate baptizatos, qui non videntur ab ipso Ioanne potuisse immediate baptizari, cum ille nunquam Ephesi baptizauerit. Respondetur potius principalis, ideo ab ipso Ioanne denominabatur. Et nihil aliud significauit Augustinus citato loco, cum enim dicit Ioanni datam esse potestatem baptizandi, non est sensus, illi datam esse potestatem instituendi baptismum: sed conferendi illum propria virtute, & per modum principalis causæ. Quo etiam sensu dixit Tertul. lib. de baptismo cap. 10. *Ioannis baptismum diuinum fuisse, mandato tamen, non & potestate, quod & Ioannem à Domino missum legimus in hoc munus, carerem humana conditione.* Quibus verbis idem, quod D. Thom. hic, docet, scilicet baptismum illum fuisse diuinum quoad ritum, & institutionem: non verò quoad effectum, ideoque *humanum* denominari, quod idem est, ac denominari baptismum Ioannis. Addi etiam potest, sicut lex vetus dicta est *lex Moysi*, non quia eius ille autor fuerit (hoc enim sensu lex illa diuina fuit, quia solum Deum habuit autorem) sed quia per Moysen primum est promulgata, & quia spiritum non dabat, neque alium effectum supernaturalem secundum se habebat: sic nimirum dici de baptismo Ioannis posse.

Ex quo ultimo colligitur, qua ratione baptismus ille durare non potuerit ultra vincula Ioannis, & cum vira illius simul fuerit extinctus, vt late docet August. tract. 4. in Ioan. Quia nimirum solo illius ministerio nitebatur: & sicut Ioanni nullus successit in munere præcurforis, ita neque in ministerio baptizandi illo baptismo. Quod autem vsque ad incarcerationem Ioannis durauerit, in commentario art. 5. explicatum est.

Augustin.

SECTIO IV.

Vtrum baptismus Ioannis fuerit sacramentum veteris, aut nouæ, aut alterius legis.

PRIMO hæretici supra citati, qui hunc baptismum eundem esse existimant cum baptismo Christi, consequenter dicunt esse sacramentum nouæ legis, non enim negant nostrum baptismum esse verum sacramentum. Quamquam fortasse Donatistæ non dicerent, illum baptismum, prout à Ioanne inchoatum, pertinuisse ad nouam legem, sed fuisse etiam ante illam. Hæretici verò huius temporis, qui dicunt Ioannem inchoasse nouam legem, consequenter dicunt, illum esse sacramentum nouæ legis, vt referunt Lindan lib. 4. Panopli. cap. 19. Canis. lib. de B. Ioanne. Bellarmin. l. b. 1. de bapt. cap. 16. Et hæc consequenter etiam docent, baptizatos baptismio Ioannis non fuisse iterum baptismio Christi baptizandos.

Lindan. Canis. Bellarmin.

Sed horum hæreticorum nullum est fundamentum, vt ex hæcenus tractatis de ritu, & effectum illius baptismi constare potest.

Secundo fuit multorum Catholicorum sententia, baptismum illum fuisse verum sacramentum specie, ac natura diuersum à nostro baptismio quia tam in ritu, quam in significatioue, & efficacia ab illo differebat, distinctum etiam à sacramentis veteris legis, quia talis baptismi modus in tota illa lege non continebatur: simile tamen sacramentis veteribus, quia erat egenum elementum, quoniam gratiam non conferebat. Ita opinatus est Hugo Victor. lib. 2. de sacram. p. 6. c. 6. Magister in 4. d. 2. quem ibi D. Th. q. 2. ar. 1. q. 1. sequutus est, & Bonau. ar. 2. q. 2. Duran. q. 3. Palu. q. 2. ar. 2. Richar. ar. 2. q. 1. Alexand. 4. p. q. 3. mem. 3. Marfil. q. 2. ar. 2. Fundamentum est, quia ille baptismus erat quadam sancta cæremonia ordinata ad aliqualem hominum sanctificationem, & signi-

Hug. Vict. Mag. ff. D. Thom. Bonauent. Durand. Palud. Richar. d. Alu. Marfil.

& significans gratiam, & spiritualem ablutionem per Christum dandam, nihil ergo illi deerat ad veram rationem sacramenti, quin potius Marfilius existimat fuisse perfectius sacramentum, quam legalia, quia non solum significabat gratiam, sed etiam proximè ad illam disponebat.

*Baptismus
Ioannis non
fuit sacra-
mentum no-
ua legis.*

Dicendum verò est primò, illum baptismum non fuisse sacramentum nouæ legis. Hoc est de fide. Et probatur primò, quia sacramenta nouæ legis tantum sunt septem à Christo instituta, ille autè baptismus nullum ex his sacramentis fuit, maximè enim fuisset baptismus Christi: quod dici non potest secundum fidem, vt ex dictis constat. Quia differerebant, primo in ritu ex parte formæ, quæ rei essentiam constituit. Secundo in efficacia, vt ostensum est. Tertio consequenter in significatione, quia baptismus Christi significat gratiam præsentem, quæ per ipsum datur: baptismus autem Ioannis, vel non significabat gratiam, vel non vt à se conferendam. Quartò in origine, quia noster baptismus institutus est à Christo Deo homine, ille autem à Deo, vt sic inspiratus est. Quintò hinc fit, vt ille baptismus non potuerit esse professio, neque omnino Sacramentum nouæ legis, sicut est noster baptismus, quia neque fuit institutus ab auctore huius legis, vt sic, neque etiam tempore huius legis. Nam antequam hæc esset inchoata, ille incepit, & extinctus est antequam illa fuerit tradita. Hinc fit sextò, quod per illum baptismum non imprimebatur character indelibilis, sicut imprimitur per nostrum. Quia per illum non regenerabantur homines, neque profitebantur aliquam legem, neque efficiebantur membra alicuius Ecclesiæ, nec denique fiebant capaces aliorum sacramentorum magis, quam antea essent. Et ita hæc est omnium Sanctorum Patrum sententia, quos latè retulimus sect. 1. & 2. & omnium Theologorum, quos paulo ante citauimus.

*Ioannis ba-
ptismo ba-
ptizati ba-
ptismum
Christi re-
nebantur
suscipere.
D Thom.
Ad. 19.*

Ex quo inferunt omnes (vno excepto Magistro, qui in hoc grauiter errauit) illum baptismum Ioannis non fuisse ita ad salutem sufficientem, quin post institutum, & præceptum Christi baptismum obligati fuerint omnes ad suscipiendum illum, etiam si baptismum Ioannis essent baptizati, sicut D. Thomas hic docet artic. vltim. & sine vlla dubitatione est de fide certum. Quod manifestè probatur primo ex illa historia Act. 19. Vbi baptizati baptismum Ioannis insi sunt iterum baptizari baptismum Christi, vt euidenter constat ex plano literæ contextu, & proprietate verborum, quæ hæretici huius temporis variis modis conantur ad falsos, & metaphoricos sensus detorquere, tam improbabiler, atque impudenter, vt superuacaneum censeam eos referre. Præsertim cum legi possint apud Canisium lib. sæpe citato, cap. 7. & Bellarminum libro 1. de bap. cap. 22. Prædicto autem modo intelligunt eam historiam Chryl. Beda, & omnes expostores. Innocentius Pap. epist. 22. cap. 1. Orig. tom. 8. in Ioannem. Hier. Ioelis 2. & Dialog. contr. Luciferianos Ambros. ad Galat. 3. Augu. lib. 2. contra literas Petilian. cap. 37. & lib. 5. de baptismo, cap. 9. & 10. Vnde tract. 5. in Ioannem: *Qui baptizati sunt à Ioanne, non eis sufficit, baptizati sunt enim baptismum Christi, quia non baptismum Christi erat baptismus Ioannis, qui decipiunt baptismum Christi, baptismum Ioannis non querunt, qui acceperunt baptismum Ioannis, baptismum Christi querunt.* Et confirmatur, quia verisimile est aliquos ex Apostolis Christi fuisse baptizatos à Ioanne, præsertim Andream, qui discipulus eius fuerat: quin potius de omnibus, id affirmant Chrysol. hom. 12. in Acta Apost. & Tertul. lib. de baptis. c. 12. & tamen constat omnes Apostolos fuisse baptizatos baptismum Christi, vt videre licet in August. epist. 103. ad Seleucianum. Quin etiam est verisimile, multos ex iis Iudæis, qui initio Apostolicæ prædicationis Ierosolymis conuertebantur ad fidem Christi, fuisse

*Canis.
Bellarmin.
Chrysolom.
Beda.
Innocen.
Orig.
Hierony.
Ambros.
Augustin.
Chrysolom.
Tertul.*

Augustin.

ante à Ioanne baptizatos. Dicit enim Marcus cap. 1. *quod egrediebatur ad Ioannem omnis Iudæa regio, & Ierosolymita vniuersi, & baptizabantur ab eo, & tamen omnes sine discrimine, cum conuertebantur, statim baptizabantur baptismum Christi, vt constat ex Actibus Apostolorum, vbi c. 2. quærentibus Iudæis à Petro & reliquis Apostolis: Quid faciemus viri fratres? respondit Petrus. Penitentiam agere, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, &c.* Quibus verbis baptismum Christi proponit omnibus vt necessarium, quanquam dubitari non possit, quin multi ex illis essent baptismum Ioannis abluti. Tandem simile argumentum sumi potest ex verbis Christi Matth. vltimo. *Baptizantes eos in nomine Patris & filij & Spiritus Sancti.* Ex quo præcepto fundenda est ratio à priori huius veritatis, quia baptismus Christi omnibus hominibus est in præcepto, vt necessarius ad salutem: sed per solum baptismum Ioannis non impletur hoc præceptum. Tum quia baptismus Ioannis longè alius erat à baptismum Christi. Tum etiam quia ille baptismus non imprimebat characterem Christi, ergo. Quocirca sine fundamento distinxit Magister inter baptizatos baptismum Ioannis. Nam si non habebant, inquit, notitiam Trinitatis seu Spiritus Sancti indigebant baptismum Christi propter locum Act. 19. si autem iam habebat notitiam Trinitatis, non oportebat iterum baptizari. In quo grauiter, & valde inconstanter lapsus est. Quia uecessitas baptismi Christi non est propter notitiam Trinitatis comparandam (ad id enim factis est instructio, & doctrina) sed ex præcepto Christi oritur, quod non minus obligabat eos, qui fidem Trinitatis habebant, quam qui illius ignari erant. Item cum baptismum Christi non solum sit præceptum: sed etiam medium necessarium ad salutem, eius uecessitas etiam est propter effectum eius, quem non dabat baptismum Ioannis, etiam si homines illum suscipientes, cognitione Trinitatis polle-

Matth. vlt.

Ad. 19.

rent.

Ex his ergo colligitur alia differentia inter baptismum Ioannis, & nostrum, quod hic est, ad salutem necessarius, non verò ille. Vnde etiam fit, vt oportuerit hunc durare vsque ad finem mundi, non tamen illum. Fit etiam, hunc vniuerso mundo fuisse propositum & prædicatum: illum verò tantum vni regioni Iudæorum. Denique hinc consequenter necessarium fuit, vt hic ministrari potuerit non solum à Christo, vel Apostolis, sed ab alijs etiam hominibus: illi verò satis fuit solius Ioannis ministeriū, quia solum pro illo breui tempore institutus est.

*Ioannis ba-
ptisma
erat neces-
sarium.*

Quæri verò hic obiter potest: an pro illo tempore quo ille baptismus durauit, fuerit necessarius Iudæis, non quidem uecessitate medij, nam hoc modo satis ex dictis constat non fuisse necessarium, cum nihil contulerit necessarium ad salutem, sed uecessitate saltem præcepti. Elias Cretensis super orationem 1. Nazian. §. *Idcirco Iesu baptismi aqua vngitur*: significat de hoc fuisse eo tempore Diuinum præceptum, sicut erant alia legalia. Verius tamen contrarium apparet, & ideo dicendum est, neque hoc modo fuisse necessarium, vt bene docuit Paludan. in 4. distinction. 2. quæstione 2. articulo secundo. Quia huiusmodi præceptum non continetur in præceptis legis nouæ, nec veteris, vt per se notum est. Neque sine certa ratione, aut auctoritate affirmandum est, cum ex voluntate Dei pendeat. Et confirmatur ex Luca septimo, vbi sic dicitur. *Pharisæi, & legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsos non baptizati ab eo*, fuit ergo ille baptismus in consilio, non sub præcepto. Vnde statim, & inferius capite vigesimo: reprehendit Christus Pharisæos, quod Ioanni fidem non adhiberent, quodque in eum essent blasphemii: quod autem baptizari ab eo noluerint, nunquam eos reprehendit tanquam alicuius præcepti transgressi.

Dubium.

Elias Cre.

Responsio.

Palud.

*Baptismus
Ioannis in
concilio Iu-
dæis fuit, nō
in præcepto.
Luc 7. &
20.*

gressores, signum ergo est non fuisse in p[re]cepto Congruentia verò esse potest, quia ille baptismus non erat res adeo utilis, & necessaria, vt oporteret strictè mandari.

Baptismus Ioannis non fuit sacramentum legi antiquae Iustinus.
Nazarian.
Augustin.
Iustin.
Orig.
Obiectio.
Responsio.
Baptismus Ioannis non fuit propriè sacramentum Alberius.
Sonus.
Dico secundo, baptismum illum non fuisse sacramentum legis veteris. Ita docent ferè omnes Theologi relati, & ferendi, & Iustin. Martyr. q. 36. ad Orthodoxos, *Baptisma, (inquit) Ioannis praeiunctum erat legis gratia, & ideo supra legem erat, id est, praeiunctum obligationem legis, vel etiam aliquo modo perfectior veteribus vmbri, quia propinquius ad Christum disponebat.* Et hoc modo dixit Naz. orat. 36. in sancta lumina, Ioannem non baptizasse iudaico more, & Aug. libr. 5. de bap. cap. 9. nulli hominum concessum esse ante Ioannem illo baptismi genere baptizare. Quia non in aqua solum, sed ad penitentiam, & aliquo modo ad remissionem peccatorum comparandam dabatur, quod non habebant vetera baptismata. Ratio verò est, quia sacramenta legis veteris sunt illa, quae in veteri lege continentur, & per Moysen à Deo data fuerunt. Vnde etiam circumcisio, quae non est ex Moysè, sed ex Patribus, à multis non censetur sacramentum veteris legis, quanquam de illa maior quaedam sit ratio. Quia licet non fuerit primum in illa lege data, fuit tamen veluti acceptata, & eius p[re]ceptum in ea lege obligauit & veluti ianuae fundamentum illius extitit: baptismus autem Ioannis nullo modo contentus fuit sub lege veteri, nec per Moysen traditus, nec p[re]ceptus aut obseruatus. Vnde ipsi met iudaei cum viderent illum ritum esse p[re]ter legem Moysis, interrogabant: *Quid ergo baptizatus, si non es Christus?* Corrigendus ergo est Orig. libr. 5. in ad Roman. cap. 6. vbi dicit, Christum fuisse baptizatum, non eo baptismate quod in Christo est, sed eo quod in lege est. Vbi baptismum Ioannis vocat baptismum in lege. Et infra subdit, *Baptismus Ioannis expletio erat veterum, non inchoatio nouorum.* Sed re verba ille baptismus non fuit propriè in lege veteri, (vt ostensum est) potuit tamen hoc modo appellari, propter quandam similitudinem, quia erat baptismus inefficax, & in aqua solum.

posset hominè excitare, si nō significaret. Denique omnes sancti dicunt, Ioannem baptismum suo Christo baptismum prænuntiasse. Et D. Tho. dixit fuisse sacramentale quoddam, quod intelligi absque ratione signi sacri non potest.

Tertia ergo ratio fit, quia de ratione sacramenti est, vt sit caereonia stabili ad sanctificandum hominem aliquo modo instituta, & gratiam sanctificantem modo practico significans. Quam definitionem nunc suppono, latius in materia de Sacramentis in genere explanandam: sed in hoc baptismum ferè nihil horum reperitur, quia ille baptismus nec conferebat per se aliquam sanctificationem internam, & spiritualement, nec legalem, seu caereonialem, quia non auferbat irregularitatem aliquam, immunditiam vt legalem: nullo ergo modo per se sanctificabat, sed solum excitabat homines, vt se peccatores recognoscerent, & aliquod humilitatis opus exercerent. Deinde non fuit ille baptismus caereonia stabili, quae pro statu alicuius legis permaneret, Quo sane sensu intellecta prima ratio reuicenda non est. Quia licet de ratione sacramenti non sit, vt singulis sit in p[re]cepto: est tamen, vt permanentem habeat institutionem, atque vt hoc modo ad aliquam legem, seu statutum alicuius legis pertineat. At Baptismus Ioannis non fuit institutus, vt cū aliqua lege duraret, sed solum vt p[re]ambulū quoddam, & dispositio remota ad introductionem legis nouae. Rursus non videtur ille baptismus habuisse practicae significationem gratiae, quae per illum baptismum, tanquā per signū quoddam practicum promitteretur, sed primo, & per se introductus fuit, ad excitandos homines ad penitentiam, & humilitatē, & hinc quasi ex naturali similitudine habuit, vt aequaliter Baptismus Christi futurum significaret eo modo, quo vnus actus virtutis ex natura rei significat alium similem, vel actus exterior interiorē. Et hoc modo admitti etiam potest secunda ratio supra tacta. Non ergo fuit ille baptismus Sacramentū.

Quod si inquiras, quid tandem sit, Iustinus q. 37. vocat illum *praeludium*, seu *proemium euangelicae gratiae*, Rabbanus libro 2. de inst. cleric. c. 26. vocat, *Veluti catechizatum ad Baptismum Christi*. Indicat etiam Hieron. Mar. 1. Cyr. 2. in Ioan. c. 57. appellat, *Introduktionem ad perfectionem*. D. Tho. art. 1. vocat quasi quoddam *sacramentale dispositio ad Baptismum Christi*. Denique (vt supra dixi) solum fuit caereonia quaedam externa ad prouocandos homines ad virtutē, quod non facit eisdem rationem Sacramenti, nisi latissimè ea voce vti velimus.

D. Thom.

Dubium.
Responsio.
Baptismus Ioannis quid.
Hieronym.
Cyrill.
D. Thom.

QVÆSTIO XXXIX.
De baptizazione Christi, In octo articulos diuisa.

Deinde considerandum est de baptizazione Christi. Et circa hoc quaeruntur octo. Primo, vtrum debueris baptizari. Secundo: vtrum debueris baptizari baptismo Ioannis. Tertio, de tēpore baptismi. Quarto, de loco. Quinto, de hoc quod ei sunt calti aperti. Sexto, de Spiritu Sancto apparenre in specie colūba. Septimo, vtrum illa colūba fuerit verū animal. Octauo, de voce patris testimonij.

ARTICVLVS I.

Vtrum fuerit conueniens Christum baptizari.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod non fuerit conueniens Christum baptizari. Baptizari enim est abluī. Sed Christus non conuenit abluī, in quo nulla fuit impuritas. Ergo videtur quod Christum non decuerit baptizari.
2. Præterea, Christus circumcisionem suscepit, vt impleverit legem. Sed Baptismus non pertinet ad legem. Ergo non debebat baptizari.

214.
4. d. 2. q. 2.
art. 3. q. 3.
5. q. 3. art.
9. 1. corp. &
Matt. 3. co.
12. opu. 60.
cap. 9.

3. Præ-